

Załącznik nr 1
do UCHWAŁY NR XXVII/1/1/2023
WALNEGO ZGROMADZENIA CZŁONKÓW Stowarzyszenia
Łączy Nas Kanał Elbląski Lokalna Grupa Działania
z 31 maja 2023 roku

Stowarzyszenie Łączy Nas Kanał Elbląski Lokalna Grupa Działania

LOKALNA STRATEGIA ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH KANAŁU ELBLĄSKIEGO na lata 2023-2029

Elbląg, maj 2023 roku

Dofinansowane przez
Unię Europejską

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.
Strategia Rozwoju Lokalnego Obszarów Wiejskich Kanału Elbląskiego na lata 2023-2029 jest opracowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Działania 19. Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Instytucją Zarządzającą jest Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Lider grupy inicjatywnej:

Stanisława Pańczuk

Moderatorzy warsztatów

Beata Bednarczyk, Gabriela Effenberg, Stanisława Pańczuk oraz Piotr Ambroziak w zakresie modelu koordynacji, Janusz Gerszberg w zakresie cyfryzacji, Andrzej Kucner w zakresie kreowania trendów, Mariusz Pannek w zakresie określania zasobów i wyróżników, potrzeb i problemów, Beata Wrzosek w zakresie konsultacji społecznych

Zespół redakcyjny:

Marta Cieślik
Krzysztof Oksiędzki
Stanisława Pańczuk

Eksperti – z Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego:

prof. Zbigniew Brodziński, dr hab. Mariola Grzybowska-Brzezińska profesor Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, dr hab. Mirosław Grzybowski profesor Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, dr hab. Wojciech Kozłowski profesor Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, dr hab. Andrzej Kucner, dr Jacek Michalak, dr Anna Rutkowska

Akceptacja:

Zarząd Stowarzyszenia

Stanisława Pańczuk	prezes
Krzysztof Harmaciński	wiceprezes
Jan Puzio	skarbnik
Roman Giziński	członek
Mariusz Ferek	członek

Komisja Rewizyjna:

Roman Kogut	przewodniczący,
Joanna Szabelska	wiceprzewodnicząca,
Celina Sokołowska	członek

Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia: 104 zwyczajnych członków

Zasięg terytorialny:

Gmina Elbląg
Gmina Godkowo
Gmina Gronowo Elbląskie
Gmina Iława
Miasto i Gmina Kisielice
Gmina Małdyty
Gmina Markusy
Miasto i Gmina Miłomłyn
Miasto i Gmina Pastęk
Gmina Rychliki
Gmina i Miasto Susz
Gmina Zalewo

Wydawca:

Stowarzyszenie Łączy Nas Kanał Elbląski Lokalna Grupa Działania
82-300 Elbląg, ul. Jana Amosa Komeńskiego 40

www.kanal-elblaski-lgd.pl, www.krainakanaluelblaskiego.com.pl

www.facebook.com/pages/LGD-Kanał-Elbląski

e-mail: biuro@kanal-elblaski-lgd.pl

tel. 55 239 49 61, 55 643 58 45, 602 516 830

Biuro czynne od poniedziałku do piątku w godzinach 7.00-15.00

Dofinansowane przez
Unię Europejską

WPROWADZENIE	4
I. CHARAKTERYSTYKA LOKALNEGO PARTNERSTWA	7
1. Nazwa Lokalnej Grupy Działania KE LGD i forma prawna	7
2. Opis procesu tworzenia partnerstwa KE LGD	7
3. Opis struktury Lokalnej Grupy Działania Kanalu Elbląskiego	13
4. Ogólna informacja o składzie organu decyzyjnego KE LGD	19
5. Zasady i procedury wdrażania i zarządzania LSR OW KE	20
6. Dokumenty regulujące funkcjonowanie KE LGD	21
7. Podsumowanie charakterystyki lokalnego partnerstwa	23
II. CHARAKTERYSTYKA OBSZARU I LUDNOŚCI OBJĘTEJ LSR	24
1. Opis obszaru objętego Lokalną Strategią Rozwoju (LSR OW KE 2023-2029)	24
2. Mapa obszaru	25
3. Opis wyróżników i spójności obszaru objętego KE LGD 2023-2029	26
4. Podsumowanie charakterystyki obszaru objętego LSR OW KE 2023-2029	30
III. PARTYCYPACYJNY CHARAKTER LSR OW KE 2023-2029	31
1. Przebieg społeczno-ekspertskiego procesu planowania strategicznego LSR OW KE	31
2. Partycypacyjne metody konsultowania LSR OW KE	33
3. Schemat prac nad LSR OW KE 2023-2029	34
4. Zastosowanie danych z procesu planowania i konsultowania LSR OW KE	35
5. Podsumowanie partycypacyjnego charakteru LSR OW KE	36
IV. ANALIZA POTRZEB I POTENCJAŁU LSR OW KE	39
1. Analiza potrzeb rozwojowych i potencjałów LSR	37
2. Określenie i wybór grup docelowych	37
3. Analiza możliwości wsparcia lokalnych i ponadlokalnych inicjatyw	38
4. Uzasadnienie specyfikacji obszaru	39
5. Analiza SWOT obszaru objętego LSR OW KE	46
6. Podsumowanie diagnozy partnerstwa, obszaru i planowania	47
V. SPÓJNOŚĆ, KOMPLEMENTARNOŚĆ I SYNERGIA	48
1. Opis zgodności i komplementarności LSR z innymi dokumentami	48
2. Opis sposobu integrowania różnych sektorów, partnerów, zasobów	51
3. Podsumowanie spójności, komplementarności i synergii	52
VI. CELE I WSKAŹNIKI	53
1. Wizja i Misja LSR OW KE na lata 2023-2029	53
2. Opis celów i źródeł finansowania LSR OW KE na lata 2023-2029	53
3. Przedsięwzięcia i sposób ich realizowania w LSR OW KE 2023-2029	54
VII. SPOSÓB WYBORU I OCENY OPERACJI ORAZ SPOSÓB USTANAWIANIA KRYTERIÓW WYBORU	59
1. Charakterystyka przyjętych rozwiązań formalno-instytucjonalnych	59
2. Sposób ustanawiania i zmiany kryteriów wyboru	60
3. Kryteria wyboru operacji z uwzględnioną innowacyjnością	61
4. Informacja o realizacji projektów	62
5. Uspołecznienie procedur i kryteriów wyboru operacji lub zadań	63
6. Innowacyjne podejście do ustanawiania procedur wyboru i realizacji LSR OW KE	63
VIII. PLAN DZIAŁANIA	64
IX. BUDŻET LSR OW KE 2023-2029	65
X. MONITORING I EWALUACJA LSR OW KE 2023-2029	66
1. Opis procesu monitoringu i ewaluacji LSR OW KE 2023-2029	66
2. Procedury monitoringu i ewaluacji LSR OW KE 2023-2029	66
3. Prezentacja wyników monitoringu i ewaluacji	68
4. Partycypacyjny LSR OW KE 2023-2029	69
5. Innowacyjny charakter LSR OW KE 2023-2029	69
WYKAZ WYKORZYSTANEJ LITERATURY	70
1. Dokumenty własne KE LGD	70
2. Dokumenty zewnętrzne	70

WPROWADZENIE

Wstęp

Koncepcja tworzenia Lokalnej Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich Kanału Elbląskiego na lata 2023-2029 została przyjęta uchwałą nr XXXI/IV/3/1/2022 Zarządu Stowarzyszenia Łączy Nas Kanał Elbląski Lokalna Grupa Działania z 28 kwietnia 2022 roku w sprawie Planu włączenia społeczności lokalnej w przygotowanie Lokalnej Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich Kanału Elbląskiego (LSR OW KE) na lata 2023-2029 wraz z harmonogramem spotkań konsultacyjnych. LSR jest efektem wieloetapowego procesu planowania. Powstała z udziałem lokalnych liderów i ekspertów zewnętrznych. Uwzględnia doświadczenia planowania kolejnych LSR, wiedzę społeczności lokalnej w połączeniu z wiedzą ekspercką, wyniki ewaluacji ex post LSR na lata 2016-2023. Odpowiada na oczekiwania mieszkańców wynikające z posiadanych zasobów i wyróżników, ich problemy i potrzeby. Posiłkuje się mądrością zbiorową wyrażoną w ankietach badawczych, warsztatach i konsultacjach oraz wynikami z grupowych wywiadów pogłębionych.

LSR została przyjęta uchwałą nr XXVII/1/2/2023 Walnego Zebrania Członków z 31 maja 2023 r. Powstała w oparciu o:

1. Inwentaryzację zasobów i charakterystykę obszaru objętego Lokalną Strategią Rozwoju OW KE na lata 2023-2030.
2. Raport końcowy ex-post z ewaluacji końcowej (wewnętrznej i zewnętrznej) Lokalnej Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich Kanału Elbląskiego oraz Stowarzyszenia Łączy Nas Kanał Elbląski Lokalna Grupa Działania za okres 2016-2022 przyjęty uchwałą WZC nr XXVII/1/5/2023 z 31 maja 2023 roku wraz z Raportami z monitoringu i ewaluacji wewnętrznej za okres 2016-2022 STUDIUM PRZYPADKÓW:
 - 2.1. CZĘŚĆ I. Lokalna Strategia Rozwoju Obszarów Wiejskich Kanału Elbląskiego na lata 2016-2023.
 - 2.2. CZĘŚĆ II. Funkcjonowanie Stowarzyszenia Łączy Nas Kanał Elbląski Lokalna Grupa Działania.
 - 2.3. CZĘŚĆ III. Sytuacja społeczno-gospodarcza.
3. Raporty z badań ankietowych (**356** ankiet) dotyczące problemów, potrzeb, oczekiwań mieszkańców, wyróżników obszaru i LGD, celów, przedsięwzięć, budżetu LSR i zadań, kryteriów wyboru operacji i kryteriów wyboru grantobiorców, grup w niekorzystnej sytuacji, aktualizacji, monitoringu i ewaluacji LSR, kanałów komunikacji i cech lidera.
4. Wnioski z pięciu warsztatów strategicznych LSR OW KE 2023-2029 oraz końcowego warsztatu refleksyjnego dotyczące: potencjału, problemów, potrzeb, oczekiwań, wyróżników LSR i LGD, celów, przedsięwzięć, zakresów działań, zadań i budżetu, kryteriów w zakresach: innowacyjności, cyfryzacji, środowiska i klimatu, starzenia się społeczeństwa, budowania partnerstwa, sieciowania przedsięwzięć, koncepcji Smart Village, monitoringu, ewaluacji i aktualizacji LSR OW KE 2023-2029, kanałów komunikacji i grup w niekorzystnej sytuacji.
5. Wyniki konsultacji społecznych (**14** spotkań) w 12 gminach KE LGD: potrzeb i oczekiwań, problemów, celów i zadań, zakresów, kryteriów, grup w niekorzystnej sytuacji i kanałów komunikacji.
6. Wyniki grupowych wywiadów pogłębionych, dyskusji i porad eksperckich dotyczących kierunków rozwoju, LSR i LGD.

Łącznie w pracach nad LSR OW KE wzięło udział **2.900** osób, w tym **16** ekspertów lokalnych, moderatorów i wykładowców.

Zaplanowany budżet LSR OW KE wynosi ogółem **3.062.500 EURO**, w tym limit środków inicjatywy LEADER w ramach PS WPR wynosi odpowiednio: *Wdrażanie LSR – 2.500.000 EURO*, *Zarządzanie LSR – 562.500 EURO*.

LSR zawiera charakterystykę lokalnego partnerstwa, obszaru i ludności, opis partycypacyjnego charakteru LSR, analizę potrzeb i potencjału, przedstawiono spójność, komplementarność i synergę różnych czynników, zdefiniowano cele i wskaźniki, plan działania i plan finansowy, monitoring i ewaluację LSR. W załącznikach uszczegółowiono cele i przedsięwzięcia, plan działania z harmonogramem wskaźników produktu, budżet z podziałem na fundusze i lata.

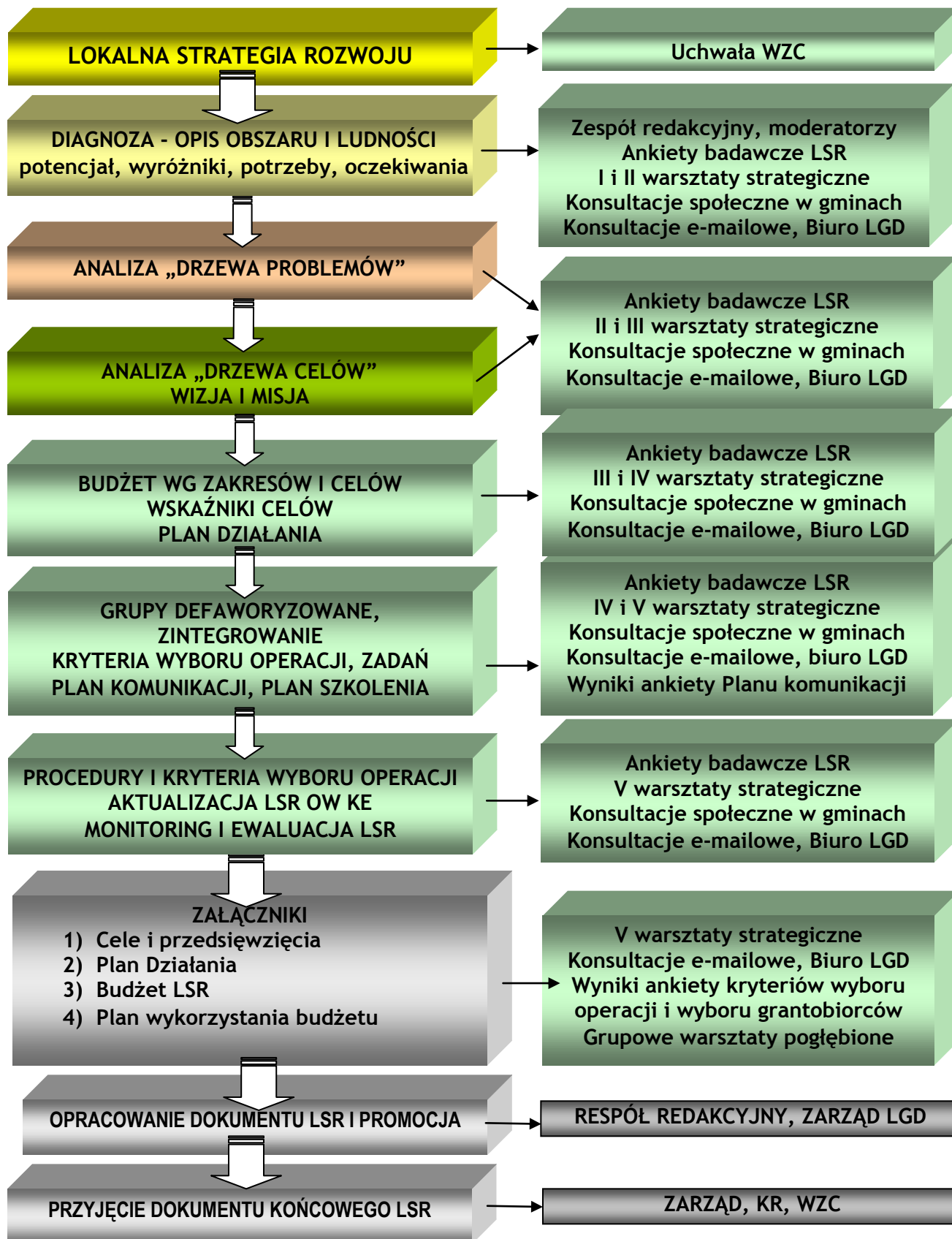
LSR OW KE na lata 2023-2029 jest zgodna z PS WPR 2023-2027, Warmińsko-Mazurskie 2030 Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Województwa Warmińsko-Mazurskiego, Strategią Rozwoju Turystyki Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2025, Strategią Polityki Społecznej Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2022-2030, Strategią Rozwoju Krainy Kanału Elbląskiego na lata 2021-2030 oraz strategiami powiatów i gmin obszaru planowania.

LSR uwzględnia charakterystyczną specyfikę inicjatywy LEADER, tj. trójsektorowe partnerstwo, podejście terytorialne, podejście oddolne w lokalnym finansowaniu i zarządzaniu, zintegrowanie, innowacyjność, współpracę i tworzenie sieci.

W LSR OW KE na lata 2023-2029 szczególną uwagę skierowano na budowanie sieci partnerstw i lokalnej tożsamości wsi.

STRUKTURA LSR OW KE 2023-2029

Rys. 1. TWORZENIE LSR, KONSULTACJE SPOŁECZNE, DOKUMENT KOŃCOWY

Wykaz zastosowanych skrótów

ARIMR	– Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
BO	– beneficjenci operacji
BDL GUS	– Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego
CEIDG	– Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej
DOR	– Dokumentacja Organizacji Ruchu
EFRROW	– Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich
FAPA	– Fundacja Programów Pomocy dla Rolnictwa
JSFP	– Jednostki Sektora Finansów Publicznych
JST	– Jednostki Samorządu Terytorialnego
LGD	– Lokalna Grupa Działania
KBiA	– koszty bieżące i aktywizacja
KE LGD	– Kanał Elbląski Lokalna Grupa Działania
KR	– Komisja Rewizyjna
KRUS	– Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego
KSOW	– Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich
KZ (SOZ)	– Konserwator Zabytków (Służba Ochrony Zabytków)
LEADER	– inicjatywa LEADER w ramach PS WPR 2021-2027
LSR OW KE	– Lokalna Strategia Rozwoju Obszarów Wiejskich Kanału Elbląskiego na lata 2023-2030
MAPS	– Metoda Aktywnego Planowania Strategii
NGO	– organizacje pozarządowe
OW LGD	– operacja własna LGD
PG	– projekt grantowy
PGW WP RZGW	– Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gdańsku
PK	– Projekt Klasyczny
PO FIO WML	– Program Operacyjny Fundusz Inicjatyw Obywatelskich Warmia Mazury Lokalnie
PP	– Projekt Partnerski
PROW	– Program Rozwoju Obszarów Wiejskich
PS WPR	– Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej
PUP	– Powiatowy Urząd Pracy
PwP	– Projekt w Partnerstwie
RLKS	– Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność
ROBDiZ	– Regionalny Ośrodek Badania i Dokumentacji Zabytków
SP	– Starostwo Powiatowe
SW	– Samorząd Województwa
UE	– Unia Europejska
UG	– Urząd Gminy
UM	– Urząd Miasta
UMiG	– Urząd Miasta i Gminy
UM WW-M	– Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko-Mazurskiego
UW-M	– Uniwersytet Warmińsko-Mazurski
W-M IR	– Warmińsko-Mazurska Izba Rolnicza
WZC	– Walne Zebranie Członków

Rozdział I. CHARAKTERYSTYKA LOKALNEGO PARTNERSTWA

1. Nazwa Lokalnej Grupy Działania KE LGD i forma prawna

1.1. Nazwa LGD i siedziba:

- Stowarzyszenia Łączy Nas Kanał Elbląski Lokalna Grupa Działania – pełna nazwa;
- Kanał Elbląski LGD lub KE LGD – skrócona nazwa;
- Adres siedziby – 82-300 Elbląg, ul. Jana Amosa Komeńskiego 40

1.2. Forma prawna KE LGD: stowarzyszenie

– Data powołania:	18 stycznia 2006 roku	Data wpisu do KRS	20 lutego 2006 roku
– KRS:	0000251035	NIP:	5782930542
– REGON:	280107270 PKD – 9499Z	Nr ARiMR:	062786372

2. Opis procesu tworzenia partnerstwa KE LGD

2.1. Proces powstawania KE LGD i budowania lokalnego potencjału

Stowarzyszenie zostało powołane na czas nieokreślony 18 stycznia 2006 roku przez **34** Członków Założycieli. Aktualnie stowarzyszenie liczy **104** członków, w tym **14** członków założycieli. Wg stanu na 31 maja 2023 roku stan członkostwa wg sektorów i grup interesu przedstawia się następująco: PUBLICZNY – **16** członków, SPOŁECZNY – **15** członków, GOSPODARCZY – **26** członków, OSOBY FIZYCZNE – **47** członków, w tym rekomendacje sektorów: PUBLICZNY – **21**, SPOŁECZNY – **24**, GOSPODARCZY – **2**, Kobiet – **50**, Mężczyzn – **54**. Członkiem KE LGD może zostać pełnoletnia osoba fizyczna lub prawna, która spełni warunki członkostwa określone w statucie, złoży deklarację i rekomendację.

GRUPĘ INTERESU SEKTORA PUBLICZNEGO stanowi **50** członków, tj. **48%** składu WZC KE LGD, w tym **26** osób z tytułu wyboru (**16** osób z tytułu pełnionej funkcji wójta, burmistrza, starosty, przewodniczącego Związku, **10** osób z tytułu pełnionej funkcji sołtysa lub radnego), **22** osoby z tytułu zatrudnienia w JSFP, **2** osoby z tytułu uzyskanej rekomendacji JSFP.

Rozwój PARTNERSTWA KE LGD w latach 2006-2023, w tym liczbę członków WZC z podziałem na sektory i płeć oraz aktywność przedstawia TABELA I.1.

Tabela 1. Walne Zebranie Członków w latach 2006-2023 - wg stanu na 31.12. danego roku*

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023*
Liczba członków przyjętych w ciągu roku	26	12	29	11	2	13	7	24	7	34	11	3	0	2	2	3	6	3**
Liczba członków wykluczonych w ciągu roku	0	8	12	11	2	11	10	9	2	18	14	5	0	3	13	0	7	1
Liczba członków wg stanu na 31 grudnia danego roku	60	64	81	81	81	83	80	95	100	116	113	111	111	110	99	102	101	104
Kobiety	25	29	41	45	44	44	42	40	41	50	46	45	45	45	45	47	50	50
Mężczyźni	35	35	40	36	37	39	38	55	59	66	67	66	66	65	54	55	51	54
Sektor publiczny	28	30	33	22	22	27	26	28	28	16	16	16	16	16	16	16	16	16
Sektor społeczny	20	22	34	52	52	50	45	52	53	10	13	13	13	13	13	13	14	15
Sektor gospodarczy	12	12	14	7	7	6	9	15	19	27	28	28	27	28	23	27	26	26
Mieszkańcy										63	56	54	55	53	47	46	45	47
Liczba posiedzeń	2	2	2	2	2	2	2	1	1	2	1	1	1	2	1	1	1	1
Liczba uchwał	14	17	17	16	21	9	14	11	8	36	16	10	14	14	7	14	11	9
FREKWENCJA w %											36,7	38,9	36,0	35,2	30,0	40,4	41,58	42,31

*Stan na 31 maja 2023 roku, ** 1 osoba zmieniła reprezentowany sektor z gospodarczego na społeczny

Źródło: Opracowano na podstawie dokumentów KE LGD

2.2. Angażowanie społeczności lokalnej w proces planowania i wdrażania LSR

Lokalna Grupa Działania Kanału Elbląskiego powstała po to, aby zaktywizować społeczność lokalną na rzecz rozwoju obszarów wiejskich wokół Kanału Elbląskiego.

Stowarzyszenie odpowiada za opracowanie, system wdrażania, wyniki realizacji i aktualizację LSR w kolejnych okresach planowania metodą społeczno-ekspertką, siłami własnymi KE LGD z udziałem mieszkańców i ekspertów zewnętrznych.

Misja, wizja, cele i kierunkowe działania są konsekwentnie planowane i realizowane Metodą Aktywnego Planowania Strategii (MAPS) z udziałem ekspertów zewnętrznych. W ciągu 17 lat działalności KE LGD, jej członkowie, pracownicy i beneficjenci nabyli kompetencje i doświadczenie w planowaniu, wdrażaniu 5 lokalnych strategii rozwoju oraz 90 projektów realizujących te strategie. Takie podejście do planowania i wdrażania LSR gwarantuje realizację zaplanowanych celów, rozwija potencjał społeczności lokalnej i organizacji.

2.2.1. Misja, wizja i cel powstawania Kanał Elbląski LGD

Niezmiennie **MISJĄ** Stowarzyszenia Łączy Nas Kanał Elbląski Lokalna Grupa Działania jest nieustanne podejmowanie działań na rzecz rozwoju obszarów wiejskich wokół Kanału Elbląskiego, **WIZJĄ** pokazanie perspektywy rozwoju, którą jest uczynienie obszaru Kanału Elbląskiego atrakcyjnym dla mieszkańców, otwartym na perspektywy i możliwości rozwoju.

Głównym celem jest **rozwój i promocja obszarów wiejskich wokół Kanału Elbląskiego**. Cel ten jest konsekwentnie realizowany od 2006 r., chociaż zmieniają się nieznacznie priorytety.

Kierunkowe działania w okresie 2006-2016 dotyczyły głównie edukacji lokalnych liderów i promocji obszarów wiejskich związanych z turystyką poprzez wydawanie publikacji, organizację imprez promocyjnych i znakowanie obszaru.

W okresie 2016-2023 KE LGD rozszerza swoje działania poza obszar LGD i skupiła swoją aktywność na badaniach i analizach, szkoleniu lokalnych liderów, inwestowaniu w infrastrukturę, informowaniu i promocji oraz komercjalizowaniu marki Krainy Kanału Elbląskiego, promowaniu idei, organizacji i rozwoju Szlaku Kulturowego Kanału Elbląskiego, budowaniu potencjału materialnego i kadrowego własnej organizacji.

2.2.2. Doświadczenie KE LGD w planowaniu i realizacji LSR OW KE¹

Stowarzyszenie Łączy Nas Kanał Elbląski Lokalna Grupa Działania ma w dorobku cztery dokumenty planowania strategicznego opracowane społeczno-ekspertką Metodą Aktywnego Planowania Strategii (MAPS). Są to:

- Zintegrowana Strategia Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2006-2008 i docelowo do 2013 roku,
- Lokalna Strategia Rozwoju Obszarów Wiejskich Kanału Elbląskiego na lata 2009-2015,
- Lokalna Strategia Rozwoju Obszarów Wiejskich Kanału Elbląskiego na lata 2016-2023,
- Lokalna Strategia Rozwoju Obszarów Wiejskich Kanału Elbląskiego na lata 2023-2029.

Od 17 lat KE LGD realizuje zadania przyjęte w procesie planowania z udziałem lokalnej społeczności i jest przede wszystkim operatorem dotacji inicjatywy LEADER w ramach kolejnych Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich.

OGÓŁEM wysokość pozyskanych środków przez KE LGD w latach 2006-2022 wg 260 zawartych umów i aneksów wynosi 43.868.239,54 zł, w tym środki w ramach inicjatywy LEADER wynoszą 39.970.630,96 zł, co stanowi 95,82% dotacji KE LGD wg zawartych umów. Łącznie w latach 2006-2022 zrealizowano 90 projektów, w tym 67 w latach 2016-2022.

OGÓŁEM wysokość pozyskanych środków przez KE LGD w latach 2016-2022 wg 221 zawartych umów i aneksów wynosi 19.718.684,82 zł, w tym środki w ramach inicjatywy LEADER wynoszą 18.402.255,18 zł, co stanowi 93,32% budżetu dotacji KE LGD wg zawartych umów. W latach 2016-2022 pod umowami jest 117 operacji inicjatywy LEADER.

KE LGD od początku mobilizowała lokalną społeczność do wzięcia udziału w planowaniu rozwoju i tworzenia partnerstwa sektorów oraz aktywizowała lokalnych liderów do realizacji wspólnie zaplanowanych zadań. Konsekwentnie stosowano Metodę Aktywnego Planowania Strategii siłami własnymi LGD, z udziałem społeczności lokalnej i zaangażowaniu ekspertów zewnętrznych. W ramach inicjatywy LEADER zaplanowano i zrealizowano następujące projekty:

¹ Raport końcowy EX-POST z ewaluacji końcowej (wewnętrznej i zewnętrznej) Lokalnej Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich Kanału Elbląskiego oraz Stowarzyszenia Łączy Nas Kanał Elbląski Lokalna Grupa Działania za 2016-2022

1) Schemat I Programu Pilotażowego LEADER+ – realizacja w latach 2005-2006

Realizacja projektu „Łączy nas Kanał Elbląski – partnerstwo sposobem aktywizowania mieszkańców”.

Wnioskodawcą był Związek Gmin Kanału Ostródzko-Elbląskiego i Pojezierza Iławskiego. Decyzji o przystąpieniu do tworzenia LGD towarzyszyło przekonanie o ogromnej wartości historycznej, kulturowej i przyrodniczej najciekawszego szlaku wodnego w kraju i o znaczeniu Kanału Elbląskiego dla rozwoju przyległego obszaru.

Budżet projektu wynosił **146.803,83** zł dotacji.

Wskaźniki dotyczyły edukacji, organizacji LGD i planowania strategii, w tym: **31** dni szkoleń – **1.215** osobodni, powołana LGD przez **34** członków z **10** gmin, opracowana Zintegrowana Strategia Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2006-2013 z budżetem **92.079.464** zł, w tym projekty sieciowe na kwotę **7.395.000** zł, **20** Planów Odnowy Miejscowości z budżetem **65.016.564** zł i wniosek aplikacyjny do PP LEADER+ Schemat II na wartość **750.000** zł.

W planowaniu ZSROW wzięło udział 510 osób (1.100 osobodni), 2 lokalnych ekspertów i 6 zewnętrznych ekspertów.

2) Schemat II Programu Pilotażowego LEADER+ – realizacja w latach 2007-2008

Realizacja projektu „Łączy nas Kanał Elbląski – realizacja ZSROW KE”.

Wnioskodawcą było Stowarzyszenie Łączy Nas Kanał Elbląski Lokalna Grupa Działania.

Budżet projektu wynosił **735.958** zł dotacji.

Wskaźniki **26** zadań dotyczyły edukacji, tworzenia opracowań i dokumentacji, promowania, inwestowania, w tym **58** dni szkoleń – **1.417** osobodni, **40** opracowań badań i analiz, **18** imprez promocyjnych, **8** zwartych publikacji, **10** ofert produktów turystycznych, **400** tablic informacyjnych i atrakcjach Krainy Kanału Elbląskiego, **121** km oznakowanych szlaków kajakowych, rozszerzony obszar LGD z **10** do **11** gmin, z **12** do **15** partnerów społecznych i gospodarczych, z **34** do **85** członków, zaplanowana LSR OW KE na lata 2009-2015.

W planowaniu LSR OW KE na lata 2009-2015 wzięło udział 206 mieszkańców, w tym 2 lokalnych ekspertów i 6 zewnętrznych ekspertów.

3) OŚ IV LEADER Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2006-2014 – realizacja w latach 2009-2015

Realizacja Lokalnej Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich Kanału Elbląskiego na lata 2009-2015.

Wnioskodawcą było Stowarzyszenie Łączy Nas Kanał Elbląski Lokalna Grupa Działania.

Budżet LSR OW KE 2009-2015 wynosił **16.640.419,55** zł dotacji w **6** działaniach.

Wskaźniki 4 działań LSR (311 RwdN, 312 TiRW, 313 OiRW, 413 MP) dotyczące inwestowania beneficjentów, edukacji i promocji: powstało **12** nowych usług pozarolniczych, **25** miejsc pracy u **14** beneficjentów, **44** utworzone lub zmodernizowane obiekty infrastruktury niekomercyjnej, **175** operacji małych projektów. Przeprowadzono **70** szkoleń – **1.911** osobodni, **606** imprez z **7.770** uczestnikami, **53** wybudowane lub zmodernizowane świetlice, **103** zagospodarowane centra wsi, **10** odnowionych zabytków, **129.996** korzystających z infrastruktury niekomercyjnej, **5** publikacji, **1** pracownia multimedialna, **2** punkty IT, **3** doposażone zespoły ludowe, **1** produkt turystyczny, **4.200** egz. publikacji, rozszerzony obszar LGD z **11** do **12** gmin, z **15** do **16** partnerów społecznych i gospodarczych, z **81** (stan na 31.12.2009 r.) do **116** członków (stan na 31.12.2015 r.), zaplanowana LSR OW KE na lata 2016-2023.

Wskaźniki PROJEKTÓW WSPÓŁPRACY dotyczące promocji i edukacji: **4** projekty, **12** partnerów, **33** produkty, w tym powstały **4** publikacje – **11.020** egz., **12** questów – **12.000** szt., **11** aplikacji mobilnych, **1** film w **1.000** kopii, **1** www.partnerstwo.questingu.pl, **2** strategie, **6** szkoleń – **116** osobodni, **2** imprezy – **220** uczestników.

Wskaźniki FUNKCJONOWANIA LGD, nabywania umiejętności i aktywizacji: **56** dni szkoleń – **1.847** osobodni, **50** spotkań animacyjnych – **769** osobodni, **5** powołanych NGO, **13** opracowanych Planów Odnowy Miejscowości, **16** wizyt studyjnych (**33** dni) – **492** osobodni, **30** imprez (**46** dni) – **1.751** aktywnych uczestników/obsługujących, **16** publikacji – **32.450** egz., **6** ulotek – **25.500** egz., **18** wzorów widokówek – **18.000** szt., **1** film – **2.400** kopii, **3** strony www – **52.166** unikalnych użytkowników, **1** strona na Facebooku – **3** tys. zasięgu, **582** km oznakowanych tras rowerowych, **53** km opracowanych Dokumentacji Organizacji Ruchu, opracowanie LSR OW KE na lata 2016-2023.

W planowaniu LSR OW KE na lata 2016-2023 wzięło udział 3.421 osób, w tym w badaniach ankietowych 754 osoby. W pracach nad LSR wzięło udział 5 lokalnych ekspertów – pracowników Biura KE LGD i 4 zewnętrznych ekspertów.

4) Działanie 19 Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 – realizacja LSR w latach 2016-2022

Realizacja Lokalnej Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich Kanału Elbląskiego na lata 2016-2023.

Wnioskodawcą było Stowarzyszenie Łączy Nas Kanał Elbląski Lokalna Grupa Działania.

Budżet LSR OW KE 2016-2023 z PROW 2014-2020 w inicjatywie LEADER wynosi **20.948.220** zł dotacji (**5.237.055** .EURO przy kursie **4** zł/EURO) na realizację **977** wskaźników w ramach **135** operacji LSR OW KE 2016-2023, w tym odpowiednio w **3** poddziałaniach:

– 19.2 projekty indywidualne	4.129.000 EURO	16.516.000 zł	78,84% limitu dotacji	185 wskaźników
– 19.3 projekty współpracy	412.900 EURO	1.651.600 zł	7,9%	6 wskaźników
– 19.4 koszty bieżące i aktywizacja	695.155 EURO	2.780.620 zł	13,27%	786 wskaźników
z tego:				
– koszty bieżące	673.530 EURO	2.694.120 zł	12,86%	583 wskaźniki
– aktywizacja	21.625 EURO	86.500 zł	0,41%	203 wskaźniki

LIMIT DOTACJI w podziale na rodzaje projektów przedstawia się następująco:

– projekty indywidualne	14.736.020,68 zł	70,34% limitu dotacji	136 wskaźników
– projekty grantowe	595.979,32 zł	2,85%	39 wskaźników
– operacje własne	1.184.000,00 zł	5,65%	10 wskaźników
– projekty współpracy	1.651.600,00 zł	7,88%	6 wskaźników
– koszty bieżące i aktywizacja	2.780.620,00 zł	13,27%	786 wskaźników

Kierunkowe działania i wskaźniki LSR OW KE w latach 2016-2023 obejmują:

- a) **BADANIA i ANALIZY** – **13%** limitu dotacji, **608** opracowań;
- b) **SZKOLENIA** – **0,43%** limitu dotacji, **594** szkoleń (**608** dni) – **5.714** osobodni;
- c) **INWESTOWANIE** – **76,26%** limitu dotacji, **150** zadań (tworzenie i rozwój firm - **70** zadań, infrastruktura niekomercyjna – **62** zadania, inkubator przetwórstwa lokalnego – **1** zadanie, dziedzictwo kulturowe – **3** zadania, drogi publiczne – **14** zadań), w tym budowanie potencjału KE LGD – **3** zadania;
- d) **INFORMOWANIE I PROMOCJA** – **9,56%** limitu, **28** zadań oraz dodatkowo: udział w konferencjach, targach poza obszarem LGD (**237** zadań, **281** dni, **697** osobodni), prowadzenie mediów społecznościowych (**4** strony, **4** grupy na Facebooku, **8.293** posty, **1.734.383** wyświetleń postów), strony WWW (**4** strony, **1.080** artykułów, **68.809** użytkowników, **266.519** odsłon), Moja Firma GOOGLE (**5.577** obserwujących, **1.300.390** wyświetleń obrazów Street View trasy rowerowej Kanału Elbląskiego), publikacje (**70** opracowań, **88.651** egz.), oznakowanie tras turystycznych (rowerowych **668** km, kajakowych **121** km, konnej **36** km, **400** atrakcji).
- e) **KOMERCJALIZOWANIE** – **0,88%** limitu dotacji, **17** wskaźników (operator dotacji – **39.970.630,96** zł na **90** projektów w okresie 2006-2022), działalność statutowa odpłatna (**13** zadań na kwotę **239.408,22** zł), tworzenie sieci (Ekomuzeum Krainy Kanału Elbląskiego, Wsie Tematyczne Krainy Kanału Elbląskiego, Szlak Kulturowy Kanału Elbląskiego, Smart Village KE LGD, Produkt Lokalny KE LGD).

*Na planowanie LSR 2023-2029 poświęcono **2.900** osobodni, w tym **356** w badaniach ankietowych, **137** w warsztatach strategicznych, **262** w konsultacjach i grupowych wywiadach pogłębionych, **99** w procesie decyzyjnym. Poinformowano **1.938** osób o spotkaniach i wynikach planowania, zaangażowano **16** ekspertów, moderatorów i wykładowców, z tego **3** lokalnych ekspertów – pracowników Biura KE LGD, **13** zewnętrznych ekspertów / wykładowców (**108** osobodni).*

2.2.3. Doświadczenie w realizacji innych projektów z zakresem podobnym do LSR – lata 2008-2015

W latach 2008-2015 Lokalna Grupa Działania zrealizowała **12** innych zadań, poza inicjatywą LEADER, na łączną wartość **560.073,22** zł, w tym **362.731,96** zł dotacji z zakresu planowania LSR, edukacji (**28** dni – **850** osobodni), znakowania tras rowerowych (opracowanie **76,2** km DOR i oznakowanie **510** km), aktywizowanie społeczności lokalnej w ramach PO FIO WML (**17** mikrodotacji, **41** zadań aktywizujących, **3.822** odbiorców, **578** uczestników działań, **271** wolontariuszy).

2.2.4. Doświadczenie w realizacji innych projektów z zakresem podobnym do LSR – lata 2016-2023

W okresie 2016-2022 Kanał Elbląski LGD rozszerzył swój zakres działalności o trzy duże miasta: Elbląg, Iławę i Ostródę, promując rozwój Krainy Kanału Elbląskiego i Szlaku Kulturowego Kanału Elbląskiego.

W ramach działalności statutowej odpłatnej KE LGD prowadziła Biuro Związku Gmin i Powiatów Kanału Elbląskiego i Pojezierza Iławskiego zs. w Ostródzie oraz jako organizator turystyki głównie sprzedaż wycieczek turystycznych.

Podjęto również wyzwanie budowania potencjału kadrowego i materialnego Kanału Elbląski LGD.

Łącznie realizacja innych projektów w latach 2016-2022 objęła 35 zadań o wartości 1.840.009,23 zł ogółem, w tym wartość dotacji i działalności statutowej odpłatnej wynosi 1.309.708,16 zł, z tego:

1. **ZADANIA PUBLICZNE** w latach 2016-2022, wartość 31 zadań 1.600.601,01 zł, dotacja 1.070.299,94 zł:

1) **KOORDYNACJA ROZWOJU I PROMOCJI KRAINY KANAŁU ELBLĄSKIEGO** (2017-2020) prowadzona na mocy Porozumienia o współpracy z 17 stycznia 2017 roku między 5 Partnerami: Województwem Warmińsko-Mazurskim, Powiatem Elbląskim, Powiatem Iławskim, Powiatem Ostródzkim i Miastem Elblągiem.

Budżet o wartości 513.079,72 zł (wkład własny KE LGD 183.079,72 zł), wartości dotacji 390.000,00 zł, w ramach 14 umów z 5 PARTNERAMI

Wskaźniki koordynacji rozwoju i promocji Krainy Kanału Elbląskiego w ramach POROZUMIENIA to 195 zadań z zakresu planowania, badania i analizowania we współpracy z nauką, edukacji, kreacji artystycznej produktów turystycznych, promocji i komercjalizacji marki Krainy Kanału Elbląskiego. Efektem jest wzrost liczby turystów i rozpoznawalności Krainy Kanału Elbląskiego oraz baza materiałów promocyjnych np. 3.208 fotografii statystycznych z serii cztery pory roku w Krainie Kanału Elbląskiego.

2) **KOORDYNACJA MARKI KRAINY KANAŁU ELBLĄSKIEGO – INNE ZADANIA PUBLICZNE:**

Łącznie w latach 2016-2022 Lokalna Grupa Działania zrealizowała 15 innych zadań publicznych, poza inicjatywą LEADER, na łączną wartość zadań 403.936,23 zł, w tym 274.523,00 zł dotacji.

Wskaźniki w ramach koordynacji rozwoju i promocji Krainy Kanału Elbląskiego poza POROZUMIENIEM z zakresu edukacji (17 dni – 204 osobodni), inwestowania (oznakowanie 411,07 km tras turystycznych) i promocji (4 publikacje – 4.250 egz., 3 rajdy rowerowe, 69 artykułów i postów), w tym:

a) **„DIAMENTY KRAINY KANAŁU ELBLĄSKIEGO” (UM W W-M)** (2019) wartość zadań 26.632,00 zł, dotacji: 15.000,00 zł, produkty i rezultaty:

- 1.000 egz. wydane katalogu wizerunkowego Diamenty Krainy Kanału Elbląskiego,
- 3 spotkania informacyjno-promocyjne w Elblągu, Iławie i Ostródzie.

b) **„OZNAKOWANIE SZLAKU ROWEROWEGO KANAŁU ELBLĄSKIEGO I SZLAKÓW ŁĄCZNIKOWYCH” (MSiT)** (2019), wartość zadań 138.984,05 zł, dotacji: 98.023,00 zł, produkty i rezultaty:

- 135,07 km oznakowanych tras rowerowych Kanału Elbląskiego (Elbląg – Ostróda) i tras łącznikowych,
- 121 wymienionych tablic informacyjnych na 582,5 km tras rowerowych,
- 135,07 km tras rowerowych KKE z ewidencją oznakowania i dokumentacją fotograficzną.

c) **„DIAMENTY KRAINY KANAŁU ELBLĄSKIEGO – OBIEKTY PRZYJAZNE ROWERZYSTOM” (UM WW-M)** (2020), wartość zadań 22.825,00 zł, dotacji: 15.000,00 zł, produkty i rezultaty:

- 1 000 egz. katalogu *Diamenty Krainy Kanału Elbląskiego – obiekty przyjazne rowerzystom*,
- 15 artykułów/postów zamieszczonych w mediach społecznościowych i WWW, promocja katalogu.

d) **„RENOWACJA SZLAKÓW TURYSTYCZNYCH KRAINY KANAŁU ELBLĄSKIEGO” (MRPiT)** (2020), wartość zadań 133.574,42 zł, dotacji: 65.000,00 zł, produkty i rezultaty:

- 276 km odnowionych, odebranych tras rowerowych KKE i dokumentacji powykonawczej,
- 400 atrakcji turystycznych zainwentaryzowanych,
- 6 stelaży oraz 8 tablic informacyjnych odnowionych na 36 km konnej trasy Pocztylionia.

e) **DIAMENTY KRAINY KANAŁU ELBLĄSKIEGO - ATRAKCJE TURYSTYCZNE** (2021), wartość zadań 28 105,75 zł, dotacji: 21 500 zł, produkty i rezultaty:

- 1 250 egz. katalogu *Diamenty Krainy Kanału Elbląskiego – atrakcje i produkty turystyczne*,
- promocja katalogu Diamenty Krainy Kanału Elbląskiego.

f) **ZADANIA PUBLICZNE DOFINANSOWANE Z POWIATU ELBLĄSKIEGO** (2021) wartość zadań 38.661,75 zł, dotacji: 30.000,00 zł, produkty i rezultaty:

- wymiana i uzupełnienie tablic atrakcji przyrodniczo-kulturowych w 5 gminach powiatu elbląskiego,
- uzupełnienie oznakowania tras rowerowych KKE w granicach powiatu elbląskiego.

g) **DIAMENTY KRAINY KANAŁU ELBLĄSKIEGO – ROWEROWY ZAWRÓT GŁOWY (2021)** wartość zadań **15.153,26** zł, dotacji: **10.000,00** zł, produkty i rezultaty:

- **54** posty, artykuły, filmik, relacje jako promocja województwa warmińsko-mazurskiego i KKE, na **21** blogach, portalach społecznościowych i stronach internetowych partnerów,
- **1** warsztat dla początkujących blogerów, **9** uczestników,
- **3** rajdy rowerowe promujące województwo warmińsko-mazurskie, KKE i **3** wsie tematyczne.

3) PROGRAM FUNDUSZ INICJATYW OBYWATELSKICH NOWE FIO:

Łącznie w latach 2016-2022 Lokalna Grupa Działania zrealizowała **8** zadań publicznych, poza inicjatywą LEADER, na łączną wartość zadań **614.665,06** zł, w tym **424.776,94** zł dotacji

Wskaźniki w ramach aktywizowanie społeczności lokalnej w ramach PO FIO (**72** mikrodotacji, **27** zadań aktywizujących, **25.794** odbiorców, **5.388** uczestników działań, **976** wolontariuszy), w tym:

- **72** zawarte umowy na mikrodotacje – **499.924,31** zł, wartość dotacji **318.099,22** zł dotacji,
- **976** wolontariuszy, w tym **464** stałych i **512** okresowych, **5.388** uczestników, **25.794** odbiorców,
- **27** zadań animacyjno-szkoleniowych (**230** osobodni), w tym **13** szkoleń, **195** uczestników, wartość umów: **114.740,75** zł, dotacja **106.677,72** zł.

4) INNE ZADANIA:

- 3 Pikniki Naukowe Polskiego Radia i Centrum Nauki Kopernik (2017-2019):**
 - wartość umowy wyniosła **4.000,00** zł,
 - wartość dotacji wyniosła **1.000,00** zł.
- INFORMATOR dla żeglarzy (2021)**, wartość zadania **4.920,00** zł, dotacja **0,00** zł, **1.000** egz.

2. DZIAŁALNOŚĆ STATUTOWA ODPLATNA

Łącznie w latach 2018-2022 Lokalna Grupa Działania zrealizowała **13** innych zadań w ramach działalności statutowej odpłatnej, na łączną wartość zadań **239.408,22** zł.

Wskaźniki w ramach działalności statutowej odpłatnej w I. 2018-2022 **4** bloki zadań w zakresie **badania, analiz i planowania** (**11** dokumentów planistycznych, w tym **2** strategii – gminna i ponadlokalna, **4** fiszki strategiczne, dzięki którym zostało wpisane wprost **402** mln zł dotacji na cztery projekty strategiczne KKE w regionalny program operacyjny Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur. Projekty strategiczne dotyczą ochrony wód Kanału Elbląskiego, infrastruktury przybrzeżnej, tras rowerowych Canal Velo i Szlaku Kulturowego Kanału Elbląskiego na rzecz Szlaku KKKE), **administrowania** (**18** dokumentów), **informowania i promocji** Krainy Kanału Elbląskiego (**41** spotkań konsultacyjnych i warsztatów, **931** artykułów i postów na **2** stronach WWW i FB oraz **1** grupie FB) i **komercjalizowania** (**5** zadań), w tym:

- 1) Strategia Rozwoju Gminy Gronowo Elbląskie (2018)**, wartość zadań **12.000,00** zł, w tym:
 - **5** warsztatów strategicznych, **1** dokument strategii
- 2) Wycieczki i wizyty studyjne: 4 grup, 5 dni, 197 osobodni**, wartość zadań **27.173,64** zł, w tym:
 - 2020 rok: **1** grupa, **2** dni, **80** osobodni, wartość zadań **12.637,99** zł
 - 2022 rok: **3** grupy, **3** dni, **117** osobodni, wartość zadań **14.535,65** zł.
- 3) Gadżety (2021-2022) - 634,58** zł, w tym **390,00** zł w 2021 roku i **244,58** zł w 2022 roku.
- 4) Prowadzenie Biura ZWIĄZKU GMIN I POWIATÓW KANAŁU ELBLĄSKIEGO I POJEZIERZA IŁAWSKIEGO (2021-2022)**, wartość zadań **199.600,00** zł, w 2021 roku: **70.000,00** zł, w 2022 roku **129.600,00** zł, w tym wykonane zadania:
 - **36** spotkań, **35** dni, dotyczące Strategii Rozwoju Krainy Kanału Elbląskiego, tworzenia i oceny fiszek projektów strategicznych oraz wymiany doświadczeń w działaniach, **523** osobodni,
 - **15** tytułów opracowań, **31** dokumentów, z tego:
 - **59** artykułów na WWW.zwiazekkanalu.pl, utworzenie BIP Związku,
 - **1** strona Fb, **275** postów, **518** polubień, **594** obserwujących, **68 938** zasięgu,
 - **1** grupa Szlak Kulturowy Kanału Elbląskiego, **429** postów, **426** członków, **430** obserwacji, **3.012** wyświetleń.

Członkostwo w KE LGD, prawa i obowiązki członków określa STATUT. Członkiem zwyczajnym lub wspierającym może zostać pełnoletnia osoba fizyczna lub prawna, która złoży deklarację i rekomendację sektora publicznego, społecznego lub gospodarczego (Rozdz. III Statutu). W STATUCIE określono, że żaden z sektorów, ani grup interesów nie może stanowić więcej niż **49%** składu WZC. Od 2015 roku w strukturze WZC wyróżniani byli tzw. MIESZKAŃCY. Obecnie MIESZKAŃCY ponownie zaliczani są do sektora SPOŁECZNEGO, niezależnie od którego sektora przedstawili rekomendację. Kadencja organów KE LGD trwa 4 lata, a ich funkcjonowanie i kompetencje określono w Rozdz. IV STATUTU. Struktura poszczególnych organów KE LGD wg stanu na 31 maja 2023 roku przedstawia się następująco:

3.1. WALNE ZEBRANIE CZŁONKÓW – stan na 31.05.2023 roku

Jest to najważniejszy organ Stowarzyszenia. Na dzień 31.05.2023 r. Stowarzyszenie Łączy Nas Kanał Elbląski Lokalna Grupa Działania liczyło **104** członków. W latach 2006-2022 ze Stowarzyszenia wykluczono **125** osób, a przyjęto **192** członków, co łącznie z **34** członkami założycielami daje wynik **226** przyjętych członków. W każdej Gminie są przedstawiciele sektora publicznego, społecznego i mieszkańców. Struktura Walnego Zebrania Członków przedstawia się następująco:

—	50 kobiet	48%
—	54 mężczyzn	52% ,
—	16 członków z sektora publicznego	16% ,
—	15 członków z sektora społecznego	14% ,
—	26 członków z sektora gospodarczego	25% ,
—	47 członków reprezentuje mieszkańców	45% .

3.2. ZARZĄD STOWARZYSZENIA – stan na 31.05.2023 roku

Zarząd jest wybierany i odwoływany przez Walne Zebranie Członków. Zarząd może składać się z: Prezesa, od 1 do 2 Wiceprezesów, Skarbnika i od 1 do 2 innych członków Zarządu. Obraduje w oparciu o STATUT, Regulamin organizacyjny Zarządu. Kadencja Zarządu trwa **4 lata**. WZC zdecydowało, że Zarząd KE LGD tworzy **5** członków. Struktura Zarządu:

—	1 kobieta	20% ,
—	4 mężczyzn	80% ,
—	1 członek z sektora publicznego	20% ,
—	2 członków z sektora gospodarczego	40% ,
—	2 członków reprezentujących mieszkańców (społeczny)	40% .

3.3. KOMISJA REWIZYJNA – stan na 31.05.2023 roku

Komisja Rewizyjna jest organem kontrolnym Stowarzyszenia. Może składać się z Przewodniczącego i od 1 do 3 członków wybieranych i odwoływanych przez Walne Zebranie Członków. Komisja Rewizyjna obraduje w oparciu o STATUT i Regulamin organizacyjny Komisji Rewizyjnej. Kadencja Komisji Rewizyjnej trwa **4 lata**. Struktura Komisji Rewizyjnej:

—	2 kobiety	67% ,
—	1 mężczyzna	33% ,
—	1 członek z sektora publicznego	33% ,
—	1 członek z sektora społecznego, radny powiatu	33% ,
—	0 członków z sektora gospodarczego	0% ,
—	1 członek reprezentujący mieszkańców, sołtys	33% .

3.4. BIURO KANAŁ ELBLĄSKI LGD – stan na 31.05.2023 roku

Biuro KE LGD pracuje w oparciu o Regulamin Organizacyjny BIURA KE LGD. Do głównych zadań Biura KE LGD należy:

- promocja obszaru Lokalnej Strategii Rozwoju oraz Lokalnej Grupy Działania Kanału Elbląskiego;
- informowanie o naborach wniosków w ramach LSR OW KE, animowanie, przyjmowanie wniosków, wstępna weryfikacja wniosków i doradztwo przy ich opracowywaniu, realizacji i rozliczaniu zgodnie z Planem komunikacji;
- animowanie, pobudzanie aktywności społecznej i współpracy zgodnie z Planem komunikacji;
- monitoring realizacji operacji i kontrola zadań grantowych, realizacja operacji własnych LGD i projektów współpracy;
- opracowanie, wdrażanie, aktualizacja, monitoring i ewaluacja LSR OW KE 2016-2023;
- obsługa administracyjna i prawna organów KE LGD oraz Rady Stowarzyszenia;
- obsługa finansowa KE LGD, w tym rozliczenia zadań grantowych, OW LGD, OwP, PP i wniosków o płatność KE LGD;
- konserwacja i monitoring szlaków turystycznych: **683** km tras rowerowych, **121** km tras kajakowych i **36** km konnej.

Od 2014 roku, KE LGD jako PARTNER w projekcie LGD Warmiński Zakątek zs. w Dobrym Mieście, jest punktem Animacyjno-Doradczym Programu Operacyjnego Fundusz Inicjatyw Obywatelskich Warmia Mazury Lokalnie.

Od 2017 r. Biuro KE LGD na mocy porozumienia 5 PARTNERÓW koordynowało zadania związane z rozwojem i promocją Kraju Kanalu Elbląskiego. Od 2020 r. KE LGD jest organizatorem turystyki w ramach działalności statutowej odpłatnej. W latach 2021-2022 KE LGD prowadziło Biuro Związku Gmin i Powiatów Kanalu Elbląskiego i Pojezierza Iławskiego. Opracowano procedury funkcjonowania Biura Związku, nadzorowano aktualizację Strategii Rozwoju KKE, uzyskano wsparcie na 4 projekty strategiczne wpisane w Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur w kwocie 83 mln EURO dotacji. W związku z budową i funkcjonowaniem CENTRUM ROZWOJU LOKALNEGO zmienia się struktura organizacyjna Biura.

3.4.1. Schemat struktury organizacyjnej i stan zatrudnienia Biura KE LGD

Struktura organizacyjna Biura KE LGD wraz z opisem stanowisk pracy została opracowana na potrzeby wdrażania LSR OW KE i stopniowo ewaluowała w kierunku aktywizacji i animacji społecznej, prowadzenia monitoringu i ewaluacji wewnętrznej LSR i LGD oraz wymaganych kompetencji ekonomicznych, administracyjnych, planowania i zarządzania środkami publicznymi. Od 2008 roku przygotowywane były zespoły do znakowania tras turystycznych. Od 2011 roku Prezes Zarządu pełni równocześnie funkcję kierownika Biura KE LGD. Od 2012 roku wprowadzono stanowisko animatora rozwoju lokalnego i promocji Kraju Kanalu Elbląskiego. Od 2021 roku powołano stanowisko zastępcy kierownika Biura KE LGD.

Rys. 3. Struktura organizacyjna Biura Kanał Elbląski LGD

Źródło: Opracowano na podstawie dokumentów KE LGD

W związku z zadaniami zaplanowanymi w LSR OW KE na lata 2023-2029 i budowanym CENTRUM ROZWOJU LOKALNEGO w Pasłęku oraz jego nowymi funkcjami ulegnie zmianie struktura organizacyjna Biura i stan zatrudnienia.

3.4.2. Kadra KE LGD, kwalifikacje i doświadczenie

W 2022 r. w Biurze KE LGD było zatrudnionych 9 osób na równowartość 5,99 etatu. Średnie zatrudnienie w Biurze KE LGD w latach 2016-2022 wyniosło 7 osób na 5,43 etatu.

Tabela 2. Zatrudnienie w Biurze KE LGD w l. 2007-2023, średniorocznie wg stanu na 31.12. danego r.*

Wyszczególnienie ETATY	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Kierownik Biura	1,0	0,4	0,3	1,0	0,9	1	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1
Księgowa	1,0	0,5	0,8	0,5	0,5	0,25	0,25	0,25	0,13	0,13	0,25	0,25	0,25	0,25	0,36	0,36	0,25
Pracownik ds.LSR	0	0	1,0	1,0	1,0	1,4	2,0	3,0	2,5	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,25	1
Administracja	0,2	0,2	0,2	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	0,5	0,53	1,0	1,0	1,0	1,0	1,5	0,96	0,5
Animator Rozwoju Lokalnego	0	0	0	0	0	0,6	0,8	0,8	1,4	1,0	1,0	0,0	0,5	0,5	0,5	1	0,5
Koordinator KKE											0,75	0,0	0,5	0,5	0,5	0,42	0,75
Doradztwo prawne						0,05	0,10	0,10	0,05		0,20	0,20	0,20	0,12	0	0	0
RAZEM	2,20	1,10	2,30	3,50	3,40	4,30	5,35	6,15	5,58	4,66	6,20	4,45	5,45	5,37	5,86	5,99	4,0

Źródło: Opracowano na podstawie dokumentów KE LGD

*2023 rok – prognozowane zatrudnienie

KE LGD do realizacji zaplanowanych zadań i działań w ramach dwóch LSR OW KE oraz innych projektów zatrudnia kadre o odpowiednich kwalifikacjach i doświadczeniu na podstawie umów zlecenia, o dzieło i o pracę.

W latach 2006-2022 łącznie zawarto **961** umów, w tym **644** umowy zlecenia, **271** umów o dzieło, **24** umowy o pracę i **22** umowy wieloletnie, w tym w latach 2016-2022 łącznie zawarto **347** umów, w tym **277** umowy zlecenia, **58** umów o dzieło, **7** umów o pracę i **5** umów wieloletnich.

W latach 2006-2022 w KE LGD nieodpłatne prace w **24** zakresach świadczyło **218** wolontariuszy, w tym **38** członków LGD, w ramach **84** zadań, przepracowując **2.627** dni (**8.428** h), w tym w latach 2016-2022 w KE LGD nieodpłatne prace w **12** zakresach świadczyło **42** wolontariuszy, w tym **6** członków LGD, w ramach **40** zadań, przepracowując **518** dni (**2.071** h).

W Biurze KE LGD wg stanu na 31 maja 2023 roku zatrudnionych było **6 osób**, w tym **5** na czas nieokreślony, **1** na zastępstwo, **3** osoby przebywają na bezpłatnych urloпах, **2** umowy zlecenia (usługi księgowo i doradztwo prawne).

Charakterystyka stanowisk pracy w KE LG obejmuje wykształcenie, rolę w planowaniu LSR i wdrażaniu LSR 2023-2027:

- 1) **kierownik Biura/Prezes Zarządu – 40** lat pracy, w tym **17** lat związanych z KE LGD
 - **wykształcenie** wyższe: magister inżynier rolnictwa, **3** studia podyplomowe, **2** kursy z turystyki, środowiska,
 - **planowanie LSR**: lider grupy inicjatywnej, moderator warsztatów i konsultacji, redakcja i opracowanie **4** edycji dokumentów końcowych LSR OW KE z lat 2008-2023, aktualizacja dokumentu końcowego LSR, kryteriów i procedur oceny, regulaminów Rady i Grantobiorców, współautor LSR OW KE 2023-2027,
 - **wdrażanie LSR**: kierowanie zespołem, animacja, zarządzanie LSR i LGD, doradztwo, współautor RAPORTU z monitoringu i ewaluacji LSR i LGD oraz monitoringu i ewaluacji końcowej;
- 2) **pracownik ds. LSR 1/zastępca kierownika Biura KE LGD – 14** lat pracy, w tym **14** lat związana z KE LGD,
 - **wykształcenie** wyższe: licencjat z zarządzania, magister finansów i rachunkowości, specjalność rachunkowość,
 - **planowanie LSR**: organizacja, dokumentowanie wyników warsztatów i konsultacji, aktualizacja LSR,
 - **wdrażanie LSR**: informowanie i promocja LSR i LGD, szkolenia i doradztwo BO, weryfikacja wstępna wniosków, monitoring realizacji LSR, kontrola zadań grantowych, realizacja OW LGD i PW, przyjmowanie i rozliczanie sprawozdań, obsługa administracyjna Rady, aktualizacja dokumentu końcowego LSR, kryteriów i procedur oceny, regulaminów Rady i Grantobiorców, współautor RAPORTU z monitoringu i ewaluacji LGD;
- 3) **pracownik ds. LSR 2 – 11** lat pracy, w tym **10** lat związany z KE LGD:
 - **wykształcenie** wyższe: licencjat z ekonomii, magister finansów i rachunkowość, spec. rachunkowość i controlling,
 - **planowanie LSR**: organizacja, dokumentowanie wyników warsztatów i konsultacji, autor badań ankietowych i analiz, prezentacja wyników badań i analizy, współautor LSR OW KE 2023-2029,
 - **wdrażanie LSR**: informowanie i promocja o LSR i LGD, szkolenia i doradztwo BO, weryfikacja wstępna wniosków, obsługa administracyjna Rady, kontrola zadań grantowych, przyjmowanie i rozliczanie sprawozdań, realizacja Projektów Współpracy, składanie wniosków o płatność i sprawozdań, aktualizacja dokumentu końcowego LSR, kryteriów i procedur wyboru i oceny operacji i zadań, Regulaminów Rady i Grantobiorców, współautor RAPORTU z monitoringu i ewaluacji Sytuacji Społeczno-Gospodarczej;
- 4) **animator rozwoju lokalnego – 6** lat pracy, w tym **4** lata związana z LGD KE,
 - **wykształcenie** wyższe: licencjat przedsiębiorczość gospodarcza, mgr administracji samorządowej,
 - **planowanie**: nadzór aktualizacji Strategii Rozwoju Kraju Kanału Elbląskiego, współautor **4** fizek strategicznych, dokumentowanie wyników warsztatów i konsultacji, współautor Strategii Rozwoju Gminy Gronowo Elbląskie,
 - **wdrażanie LSR**: informowanie o LSR i LGD, prowadzenie spotkań informacyjnych, animacyjnych i szkoleń dla NGO, opracowanie Planów Odnowy Miejscowości, doradztwo BO, kontrola realizacji zadań, opracowanie i realizacja zadań publicznych, w tym FIO WML współautor RRAPORTU z monitoringu i ewaluacji KKE;
- 5) **administracja i kontrola – 11** lat pracy, w tym **8** lat związana z KE LGD,
 - **wykształcenie** wyższe – licencjat nauki prawne – administracja,
 - **planowanie LSR**: dokumentowanie warsztatów i konsultacji, współautor RAPORTU z monitoringu i ewaluacji LSR,
 - **wdrażanie LSR**: organizacja spotkań informacyjnych i szkoleń dla BO i NGO, szkolenia BO, obsługa administracyjna WZC, Zarządu i Rady, przygotowywanie wniosków aplikacyjnych i umów z grantobiorcami, kontrola realizacji zadań grantowych, przygotowywanie sprawozdań, Kronik, archiwizacja dokumentacji LGD, opracowywanie wniosków o płatność, raportów z monitoringu i ewaluacji LSR i LGD;

- 6) **animator rozwoju lokalnego, koordynator marki Krainy Kanału Elbląskiego, administracja i kontrola – 5 lat** działalności gospodarczej, **1 rok** zatrudnienia w KE LGD – umowa na zastępstwo od 4.05.2022 r. do 09.11.2023 roku,
 - **wykształcenie wyższe** – licencjat bezpieczeństwo narodowe, bezpieczeństwo informacyjne, mgr ekonomii,
 - **planowanie LSR**: badania, analizy i prezentacja danych, dokumentowanie wyników warsztatów i konsultacji społecznych, schemat analizy problemów i celów, opiekun sieci partnerstw, w tym koncepcji SV,
 - **wdrażanie LSR**: ocena formalna wniosków, obsługa administracyjna Rady, rozliczenia wniosków o płatność, księgowość i finanse KE LGD, ocena merytoryczna wniosków, monitoring wdrażania i sprawozdawczości FIO WML, współautor RAPORTU z monitoringu i ewaluacji LSR i LGD,
 - rozliczanie wniosków o płatność, rozliczenie grantów, księgowość i finanse KE LGD.
- 7) **księgowość – 19 lat** pracy, w tym **17 lat** związana z KE LGD,
 - **wykształcenie średnie** – technik ekonomista,
 - **planowanie LSR**: rozliczenia wniosków o płatność, księgowość i finanse KE LGD,
 - **wdrażanie LSR**: rozliczanie wniosków o płatność, rozliczenie grantów, OW LGD, księgowość i finanse KE LGD.
- 8) **doradztwo prawne** – od 2012 roku z przerwami w ramach umów zlecenia z osobą fizyczną i prawną,
 - **wykształcenie wyższe** – mgr prawa, radca prawny,
 - **planowanie LSR**: opinie prawne uchwał organów KE LGD, Regulaminów Rady i Grantobiorców, OW LGD,
 - **wdrażanie LSR**: opinie prawne uchwał organów KE LGD, Regulaminów Rady i Grantobiorców, OW LGD.

Zatrudnieni w Biurze KE LGD posiadają wykształcenie wyższe. Każdy z pracowników uczestniczył w planowaniu LSR oraz we wdrażaniu projektów realizowanych w KE LGD, **5 osób** posiada doświadczenie związane z zarządzaniem projektami. Efektywność doradztwa pracowników w Biurze KE LGD jest mierzona liczbą złożonych wniosków, opracowanych planów odnowy miejscowości, utworzonych organizacji pozarządowych. W latach 2016-2022 pracownicy przeprowadzili **594** szkoleń, spotkań animacyjnych, indywidualnego doradztwa w Biurze KE LGD w ciągu **608 dni – 5.714 osobodni**, w tym udzielili doradztwa **293** wnioskodawcom, z których **143** złożyło wnioski (**49%**), a **113** uzyskało dofinansowanie (**79%** złożonych wniosków). Powstało **5** planów odnowy miejscowości i utworzono **5** stowarzyszeń. KE LGD funkcjonuje w oparciu o współpracę z koordynatorami gminnymi i powiatowymi, zatrudnionymi w Urzędach Gmin i Starostwach Powiatowych, będących równocześnie członkami KE LGD. Od 2010 roku w ramach umów zlecenia i o dzieło zatrudnianych było **11 znakarzy–opiekunów tras turystycznych** odpowiedzialnych za wytyczenie, znakowanie i utrzymanie **683** km tras rowerowych na obszarze KE LGD, **121** km tras kajakowych i **36** km konnej trasy Pocztyliona. Znakowanie tras kajakowych wykonała specjalistyczna firma PTTK Olsztyn. Trasy turystyczne wymagają bieżącej konserwacji oraz odnawiania co około 4-5 lat. Prawidłowe utrzymanie tras turystycznych oraz ich promocja, połączenie z siecią tras krajowych pozwoli w perspektywie na stworzenie spójnej sieci tras turystycznych Warmii i Mazur wpiętych w sieć krajową i międzynarodową.

3.4.3. Przewidywane zatrudnienie w Biurze KE LGD:

W ramach *Wdrażania i Zarządzania LSR* OW KE na lata 2023-2029 zmienia się rola LGD z realizatora operacji na rolę podmiotu wybierającego operacje beneficjentów. KE LGD jako operator dotacji dla indywidualnych wnioskodawców animuje budowanie sieci partnerstw. Wzmacnia budowanie potencjału własnej organizacji na bazie tworzonego CENTRUM ROZWOJU LOKALNEGO. Do nowych zadań i funkcjonalności zostanie dostosowane zatrudnienie w Biurze KE LGD:

- 1) Pracownicy Biura KE LGD będą odpowiedzialni za informowanie, animowanie, organizowanie procesu naboru, doradztwo beneficjentom, wyboru i oceny wniosków w operacjach klasycznych, kontrolę, monitoring i ewaluację LSR OW KE, konsultacje społeczne i aktualizację LSR OW KE 2023-2029;
- 2) Pracownicy Biura KE LGD będą „animatorami, opiekunami i doradcami” takich **PARTNERSTW** jak:
 - a) **EkoMuzeum Krainy Kanału Elbląskiego** – planowane są projekty w partnerstwie,
 - b) **Sieć Smart Village KKE** – planowany jest projekt w partnerstwie **15** koncepcji SV,
 - c) **Sieć wytwórców produktów lokalnych Krainy Kanału Elbląskiego** – planowane są: OW KE LGD i PwP,
 - d) **Szlak Kulturowy Kanału Elbląskiego** – planowane są: operacje w partnerstwie, projekt grantowy na przygotowanie i realizację i międzyregionalnego projektu partnerskiego, z wizytą studyjną na Kanał Gota,
 - e) **Sieć Wsi Tematycznych Krainy Kanału Elbląskiego** – planowany jest międzynarodowy projekt partnerski;
- 3) Pracownicy Biura KE LGD będą zarządzać **CENTRUM ROZWOJU LOKALNEGO** w Pasłęku pełniącego funkcje:
 - a) **BIORYNECZKU PRODUKTÓW LOKALNYCH** z organizacją sieci wytwórców produktów lokalnych,

- b) **EDUKACYJNĄ** zapewniającą kompleksową obsługę szkoleń, spotkań i warsztatów,
 c) **TURYSTYCZNĄ** z wynajmem 5 pokoi gościnnych, obsługą Informacji Turystycznej, wypożyczalni rowerów;
 4) Pracownicy Biura KE LGD będą „opiekunami” tras turystycznych Kraju Kanału Elbląskiego;
 5) Pracownicy Biura KE LGD będą „organizatorami turystyki” w ramach działalności statutowej odpłatnej.

W oparciu o doświadczenie, innowacyjne podejście oraz możliwości finansowe, a także o wynik grupowego wywiadu pogłębionego, wskazujące na potrzebę wzmocnienia kadry KE LGD przewidziano zatrudnienie minimum 3 osób, docelowo 12 osób w formie umowy o pracę, zlecenia, o dzieło, stażu lub praktyk, diet na następujących stanowiskach pracy:

1. Prezes Zarządu	- 1 osoba	- umowa o pracę lub zlecenie lub dieta
2. Skarbnik Stowarzyszenia	- 1 osoba	- umowa o pracę lub zlecenie lub dieta
3. Kierownik Biura/Członek Zarządu	- 1 osoba/1 etat	- umowa o pracę lub zlecenie lub dieta
4. Zastępca kierownika Biura / Wdrażanie LSR	- 1 osoba/1 etat	- umowa o pracę lub zlecenie
5. Animator społeczny, doradztwo BO	- 2 osoby/2 etaty	- umowa o pracę lub zlecenie
6. Administracja, zarządzanie CRL	- 1 osoba/1 etat	- umowa o pracę lub zlecenie
7. Samodzielny księgowy	- 1 osoba/1/4 etatu	- umowa o pracę lub zlecenie
8. Doradztwo prawne	- 1 osoba/1/8 etatu	- umowa o pracę lub zlecenie
9. Opiekunowie tras turystycznych	- 3 zespoły	- umowa zlecenie lub o dzieło
10. Wolontariat pracowniczy	- w miarę potrzeb i ochotników	- umowy wolontariatu
11. Stażyści i praktykanci	- w miarę potrzeb, ochotników i możliwości	- umowy stażu, praktyk.

3.4.4. Wymagania kwalifikacji i doświadczenia pracowników Biura KE LGD:

- Kierownik Biura:** wykształcenie wyższe magisterskie, minimum 5 lat stażu, 2 lata na stanowisku kierowniczym.
- Zastępca kierownika BIURA / wdrażanie LSR OW KE:** wykształcenie wyższe ekonomiczne, minimum 3 lata stażu.
- Animator społeczny:** wykształcenie wyższe i co najmniej 3 letni staż pracy, w tym co najmniej 2 letnie doświadczenie.
- Administracja, zarządzanie CRL** - wykształcenie wyższe, 5 lat stażu lub wykształcenie średnie i 10 lat stażu pracy.
- Samodzielna księgowość:** wykształcenie wyższe ekonomiczne, 3 letni staż pracy.
- Doradztwo prawne:** wykształcenie wyższe prawnicze i co najmniej 2 letni staż pracy.
- Opiekunowie tras turystycznych:** certyfikat PTTK znakarza tras turystycznych i co najmniej roczne doświadczenie.

Procedury naboru pracowników i opisy stanowisk pracy, kompetencje i stawki zaszerogowania będą dostosowane do Rozp. Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania i wpisane w Regulamin naboru na wolne stanowiska pracy w LGD (uchwała ZARZĄDU nr XVIII-III-11-34-2015 z 21 grudnia 2015 roku z późn. zm., po zawarciu umowy ramowej na Wdrażanie LSR.

3.5. Wnioski dotyczące ogólnej struktury KE LGD:

- LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA liczy 104 członków. Każda Gmina ma w LGD przedstawicieli każdego z trzech sektorów. Kadencja organów KE LGD trwa 4 lata. W składzie WZC pozostało 14 z 34 członków założycieli.*
- Każdy z SEKTORÓW ma reprezentację w organach KE LGD. Zachowane są proporcje płci.*
- FREKWENCJA na posiedzeniach organów, zgodnie ze STATUTEM, pozwala podejmować decyzje. Średnio najwyższą frekwencję miała Komisja Rewizyjna (95,29%) i Zarząd (87,40%), WZC (36,97%).*
- ZATRUDNIENIE w Biurze KE LGD w latach 2016-2022 przekraczało obowiązkowe 3 etaty średniorocznie i z uwagi na potrzeby oraz podejmowane dodatkowe zobowiązania i wynosiło średniorocznie 5,37 etatów.*
- Pracownicy Biura KE LGD posiadają wykształcenie wyższe i uzupełniające studia podyplomowe, kursy, szkolenia oraz doświadczenie w planowaniu strategicznym, animowaniu, wdrażaniu LSR, monitoringu i ewaluacji LSR i LGD.*
- Docelowe zatrudnienie przy realizacji LSR OW KE na lata 2023-2029 wyniesie 12 osób na umowy o pracę (5 i 1/6 etatu), zlecenia, o dzieło, stażu i praktyk oraz diet. Wymagania dotyczące stanowisk pracy na umowę o pracę zostaną zaktualizowane w Regulaminie naboru na wolne stanowiska pracy w KE LGD i opisach stanowisk pracy.*
- Zmienia się rola LGD we Wdrażaniu i Zarządzaniu LSR, co wywołuje potrzebę nowych kompetencji, np. animacji.*
- Przewiduje się korzystanie z usług prawnych, opiekunów tras turystycznych, wolontariuszy, stażystów i praktykantów oraz ekspertów przy ocenie specjalistycznych wniosków przez Radę Stowarzyszenia.*
- Umowy wolontariatu, stażu i praktyk pozwolą przygotować rezerwy kadrowe do wdrażania LSR OW KE 2023-2029.*
- Członkowie i pracownicy BIURA KE LGD uczestniczyli w tworzeniu LSR OW KE 2023-2029 i będą we Wdrażaniu (OK, OW LGD, PG, PP, PwP) oraz Zarządzaniu LSR, animacji i aktywizacji społeczności lokalnej, tworzeniu sieci Partnerstw oraz zarządzaniu Centrum Rozwoju Lokalnego w Pasłęku, świadczeniu usług organizatora turystyki.*

4. Ogólna informacja o składzie organu decyzyjnego KE LGD

4.1. Rada Stowarzyszenia

Rada to organ decyzyjny ds. oceny i wyboru operacji/zadań oraz ustalania kwoty wsparcia. Rada może składać się z Przewodniczącego, Wiceprzewodniczącego i od 11 do 13 członków wybieranych (i odwoływanych) przez Walne Zebranie. Kadencja RADY trwa 4 lata. Przedstawicielstwo sektorów i grup interesu oraz bezstronność Rady, zależności pokrewieństwa, powinowactwa, podległości służbowych określa § 19a STATUTU. Statut, Regulaminy Rady i Grantobiorców oraz kryteria i procedury określają funkcjonowanie Rady. Skład Rady spełnia kryteria dostępu i wymagania dotyczące wyboru i oceny operacji/zadań oraz ustalania kwoty wsparcia operacji/zadań w LSR OW KE na lata 2016-2023 i 2023-2029.

4.1.1. Skład Rady Stowarzyszenia:

W składzie Rady wprowadzono ograniczenia dotyczące reprezentatywności sektorów i grup interesu, powiązań służbowych, pokrewieństwa i powinowactwa, tj.:

- 1) żaden z sektorów lub grupa interesu nie może mieć ponad 49% praw głosu;
- 2) sektor publiczny nie może stanowić ponad 30% składu Rady;
- 3) poza osobami prawnymi członkowie pełnią funkcje osobiście, bez upoważniania osób trzecich do decydowania;
- 4) między członkami Rady nie ma pokrewieństwa, powinowactwa, nie występuje podległość służbowa z tytułu zatrudnienia, zlecenia lub innej podległości z Zarządem, KR i pracownikami Biura KE LGD;
- 5) członkowie Rady nie mogą być równocześnie członkami Zarządu, Komisji Rewizyjnej i pracownikami Biura KE LGD;
- 6) wprowadzono wyłączenia członka Rady od udziału w dokonywaniu wyboru operacji z tytułu:
 - a) uczestnictwa w przygotowaniu i w realizacji operacji, pozostawania z wnioskodawcą lub członkami władz wnioskodawcy w związku małżeńskim; w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa w linii prostej,
 - b) członkostwa, przedstawicielstwa lub udziału we władzach wnioskodawcy,
 - c) stosunku pracy lub zlecenia lub innego rodzaju zależności służbowych z wnioskodawcą,
 - d) zamieszkania lub zameldowania lub zatrudnienia w gminie, z której pochodzi operacja;
- 7) prowadzony jest jawny Rejestr Interesów Członków Rady z wpisami powiązań członków Rady z wnioskodawcami.

Zasady te są wpisane w Statut, Regulamin Obrad WZC, Regulamin Organizacyjny Zarządu, Regulamin pracy Komisji Rewizyjnej, Regulamin Rady, Regulamin pracy Biura KE LGD i Regulamin naboru na wolne stanowiska pracy w KE LGD.

4.1.2. Struktura Rady Stowarzyszenia:

Zgodnie ze STATUTEM w skład Rady wchodzi przedstawiciele sektora publicznego, gospodarczego i społecznego oraz tzw. mieszkańcy zaliczani do sektora społecznego. W składzie Rady, 9 z 12 gmin KE LGD ma swoich przedstawicieli. Najwięcej przedstawicieli ma gmina Elbląg (3 przedstawicieli). Gminy Godkowo, Kisielice i Markusy nie mają przedstawicieli mieszkających na ich terenie. Struktura Rady jest zgodna z zapisami STATUTU i zapewnia efektywne wdrażanie LSR oraz oczekiwane rezultaty. Struktura Rady IV kadencji wg stanu na 31.05.2023 roku przedstawia się następująco:

– 4 członków z sektora publicznego	27%,
– 2 członków z sektora społecznego	13%,
– 5 członków z sektora gospodarczego	33%,
– 4 członków reprezentujących mieszkańców (społeczny)	27%,

Skład i struktura Rady nie pozwala na kontrolowanie procesu decyzyjnego przez władze publiczne (nie może stanowić więcej niż 30% składu Rady) i żaden sektor ani grupę interesu (nie mogą stanowić więcej niż 49% składu Rady).

4.1.3. Grupy w niekorzystnej sytuacji w strukturze Rady Stowarzyszenia:

W składzie Rady są osoby z grup w niekorzystnej sytuacji, tj. 10 kobiet – 67% składu Rady, 7 osób powyżej 60 roku życia – 47% składu Rady, 1 osoba do 25 roku życia – 7% składu Rady, 3 osoby to mieszkańcy osiedli po-PGR – 20% składu Rady.

4.2. Wnioski dotyczące składu i struktury organu decyzyjnego KE LGD:

1. Kadencja RADY Stowarzyszenia ds. wyboru i oceny operacji/zadań oraz ustalania kwoty wsparcia trwa 4 lata.
2. W składzie RADY są przedstawiciele wszystkich sektorów i mieszkańców. Żaden z sektorów ani grup interesu nie ma więcej niż 49% praw głosu.
3. Proces decyzyjny w Radzie KE LGD zgodnie z obowiązującymi dokumentami i stanem faktycznym. Nie pozwala na kontrolowanie procesu decyzyjnego przez władzę publiczną, ani pojedynczą grupę interesu.

5. Zasady i procedury Wdrażania i Zarządzania LSR OW KE na lata 2023-2029

5.1. Walne Zebranie Członków

Kompetencje Walnego Zebrania Członków KE LGD w zakresie Wdrażania i Zarządzania LSR OW KE określa STATUT, który gwarantuje efektywność Wdrażania i Zarządzania LSR i stanowi, że Walne Zebranie Członków:

- 1) opiniuje projekt LSR opracowany przez Zarząd, przyjmuje i aktualizuje LSR OW KE, Regulamin Rady i Grantobiorców oraz Procedury i kryteria wyboru oraz oceny wraz z ustalaniem kwoty wsparcia (§ 17, ust. 3, pkt 11 STATUTU);
- 2) upoważnia Zarząd do aktualizacji LSR OW KE, Regulaminów Rady i Grantobiorców oraz Procedur i kryteriów wyboru oraz oceny wraz z ustalaniem kwoty wsparcia, określa zakres upoważnienia (§ 17, ust. 3, pkt 15 STATUTU);
- 3) decyduje o wyborze i odwołaniu członków Rady Stowarzyszenia (§ 15 i 17 STATUTU);
- 4) rozpatruje, ocenia i zatwierdza sprawozdania organów i RADY, w tym Raporty z monitoringu i ewaluacji LSR i LGD (§ 17, ust. 3, pkt 5 i 6 STATUTU).

5.2. Zarząd

Kompetencje Zarządu KE LGD w zakresie Wdrażania i Zarządzania LSR OW KE określa STATUT, który gwarantuje efektywność Wdrażania i Zarządzania LSR i stanowi, że zgodnie z § 18, ust. 3, pkt 5-8 STATUTU Zarząd odpowiada za:

- 1) opracowanie LSR, jej aktualizację, animację i Zarządzanie LSR, monitoring i ewaluację i plan komunikacji;
- 2) przygotowuje projekty do realizacji, monitoruje i rozlicza zadania w projektach Inicjatywy LEADER;
- 3) odpowiada za organizację i funkcjonowanie Biura KE LGD oraz zatrudnienie, wynagrodzenie i podnoszenie kwalifikacji pracowników oraz skuteczność komunikacji z lokalną społecznością.

5.3. Komisja Rewizyjna

Kompetencje Komisji Rewizyjnej w zakresie Wdrażania i Zarządzania LSR OW KE określa STATUT, który gwarantuje efektywność Wdrażania i Zarządzania LSR oraz stanowi, że zgodnie z § 19 STATUTU Komisja Rewizyjna pełni funkcje kontrolne w stosunku do Zarządu i działalności finansowej Stowarzyszenia oraz przestrzegania procedur RODO.

5.4. Funkcjonowanie Rady Stowarzyszenia w okresie realizacji LSR OW KE w I. 2016-2022:

W latach 2008-2022 Rada Stowarzyszenia obradowała **44** razy podejmując **874** uchwał, a w I.2016–2022 **15** razy podejmując **298** uchwał. Frekwencja posiedzeń Rady wyniosła **82,53%**. W latach 2016-2022 na **269** złożonych wniosków, Rada oceniła **264** wnioski dotyczące: **216** projektów indywidualnych, **40** zadań w projektach grantowych i **8** operacji własnych KE LGD. W latach 2016-2022 na **221** złożonych wniosków na projekty indywidualne wniesiono **31** protestów, co stanowi **14,03%** liczby złożonych wniosków. Z **31** złożonych protestów **15** zostało uznanych za zasadne lub częściowo zasadne (**48,39%**), i **6,79%** złożonych wniosków. Ponowna ocena wniosków w **5** przypadkach pozwoliła wnioskodawcom na uzyskanie dofinansowania, a w **1** przypadku – wnioskodawca otrzymał dofinansowanie o jakie wnioskował.

Zasadność odwołań od decyzji RADY Stowarzyszenia wynosi **1,86%** złożonych wniosków, a **16,13%** złożonych protestów.

Funkcjonowanie Rady przyczyniło się do efektywnej realizacji LSR o czym świadczy wzrost limitu dotacji LSR 2016-2023.

Nowa LSR wymaga dostosowania Regulaminów funkcjonowania Rady i procedur ustalania lub zmiany kryteriów dostępu, wyboru i oceny Klasycznych Operacji (KO), Operacji Własnych KE LGD (OW KE LGD), Projektów Partnerskich (PP), Projektów w Partnerstwie (PwP), Zadań Grantowych (ZG) oraz ustalania kwoty wsparcia w ramach Inicjatywy LEADER Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej i obowiązujących przepisów prawa w tych zakresach po wyborze LSR.

5.5. Procedury wyboru operacji lub grantobiorców i ustalania kwot wsparcia

Dobre praktyki i doświadczenie w procesie wyboru i oceny operacji i zadań oraz ustalania kwoty wsparcia zostaną przeniesione do Wdrażania LSR OW KE 2023-2029, a w tym:

- 1) kierownicza rola Przewodniczącego Rady w przebiegu procesu wyboru i oceny, prawidłowości dokumentacji i zgodności formalnej, zatwierdzania dokumentów Rady, dyscyplinowania członków Rady, stosowania zatwierdzonych kryteriów dostępu, wyboru i oceny oraz ustalania kwoty wsparcia;
- 2) zobowiązania członków Rady do dokumentowania ocen na przyjętych wzorach kart wyboru operacji/grantobiorcy;
- 3) zasady wypracowania konsensu w ocenie wniosków i wpisywanie w Rejestr Interesów Członków Rady;

- 4) zobowiązania członków Rady do podnoszenia wiedzy i kompetencji w zakresie oceny wniosków zgodnie z planem szkoleń oraz do poddawania się zasadom weryfikacji wiedzy w zakresie zapisów LSR;
- 5) sposób organizacji naboru wniosków, trybu ogłaszania, czasu trwania naboru, miejsca składania wniosków;
- 6) jawność protokołów Rady z wyboru i oceny operacji lub zadań i Rejestru Interesów Członków Rady;
- 7) prawo wnioskodawców do wnoszenia protestów w trybie określonym w Regulaminach Rady i Grantobiorców;
- 8) procedur wyboru grantobiorców, sposób ustalania wielkości grantu, rozliczania, monitoringu i kontroli;
- 9) kryteriów wyboru operacji/grantobiorców oraz ich zmiany.

Proces informowania i promocji Wdrażania LSR jest określony w Planie Komunikacji i przewiduje informowanie za pośrednictwem mediów społecznościowych w celu dotarcia do młodych osób, będących grupą w niekorzystnej sytuacji w dostępie do rynku pracy. Procedury procesu decyzyjnego zawarte w Regulaminach Rady i Grantobiorców będą udostępnione na stronie internetowej KE LGD łącznie z LSR OW KE 2023-2029.

5.6. Wnioski dotyczące zasad i procedur Wdrażania i Zarządzania LSR OW KE 2023-2029

1. *Dobre praktyki i doświadczenie w realizacji LSR OW KE 2016-2023 zostały przeniesione na okres 2023-2029.*
2. *Wdrażanie LSR OW KE w latach 2023-2029, tj.: sposób organizacji naboru wniosków, informowania, oceny wyboru operacji i ustalania wysokości dofinansowania, składania protestów oraz wyboru grantobiorców, rozliczania, monitoringu i kontroli zadań w projektach grantowych, realizacji operacji klasycznych, własnych LGD, projektów partnerskich, w partnerstwie, zostanie określone w REGULAMINACH Rady i Grantobiorców, operacji własnych LGD, procedurach i kryteriach dostępowych, premiujących i specyficznych wyboru i oceny oraz ustalania kwoty wsparcia po wyborze LSR, na podstawie doświadczeń w realizacji LSR z lat 2016-2023 oraz obowiązujących przepisów prawa.*
3. *Zarządzanie LSR OW KE w latach 2023-2029 obejmie informowanie, animowanie, doradztwo z uwzględnieniem potrzeb grup w niekorzystnej sytuacji, konsultowanie oraz monitoring i ewaluację, aktualizację LSR i procedur.*

6. Dokumenty regulujące funkcjonowanie KE LGD

Stowarzyszenie Łączy Nas Kanał Elbląski Lokalna Grupa Działania funkcjonuje w oparciu o:

- 1) ustawę z dnia 7 kwietnia 1989 roku Prawo o stowarzyszeniach (Dz.U. z 2020 r. poz. 2261);
- 2) ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2023 r. poz. 571);
- 3) ustawę z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności (Dz.U. z 2022 r. z późn. zm.);
- 4) ustawę z dnia 28 kwietnia 2022 roku o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (Dz.U. z 2022 r. poz. 1079);
- 5) ustawę z dnia 8 lutego 2023 roku o Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 (Dz.U. 2023 r. poz. 412);
- 6) STATUT Stowarzyszenia, UCHWAŁA nr I/1/06 Komitetu Założycielskiego z 18 stycznia 2006 roku z późn. zm.

6.1. Dokumentacja funkcjonowania Walnego Zebrania Członków KE LGD

Walne Zebranie Członków działa w oparciu o § 17 STATUTU, który został dostosowany do Wdrażania LSR 2023-2029, tj.:

- 1) **STATUT** – uchwalany i zmieniany bezwzględną większością głosów w obecności ponad 1/2 składu WZC w I terminie i w obecności ponad 1/3 składu w II terminie. Statut reguluje funkcjonowanie LGD, w tym: cele, sposób i zasady działania KE LGD, nabycia i utraty członkostwa, praw, obowiązków i zakazów, władz LGD, liczby i składu, kompetencji, zasad funkcjonowania, reprezentowania, zależności, wyborów i nadzoru, składników majątku Stowarzyszenia i sposobu rozwiązywania Stowarzyszenia.
- 2) **REGULAMIN OBRAD WALNEGO ZEBRANIA CZŁONKÓW** – przyjęty uchwałą nr XVIII/2/1/2015 z 21.12.2015 r. z późn. zm. wraz ze wzorami protokołów obrad Komisji Skrutacyjnej i kartami do głosowania w sprawie wyboru Zarządu, Komisji Rewizyjnej i Rady. Jest uchwalany i zmieniany zwykłą większością głosów w obecności co najmniej połowy 1/2

składu WZC w I terminie i w obecności co najmniej 1/3 składu WZC w II terminie. Regulamin Obrad WZC reguluje kwestie obrad WZC, a w szczególności: prowadzenia obrad wg porządku obrad, podejmowania decyzji i dokumentowania obrad, procedur i trybu wyboru władz i Rady, głosowań zgodnie z wzorami kart do głosowania, trybu rozpatrywania planu pracy, budżetu i udzielania Zarządowi absolutorium.

6.2. Dokumentacja funkcjonowania Zarządu KE LGD

Zarząd działa w oparciu o § 18 STATUTU i dokumenty RODO, które nie wymagają dostosowywania do LSR 2023-2029, tj.:

- 1) **REGULAMIN ORGANIZACYJNY ZARZĄDU** – przyjęty UCHWAŁĄ NR XVIII-III-11/32/2015 z 21 grudnia 2015 r. z późn. zm. Jest uchwalany i zmieniany zwykłą większością głosów w obecności co najmniej 1/2 składu Zarządu. Regulamin określa tryb przygotowania obrad WZC, Zarządu, Komisji Rewizyjnej i Rady, ich dokumentowania, kompetencje, sposób podejmowania decyzji i kierowania pracą Biura KE LGD. Obrady prowadzone są wg porządku obrad, decyzje uchwałami, zapisanymi w protokół.
- 2) **POLITYKA OCHRONY DANYCH OSOBOWYCH Stowarzyszenia Łączy Nas Kanał Elbląski Lokalna Grupa Działania** – przyjęta UCHWAŁĄ ZARZĄDU NR III-IV-5-1/2018 z 26 czerwca 2018 r., z późn. zm., zawierająca dokumentację przetwarzania danych osobowych Stowarzyszenia jako Administratora Danych Osobowych (ADO).

6.3. Dokumentacja funkcjonowania Komisji Rewizyjnej KE LGD

Funkcjonowanie Komisji Rewizyjnej określa § 19 STATUTU, które nie wymaga dostosowywania do LSR 2023-2029 oraz:

- 1) **REGULAMIN PRACY KOMISJI REWIZYJNEJ** – przyjęty UCHWAŁĄ Komisji Rewizyjnej NR X/1/4/2009 z 20 lutego 2009 r. Jest uchwalany i zmieniany zwykłą większością głosów w obecności co najmniej 1/2 składu KR. Regulamin pracy KR reguluje kwestie kontroli i obrad KR, a w szczególności: składu i zakresu prac Komisji Rewizyjnej, zakresu, rodzajów, procedur i dokumentowania prowadzonych kontroli, planu pracy, planowania i wykonania budżetu oraz udzielania Zarządowi absolutorium. KR obraduje zgodnie z porządkiem obrad, podejmuje decyzje w formie uchwały. Obrady są dokumentowane.

6.4. Dokumentacja funkcjonowania Rady KE LGD

Rada Stowarzyszenia w okresie realizacji LSR OW KE na lata 2016-2023 działała w oparciu o § 19a STATUTU przyjętego Uchwałą NR I/1/06 ZEBRANIA ZAŁOŻYCIELSKIEGO LOKALNEJ GRUPY DZIAŁANIA 18 stycznia 2006 r. z późn.zm. oraz:

- 1) **REGULAMIN RADY ORAZ PROCEDUR WYBORU I OCENY OPERACJI Stowarzyszenia Łączy Nas Kanał Elbląski Lokalna Grupa Działania** – przyjęty UCHWAŁĄ WZC NR XVIII/2/8/2015 z 21 grudnia 2015 roku z późn. zm.;
- 2) **PROCEDURY USTALANIA LUB ZMIANY KRYTERIÓW WYBORU OPERACJI I PRZYJĘCIA KRYTERIÓW WYBORU OPERACJI** – przyjęte UCHWAŁĄ WZC NR XVIII/2/9/2015 z 21 grudnia 2015 roku z późn. zm.;
- 3) **REGULAMIN WYBORU GRANTOBIORCÓW STOWARZYSZENIA ŁĄCZY NAS KANAŁ ELBLĄSKI LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA** – przyjęty UCHWAŁĄ WZC NR XVIII/2/10/2015 z 21 grudnia 2015 roku z późn. zm.;
- 4) **PROCEDURY USTALANIA LUB ZMIANY KRYTERIÓW WYBORU GRANTOBIORCÓW I PRZYJĘCIA KRYTERIÓW WYBORU GRANTOBIORCÓW** – przyjęte UCHWAŁĄ WZC NR XVIII/2/11/2015 z 21 grudnia 2015 roku z późn. zm.

Dokumentacja funkcjonowania Rady Stowarzyszenia wymaga dostosowania do LSR 2023-2029. Regulaminy Rady i wyboru grantobiorców, kryteria wyboru operacji i zadań oraz ustalania kwoty wsparcia zostaną dostosowane po wyborze LSR do potrzeb Wdrażania LSR OW KE na lata 2023-2029 i przyjęte UCHWAŁAMI Walnego Zebrania Członków w sprawach:

- 1) Regulaminu Rady Stowarzyszenia Łączy Nas Kanał Elbląski Lokalna Grupa Działania;
- 2) Regulaminu Wyboru Grantobiorców Stowarzyszenia Łączy Nas Kanał Elbląski Lokalna Grupa Działania;
- 3) Regulaminu Wyboru Operacji Własnych LGD Stowarzyszenia Łączy Nas Kanał Elbląski Lokalna Grupa Działania;
- 4) Procedur ustalania lub zmiany kryteriów dostępu, wyboru i oceny Operacji Klasycznych, operacji własnych LGD, projektów w partnerstwie, projektów partnerskich, zadań grantowych oraz ustalania kwoty wsparcia operacji i zadań w ramach Inicjatywy LEADER Planu Strategicznego dla WPR i obowiązujących przepisów prawa.

6.5. Dokumentacja funkcjonowania Biura Stowarzyszenia:

Zasady funkcjonowania Biura KE LGD regulują następujące dokumenty:

- 1) **REGULAMIN PRACY BIURA KE LGD** – przyjęty UCHWAŁĄ NR XVIII-III-11/33/2015 z 21 grudnia 2015 roku z późn. zm. Jest uchwalany i zmieniany przez Zarząd zwykłą większością głosów w obecności co najmniej połowy składu Zarządu.

Regulamin Pracy Biura określa zasady, zakres i kompetencje pracowników Biura KE LGD, w tym:

- a) zakres prowadzonych spraw, siedzibę i czas pracy, wielkość zatrudnienia i strukturę organizacyjną,
- b) prowadzenia wstępnej weryfikacji wniosków, monitoringu i kontroli zadań w projektach grantowych,
- c) prowadzenia dokumentacji z posiedzeń władz KE LGD i Rady,
- d) kompetencje kierownika i zastępcy kierownika Biura KE LGD i pracowników oraz samodzielnej księgowej.

Regulamin pracy Biura KE LGD wymaga dostosowania do rozporządzenia w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności przewidzianych do potrzeb Wdrażania i Zarządzania LSR 2023-2029 oraz nowych funkcji LGD i CRL.

- 2) **REGULAMIN NABORU na wolne stanowiska pracy** – przyjęty UCHWAŁĄ NR XVIII-III-11/34/2015 z 21.12.2015 r. z późn. zm. Jest uchwalany i zmieniany przez Zarząd zwykłą większością głosów w obecności co najmniej ½ składu Zarządu. Regulamin naboru dotyczy procedur zatrudniania pracowników Biura KE LGD i reguluje: rozpoczęcie procedury naboru i skład Komisji Rekrutacyjnej, etapy naboru, ogłoszenie o naborze, przyjmowanie dokumentów aplikacyjnych, ocenę formalną dokumentów i ogłoszenie listy kandydatów spełniających wymagania formalne, ocenę końcową, ogłoszenie wyników i sporządzenie protokołu z naboru na wolne stanowisko, postępowanie w sytuacjach wystąpienia trudności w zatrudnieniu, postępowania z dokumentami aplikacyjnymi.

Załącznikami do Regulaminu są wzory: wniosku o przyjęcie pracownika, opisy stanowisk pracy, ogłoszenia naboru na wolne stanowisko pracy, listy kandydatów spełniających wymagania formalne, protokołu i ogłoszenia wyników naboru.

- 3) **POLITYKA RACHUNKOWOŚCI I INSTRUKCJA W SPRAWIE GOSPODARKI KASOWEJ** została przyjęta UCHWAŁĄ NR XIII/8/2008 Zarządu z 28 stycznia 2008 roku. Jest uchwalana i zmieniana przez Zarząd zwykłą większością głosów w obecności co najmniej połowy składu Zarządu. Załącznikiem do Polityki rachunkowości jest Plan kont syntetycznych i analitycznych KE LGD.

6.6. Wnioski dotyczące dokumentacji funkcjonowania KE LGD

1. *Dotychczasowe dokumenty bardzo szczegółowo regulują funkcjonowanie organów, Rady, Biura KE LGD oraz procedur naboru, wyboru i oceny operacji oraz ustalania kwoty wsparcia w ramach LSR OW KE 2016-2023.*
2. *Lata doświadczeń zaowocowały wypracowaniem dobrych procedur i praktyk realizacji LSR 2016-2023 i będą wzorem do stosowania we Wdrażaniu i Zarządzaniu LSR 2023-2029 w ramach Inicjatywy LEADER PS WPR.*
3. *Dokumenty dotyczące wyboru i oceny, wdrażania i rozliczania operacji klasycznych, operacji własnych LGD, projektów grantowych, projektów partnerskich, projektów w partnerstwie, wymagają dostosowania nowej LSR do przepisów prawa.*

7. PODSUMOWANIE CHARAKTERYSTYKI LOKALNEGO PARTNERSTWA

1. *KE LGD jest trwałym trójsektorowym partnerstwem, działa nieprzerwanie od 17 lat jako STOWARZYSZENIE. Liczy 104 członków. Członkostwa w KE LGD reguluje STATUT, wymagane jest złożenie deklaracji i rekomendacji.*
2. *Kadencja organów i Rady trwa 4 lata. W składzie organów i Rady żaden z sektorów ani pojedyncza grupa interesu nie kontroluje procesu decyzyjnego, który przebiega zgodnie z przyjętą dokumentacją i obowiązującymi przepisami prawa.*
3. *W strukturze KE LGD znajdują się przedstawiciele grup w niekorzystnej sytuacji: kobiety, osoby powyżej 60 roku życia., osoby do 25 roku życia, mieszkańcy osiedli po-PGR.*
4. *Wyniki badań ankietowych oceniają skuteczność działań KE LGD na 4,75 pkt w skali 1-5 za doświadczenie, zaangażowanie, kompetencje. Z całą odpowiedzialnością można stwierdzić, że KE LGD jest partnerstwem godnym zaufania i powierzenia środków na rozwój i promocję obszaru KE LGD i Krainy Kanalu Elbląskiego.*

Rozdział II. CHARAKTERYSTYKA OBSZARU I LUDNOŚCI OBJĘTEJ LSR

1. Opis obszaru objętego Lokalną Strategią Rozwoju (LSR OW KE 2023-2029)

Obszar objęty LSR jest spójny przestrzennie, obejmuje 12 gmin w 3 powiatach i jest zamieszkiwany przez 89.778 osób. Wszystkie gminy są członkami KE LGD i nie są członkami innych LGD. LSR OW KE 2023-2029 ma być finansowana tylko z PS WPR 2023-2027. Gminy należące do KE LGD to:

- powiat elbląski 6 gmin: Elbląg, Godkowo, Gronowo Elbląskie, Markusy, Pasłek, Rychliki;
- powiat iławski 4 gminy: Iława, Kisielice, Susz, Zalewo;
- powiat ostródzki 2 gminy: Małdyty, Miłomłyn.

Tabela 3. Powierzchnia i ludność w układzie powiatów i gmin KE LGD wg stanu na dzień 31 grudnia 2020 r.:

Powiaty	Liczba gmin	Powierzchnia [w km ²]	Mieszkańcy	Gęstość zaludnienia [osób/km ²]
– Powiat elbląski	6	954	41 681	44
– Powiat iławski	4	1 110	37 315	34
– Powiat ostródzki	2	350	10 782	31
RAZEM	12	2 414	89 778	37

Źródło: BDL, opracowanie własne KE LGD

1.1. Powierzchnia i ludność obszaru LGD w układzie GMIN

Powierzchnia obszaru KE LGD zmieniła się dwukrotnie po przyjęciu GMIN Pasłek (2007) i Godkowo (2011). Liczba ludności systematycznie spada. Tylko dwie gminy wiejskie: Elbląg i Iława, otaczające duże miasta, wykazują przyrost liczby ludności. Na całym obszarze KE LGD pogarsza się struktura wiekowa ludności.

Tabela 4. Wykaz gmin wchodzących w skład Kanał Elbląski LGD – podstawowe dane

L. p.	Nazwa gminy	Rodzaj gminy	TERYT	Pow. [km ²]	Pow. [km ²] na wsi	Liczba ludności ogółem	Liczba ludności na wsi	Osób /km ² ogółem	Osób /km ² na wsi
1	Elbląg	W	2804012	192	192	7 595	7 595	40	40
2	Godkowo	W	2804022	167	167	2 825	2 825	17	17
3	Gronowo Elbląskie	W	2804032	89	89	4 943	4 943	56	56
4	Iława	W	2807032	424	424	13 125	13 125	31	31
5	Kisielice	MW	2807043	173	170	5 715	3 617	33	21
6	Małdyty	W	2815052	189	189	5 918	5 918	31	31
7	Markusy	W	2804042	110	110	3 917	3 917	36	36
8	Miłomłyn	MW	2815073	161	149	4 864	2 435	30	16
9	Pasłek	MW	2804073	264	253	18 801	6 721	71	27
10	Rychliki	W	2804082	132	132	3 600	3 600	27	27
11	Susz	MW	2807063	259	252	12 104	6 757	47	27
12	Zalewo	MW	2807073	254	246	6 371	4 277	25	17
	RAZEM 12 gmin		x	2 414	2 373	89 778	65 730	37	28

Źródło: BDL, opracowanie własne KE LGD

1.2. Struktura ludności obszaru objętego LSR OW KE 2023-2029

W strukturze ludności obserwuje się tendencje w spadku osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, a wzrost osób w wieku poprodukcyjnym. Nasila się zjawisko „starzenia się społeczeństwa”. W czasie realizacji LSR OW KE 2023-2029 liczba osób w wieku poprodukcyjnym najprawdopodobniej przewyższy liczbę osób w wieku przedprodukcyjnym.

Systematycznie rośnie migracja, głównie osób młodych, do większych ośrodków miejskich w kraju i za granicę. W 2020 roku tylko trzy gminy wykazały dodatnie saldo migracji na 1000 mieszkańców. Są to gmina wiejska Iława (+4,88‰), gmina wiejska Elbląg (+3,42‰) oraz gmina Gronowo Elbląskie (+0,20‰) przy średniej obszaru (-2,46‰), wojew. (-1,50‰), kraju (+0,10‰). Systematycznie maleje przyrost naturalny. Tylko dwie gminy wykazały dodatni przyrost naturalny i są to gmina wiejska Iława (+0,08‰) i Rychliki (+1,11‰) przy średniej obszaru (-3,86‰), województwa (-3,34‰), kraju (-3,20‰).

1.3. Grupy w niekorzystnej sytuacji w dostępie do runku pracy obszaru LSR 2023-2029

Wskazanie grup w niekorzystnej sytuacji oparto o dane statystyczne i pytania postawione w ankietach badawczych odnoszących się do tego zagadnienia. Ankietowani jako grupy w niekorzystnej sytuacji w dostępie do rynku pracy uznali:

- 1) **Kobiety** i to głównie młode kobiety powracające na rynek pracy. Problem bezrobocia jest bardziej odczuwalny wśród kobiet niż wśród mężczyzn. Liczba kobiet bezrobotnych wynosiła w roku 2020 aż **2.272**, natomiast mężczyzn **1.599**. Podobnie kształtują się wskaźniki bezrobocia i liczba pracujących.
- 2) **Osoby powyżej 60 roku życia**, jako wykluczone z rynku pracy z powodu wieku, osamotnione, często nieporadne;
- 3) Osoby do **25 r. ż.** ze względu na brak doświadczenia, niski poziom płac, problemy z dostępem do transportu publicznego;
- 4) **Mieszkańcy osiedli po-PGR** to najbardziej pokrzywdzona grupa osób w wyniku transformacji ustrojowej. Osiedla po-PGR są najbardziej zaniedbanymi miejscami, gdzie skumulowały się problemy dostępu do rynku pracy z powodu ograniczenia miejsc pracy na wsi, możliwości przekwalifikowania, oddalenia od miast, trudności w dostępie do komunikacji publicznej. Na obszarze KE LGD jest **118** osiedli po PGR, co stanowi **26%** ogólnej liczby miejscowości.

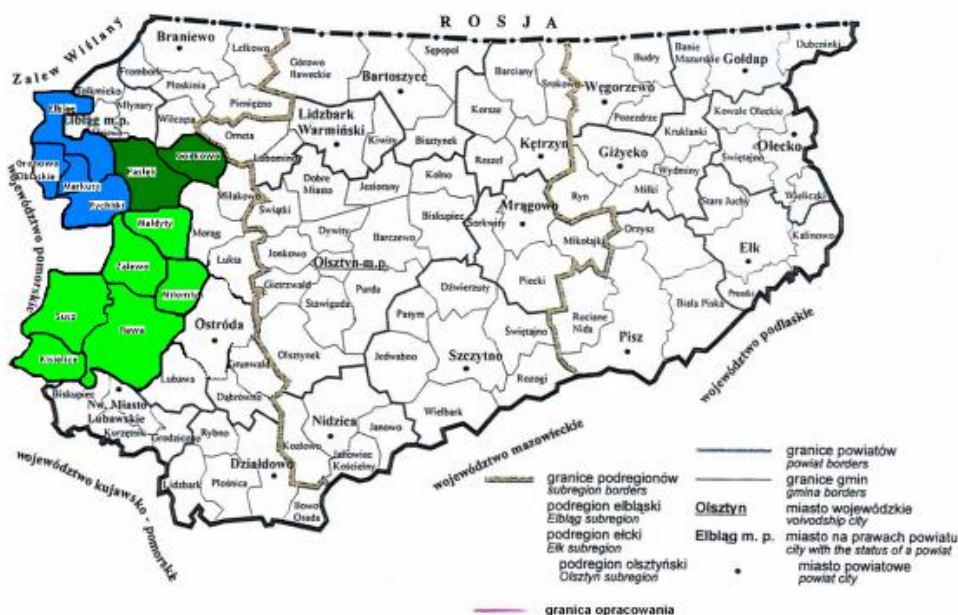
1.4. Wnioski wynikające z opisu obszaru i ludności LSR OW KE 2023-2029

1. *KE LGD obejmuje swoim zasięgiem obszar 12 gmin w trzech powiatach o powierzchni 2 414 km².*
2. *Liczba ludności obszaru KE LGD w 2020 roku wynosi 89 778 osób, w tym na obszarach wiejskich 65 730 osób (gęstość zaludnienia wynosi 37 osób na 1 km², w tym na obszarach wiejskich 28 osób na 1 km²).*
3. *Systematycznie spada liczba ludności obszaru KE LGD na skutek migracji ludzi młodych i ujemnego przyrostu naturalnego. W 2013 r. było 94.173 mieszkańców ogółem, 69 206 na wsi; odnotowano spadek o 4.395 osób.*
4. *Obszar ma tendencję do wyludniania się, obserwuje się zjawisko „starzenia się społeczeństwa”.*
5. *Grupy w niekorzystnej sytuacji to: kobiety, osoby do 25 i powyżej 60 roku życia, mieszkańcy osiedli po-PGR.*

2. Mapa obszaru

Gminy KE LGD tworzą spójny terytorialnie obszar skupiony wokół osi Kanału Elbląskiego. Geograficznie obszar KE LGD leży na styku Żuław Elbląskich, Równiny Warmińskiej, Pojezierza Iławskiego. Kulturowo to styk Żuław, Warmii i Powiśla. Usytuowanie KE LGD w administracyjnych granicach woj. warmińsko-mazurskiego i powiatów przedstawiają rys. nr 4 i nr 5.

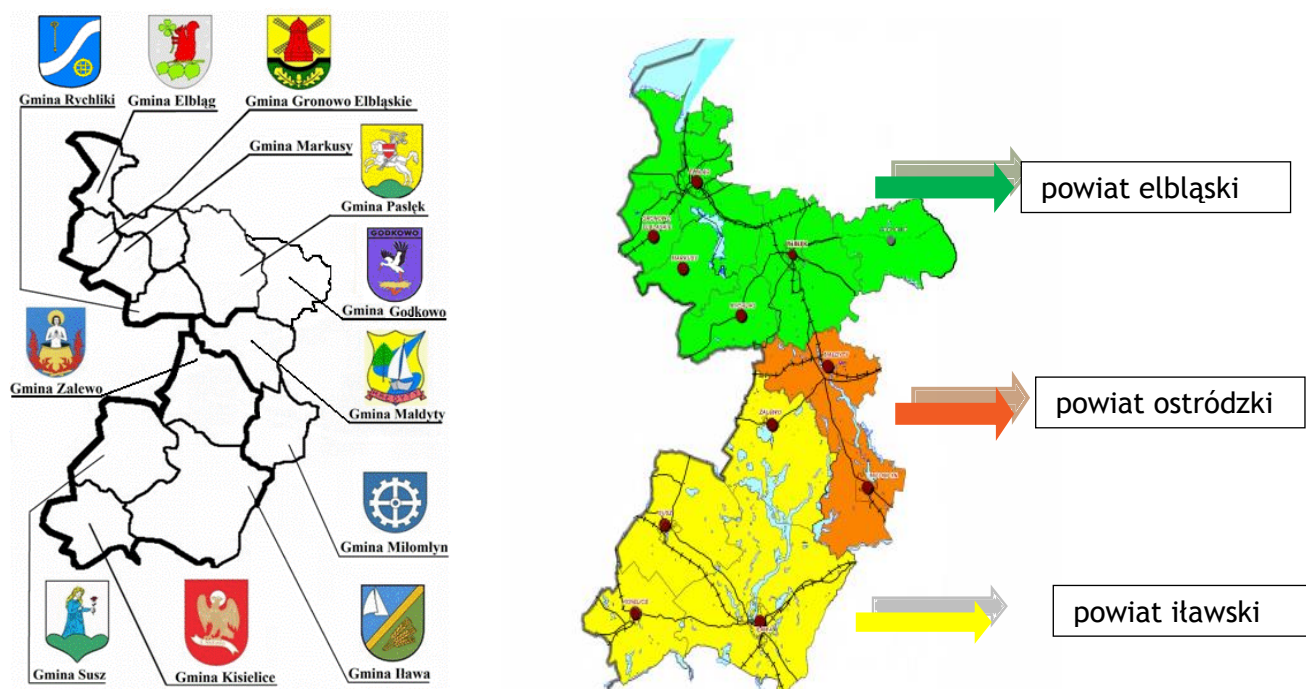
Rys. 4. Usytuowanie KE LGD w granicach administracyjnych województwa warmińsko-mazurskiego

Źródło: Opracowanie własne – gminy: Elbląg, Godkowo, Gronowo Elbląskie, Markusy, Pasłęk, Rychliki w powiecie elbląskim; Iława, Kiszewice, Susz, Zalewo w powiecie iławskim; Małdyty i Miłomłyn w powiecie ostródzkim.

2.1. Zasięg terytorialny Kanał Elbląski LGD wg podziału administracyjnego

Rys.5. Granice administracyjne gmin i powiatów KE LGD

Źródło: Opracowanie własne: Elbląg, Godkowo, Gronowo Elbląskie, Markusy, Pasłęk, Rychliki w powiecie elbląskim; Iława, Kisielice, Susz, Zalewo w powiecie iławskim; Małdyty i Miłomłyn w powiecie ostródzkim.

2.2. Wnioski wynikające z mapy obszaru LSR OW KE 2023-2029

Obszar KE LGD charakteryzuje skupienie wokół **Kanału Elbląskiego** - osi strategicznej interwencji oraz:

- dobre skomunikowanie drogowe i kolejowe północ południe i wschód zachód,
- duża gęstość sieci dróg powiatowych i gminnych;
- sąsiedztwo większych ośrodków miejskich takich jak Elbląg, Iława, Ostróda, czy Gdańsk i Olsztyn.

3. Opis wyróżników i spójności obszaru KE LGD 2023-2029

3.1. Opis wyróżników obszaru Kanał Elbląski LGD

Wyróżnikiem obszaru KE LGD jest **system wodny Kanału Elbląskiego**, niezaprzeczalne dziedzictwo kulturowe Regionu. Unikatowość tego systemu tworzy zespół pięciu pochylni, czterech śluz, jazów i wrót bezpieczeństwa oraz zasilanie wodami Jezioraka. W 2011 roku Kanał Elbląski uzyskał status Pomnika Historii. Prowadzone są starania o wpis Kanału Elbląskiego na Listę Informacyjną Światowego Dziedzictwa UNESCO. Kanał Elbląski spełnia integrującą funkcję obszaru.

Kanał Elbląski jest najważniejszym, endogenicznym potencjałem rozwojowym obszaru i tworzy wspólną, strategiczną oś rozwoju (OSI), czyli obszaru, który w oparciu o posiadany potencjał w dużej mierze determinuje rozwój ponadlokalnych partnerstw, zarówno w sferze przestrzennej, gospodarczej, jak i społecznej. Jest równocześnie kluczowym spoiwem dla samorządów Związku Gmin i Powiatów Kanału Elbląskiego i Pojezierza Iławskiego oraz partnerów Kanał Elbląski LGD.

Występuje ciągłość terytorialna gmin obszaru Kanału Elbląskiego. W skład KE LGD wchodzi gminy, na które bezpośrednio oddziałuje **Kanał Elbląski** i stanowi jeden z kluczowych elementów ich rozwoju.

W 2016 r. wyznaczono tematyczny **Szlak Kulturowy Kanału Elbląskiego** na podstawie *Raportu z badania potencjału turystyczno-kulturowego Szlaku Kanału Elbląskiego*. Szlak tworzą **23** obiekty, wyznaczają przestrzeń szlaku opartą o gminy Krainy Kanału Elbląskiego. Trasy i usługi turystyczne są ofertą uzupełniającą Szlaku. LGD uczestniczyło w promocji tej idei oraz koordynowało opracowanie projektów strategicznych Szlaku. Na tym etapie konieczne jest zbudowanie partnerstwa właścicieli / zarządców obiektów SZLAKU KKE, więzi i odpowiedzialności za wspólne dobro kulturowe oraz sieciowej oferty.

Wdrażanie i Zarządzanie LSR OW KE 2023-2029 uzupełnia główne zadania inwestycyjne związane z Kanałem Elbląskim jako największym wyróżnikiem tego obszaru. Potwierdzają to również wyniki badań ankietowych.

Ankietowani jako **wyróżniki obszaru** LSR wskazywali na Kanał Elbląski (**48,28%**), dziedzictwo kulturowe (**20,69%**), oznakowanie obszaru (**20,69%**), partnerstwo (**17,24%**), a za największe **wyróżniki LGD** uznano zaangażowanie (**51,72%**), kompetencje (**44,83%**), aktywizowanie (**24,14%**), trasy rowerowe i dostępność (po **13,79%**).

Według ankietowanych **potencjał obszaru KE LGD** stanowi: środowisko i klimat (**23,65%**), Kanał Elbląski (**18,23%**), trasy turystyczne (**15,76%**), ludzie (**14,78%**), przedsiębiorczość i dziedzictwo kulturowe (po **10,84%**).

Analiza wyników badań ankietowych KE LGD na podstawie wyróżników i potencjału wskazuje jednoznacznie na możliwość rozwoju turystyki (**74,4%**), kapitału społecznego (**14,78%**) i przedsiębiorczości (**10,84%**).

3.2. Spójność obszaru LSR OW KE 2023-2029

Obszar LSR OW KE 2023-2029 powierzchni **2.414 km²** wykazuje spójność cech pod względem przestrzeni: **terytorialnej, funkcjonalno-przestrzennej, przyrodniczo-geograficznej, kulturowo-historycznej, gospodarczej, społecznej.**

3.1.1. Spójność terytorialna, funkcjonalno-przestrzenna

Obszar wykazuje spójność funkcjonalno-przestrzenną. Występuje ciągłość terytorialna obszaru. KE LGD obejmuje zasięgiem gminy skupione wokół Kanału Elbląskiego: **Elbląg, Godkowo, Gronowo Elbląskie, Iława, Kisielice, Małdyty, Markusy, Miłomłyn, Pasłęk, Rychliki, Susz i Zalewo**. Łącznikiem obszaru jest system wodny Kanału Elbląskiego. **Kanał Elbląski** tworzy strategiczną oś rozwoju i jest kluczowym spoiwem podmiotów i osób zrzeszonych w Lokalnej Grupie Działania Kanału Elbląskiego. Kanał Elbląski posiada charakter strategiczny, który w oparciu o posiadany potencjał w dużej mierze determinuje rozwój całego obszaru KE LGD.

3.1.2. Spójność przyrodniczo-geograficzna

Obszar wykazuje spójność cech przyrodniczo-krajobrazowych. Występowanie cennych pod względem przyrodniczym i krajobrazowym terenów, unikalne gatunki roślin oraz występowanie wód naturalnych powodują, że obszar ten jest wyjątkowo atrakcyjny pod względem turystycznym. Są to najważniejsze zasoby obszaru, dzięki którym można wytworzyć regionalne produkty turystyczne wysokiej jakości. Kanał Elbląski z unikalnymi w skali światowej pochylniami stanowi zabytkowy system przyrodniczo-techniczny. Łączy drogą wodną Elbląg, Ostródę, Iławę. Jest specyficzny dla obszaru objętego strategią ponadlokalną na terenie OSI Niebieski Zachód i Lokalną Strategią Rozwoju OW KE na lata 2023-2029.

Obszar Kanału Elbląskiego charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem krajobrazu i obejmuje styk krain geograficznych:

- **Pojezierza Iławskiego** – wysoka jeziorność, duża lesistość, różnorodność rzeźby terenu,
- **Wysoczyzny Elbląskiej** – zróżnicowana rzeźba terenu (górski charakter),
- **Żuław Wiślanych** – najniższy położony obszar kraju, w przeważającej części równiny,
- **Równiny Warmińskiej** – płaskie bezleśne obszary z dużym udziałem kanałów.

3.1.3. Spójność kulturowo-historyczna

Na bogactwo obszaru KE LGD największy wpływ miała budowa Kanału Elbląskiego. **Kanał Elbląski** jest wielkim dziedzictwem kulturowym obszaru KE LGD oraz regionu Warmii i Mazur. Jako potwierdzenie wyjątkowości obszaru w wymiarze krajowym istotnym jest posiadanie statusu Pomnika Historii, a w wymiarze szerszym - fakt starań o wpisanie Kanału Elbląskiego na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO jako fenomenu światowego.

Kanał Elbląski jest osią strategicznej interwencji dla partnerstwa LGD Kanału Elbląskiego i gmin skupionych w Związku Gmin i Powiatów Kanału Elbląskiego i Pojezierza Iławskiego. Inwestycje w infrastrukturę systemu wodnego Kanału Elbląskiego i infrastrukturę przybrzeżną oraz zieloną i błękitną infrastrukturę przyczynią się do wzmocnienia ochrony przyrody i bioróżnorodności oraz wspierania zrównoważonej gospodarki wodnej i turystycznej. Zaplanowane w LSR OW KE zadania wspierają przedsiębiorczość i infrastrukturę turystyczną, budowanie partnerstw, edukację nieformalną i promocję.

Wydarzenia historyczne, które wywarły największy wpływ na rozwój obszaru to:

- pruskie korzenie obszaru i procesy kolonizacyjne,
- chrystianizacja i sekularyzacja,
- pogranicze podlegające częstym działaniom zbrojnym,
- Kanały: Elbląski, Dobrzycki i Jagielloński łączące gospodarczo Pojezierze Iławskie z Bałtykiem,
- wydarzenia II wojny światowej i powojenne przesiedlenia ludności, powodujące lukę cywilizacyjną i przerwanie ciągłości kulturowej obszaru.

Na rozwój obszaru KE LGD wpływ miała budowa Kanału Dobrzyckiego, Jagiellońskiego, a obecnie przekop Mierzei Wiślanej.

Największą wartość kulturową i turystyczną tego obszaru stanowi ponad **160-letni Kanał Elbląski**, zrewitalizowany w latach 2013-2015. Dziedzictwo kulturowe KE LGD stanowią także: średniowieczny układ miast i wsi, budownictwo sakralne, dwory i pałace, sieć dróg i linii kolejowych, dziedzictwo kulturowe menonitów oraz zabytkowe budownictwo techniczne, nie tylko z okresu budowania i funkcjonowania Kanału Elbląskiego, w tym najstarszych na tych ziemiach Kanałów: Dobrzyckiego i Jagiellońskiego.

3.1.4. Spójność gospodarcza

Występuje niezagospodarowany unikalny i różnorodny potencjał turystyczny. **Kanał Elbląski** pozwala na zbudowanie oferty generującej wzrost ruchu turystycznego, w tym w porze nocnej i poza sezonem turystycznym. Jest to możliwe ze względu na podniesienie atrakcyjności oferty, wzrost zainteresowania rejsami po okresie zastoju spowodowanym Covid-19, modą na aktywny tryb życia, przekop Mierzei Wiślanej. Kanał Elbląski i jego oferta jest głównym magnesem przyciągającym turystów.

Na obszarze Kanał Elbląski LGD są **produkty lokalne, tradycyjne i regionalne**. Specjalnością obszaru powinny stać się obszarowe produkty turystyczne Krainy Kanału Elbląskiego kształtowane w oparciu o:

- powstający **Szlak Kulturowy Kanału Elbląskiego** z imprezami jak **Święto Szlaku Kulturowego Kanału Elbląskiego**, Loty Balonowe w Pasłęku i Iławie, Festiwal „Nad Jeziorakiem” w Siemianach, Triathlon w Suszu i inne.
- oznakowane **trasy rowerowe** KKE w połączeniu z Międzynarodowym Szlakiem Rowerowym R-1, EuroVelo 9/Wiślaną Trasą Rowerową, EuroVelo 10/13 i Wschodnim Szlakiem Rowerowym Green Velo oraz powstającą pętlą Canal Velo,
- oznakowane **trasy kajakowe** atrakcyjnych cieków i zbiorników wodnych Kanału Elbląskiego, co w połączeniu z Welem, Drwęcą, Wisłą i Nogatem daje sieciowy produkt turystyczny,
- żywnościowe **produkty lokalne** i tradycyjne produkowane na bazie lokalnych płodów rolnych,
- produkty i pamiątki lokalne **wsi tematycznych** – Aniołowo organizujące sieć z wsiami: Marianka, Rzeczna i Nowe Kusy, czy początkujących jak Dłużyna i Wężina, Kazimierzowo, Liwa, Oleśno, Władysławowo, Wola Kamieńska i wiele innych o potencjale, z którymi Kanał Elbląski LGD podjął współpracę i kontynuuje w ramach koncepcji Smart Village,
- tworzenie **sieci podmiotów EKOMUZEM** Krainy Kanału Elbląskiego i wytwórców produktów lokalnych,
- projektowanie **usług** w kierunku gospodarki **cyrkularnej** i turystyki **inteligentnej** we współpracy z uczelniami i szkołami.

W strukturze **gospodarstw rolnych** przeważają gospodarstwa powyżej **15 ha**. Średnia powierzchnia gospodarstw rolnych jest wyższa niż w wojew. i kraju. W strukturze upraw przeważają zboża, głównie pszenica ozima i rzepak. Dominują gospodarstwa z produkcją roślinną. Gospodarstwa z produkcją zwierzęcą specjalizują się w bydło, koniach i drobiu.

3.1.5. Spójność społeczna

Na spójność społeczną największy wpływ miały II wojna światowa i związane z nią **procesy przesiedlania ludności**.

Obecnie spójne dla całego obszaru są problemy i **niekorzystne zjawiska społeczne** depopulacji, niskiego wykształcenia ludności, niskiego wskaźnika zaludnienia w stosunku do podregionu elbląskiego, województwa i kraju.

Obszar cechuje niski **wskaźnik przedsiębiorczości**, mimo rosnącego tempa wzrostu liczby podmiotów gospodarczych. Wykryształizowała się specjalizacja meblarska, wyrobów z drewna i artykułów spożywczych. Obserwuje się wysoki udział rolnictwa w ogólnej liczbie zarejestrowanych podmiotów.

Wskaźnik liczby pracujących na 1000 mieszkańców jest bardzo niski. Cechą wiejskiego **bezrobocia** na terenie działania Kanał Elbląski LGD jest jego strukturalny charakter oraz znaczne zróżnicowanie przestrzenne. Bezrobotnych kobiet jest więcej niż mężczyzn. Stanowią one tzw. **ukryte bezrobocie**. Jedną z grup szczególnego ryzyka są osoby młode.

Wzrasta aktywność obywatelska liczona liczbą **organizacji pozarządowych**. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców wskaźnik ten jest jednak niższy na obszarze KE LGD, niż w podregionie elbląskim, województwie i kraju.

Występuje wzrost **liczby uczniów w szkołach średnich**.

Obszar wykazuje niski wskaźnik **aktywności kulturalnej mieszkańców**, mimo wysokiego nasycenia obiektami kultury materialnej. Wśród działalności artystycznej dominują sekcje taneczne. Kalendarz imprez sportowych, turystycznych i kulturalnych jest bogaty. Wyróżniającymi się imprezami są: Triathlon w Suszu, Festiwal nad Jeziorakiem w Siemianach oraz Loty Balonowe w Pasłęku i Iławie. Podejmowane są próby ustanowienia Święta Szlaku Kulturowego Kanału Elbląskiego, m.in. odtwórstwo rozpoczęcia budowy Kanału Elbląskiego, flis tratw Kanałem Elbląskim.

Istnieje duże zróżnicowanie pomiędzy gminami w zakresie wyposażenia w **infrastrukturę wodno-kanalizacyjną**. Większość gospodarstw domowych korzysta z butli z propanem-butanem.

Obszar charakteryzuje się niekorzystnymi wskaźnikami **ochrony zdrowia** w stosunku do podregionu, województwa i kraju.

Na obszarze są rezerwy siły roboczej na **rynku pracy**. Mimo wzrostu liczby podmiotów gospodarczych, wskaźnik przedsiębiorczości jest nadal niski w porównaniu z podregionem elbląskim, województwem i krajem.

Na obszarze LGD dostępne są wolne siły na **rynku pracy**, a tempo wzrostu liczby podmiotów gospodarczych jest wysokie, choć wskaźnik przedsiębiorczości jest nadal niski w porównaniu z podregionem elbląskim, województwem i krajem.

Dochody ogółem, własne i podatkowe gmin systematycznie wzrastają. Gminy prowadzą bezpieczną politykę finansową, gdyż wydatki ogółem nie przekraczają dochodów. Gminy posiadają zróżnicowany potencjał do pozyskiwania środków zewnętrznych. **Dochody i wydatki gmin** są zrównoważone, ale występuje zróżnicowanie pod względem ich wielkości.

Cechą charakterystyczną obszaru jest rozproszenie **niewielkich liczebnie miejscowości**. We władzach gmin występuje przewaga mężczyzn, grupy wiekowej 50-59 lat i grupy zawodowej rolników, ogrodników, leśników, rybaków.

Jest wysoki odsetek mieszkańców korzystających z pomocy społecznej, choć wskaźnik ten zmniejszył się w l. 2013-2020.

Analizując wskaźniki poziomu życia mieszkańców gmin można stwierdzić, że wszystkie oceniane wskaźniki są niekorzystne (gorsze) w porównaniu z podregionem elbląskim, województwem i krajem. Według powyższych kryteriów najlepiej żyje się w gminach **Elbląg i Iława**, najniższy poziom życia jest w gminach **Godkowo, Małdyty, Markusy, Rychliki i Zalewo**.

Według **syntetycznego wskaźnika jakości życia** wyróżniają się dwa bieguny rozwoju – **Elbląg i Iława** oraz pięć gmin, w których jakość życia jest niska i są to: **Godkowo, Małdyty, Markusy, Rychliki, Zalewo**.

Określono spójne dla **obszaru problemy** demograficzne, rynku pracy i bezrobocia: depopulacji, niskiego wskaźnika zaludnienia, starzejącego się społeczeństwa, niskiego wykształcenia ludności, niskiej przedsiębiorczości i wysokich wskaźników bezrobocia, osób korzystających z pomocy społecznej.

Obszar KE LGD charakteryzuje nadal wysoki odsetek **korzystających z pomocy społecznej**. Do **grup problemowych** na obszarze LGD Kanał Elbląski zaliczamy:

- młodzież z problemami na rynku pracy, o małej aktywności społecznej,
- kobiety o gorszej pozycji na rynku pracy,
- długotrwale bezrobotnych, mieszkańców osiedli po-PGR,
- osoby powyżej 60 roku życia,
- osoby korzystające z pomocy społecznej.

Duży potencjał turystyczny stwarza możliwości dalszego rozwijania: bazy turystycznej i rekreacyjnej oraz gastronomicznej, gospodarstw agroturystycznych, edukacyjnych, opiekuńczych, aktywności mieszkańców do obsługi ruchu turystycznego, agroturystyki, nowych produktów turystycznych w oparciu o trasy samochodowe, rowerowe, kajakowe i piesze, tematyckość wsi, odtwórstwo historyczne, budowę miejsc postoju rowerzystów oraz infrastruktury niekomercyjnej. Zakłada się projektowanie usług gospodarki **cyrkularnej w turystyce** (inteligentna turystyka) we współpracy Uniwersytet-szkoły średnie obszaru LGD Kanału Elbląskiego, z zastosowaniem energii wody (OZE z XIX wieku) Kanału Elbląskiego.

Ponadlokalna Strategia Rozwoju Krainy Kanału Elbląskiego jest skierowana do JST kształtujących politykę rozwoju.

Lokalna Strategia Rozwoju Obszarów Wiejskich Kanału Elbląskiego na lata 2023-2029 wypełnia niszę, rozwiązuje problemy i zaspokaja potrzeby społeczności obszarów wiejskich, uwzględnia współczesne trendy i kieruje ofertę do mieszkańców obszarów wokół Kanału Elbląskiego, związanych z rozwojem przedsiębiorczości i infrastruktury niekomercyjnej związanej z turystyką, sieciowaniem partnerstw, edukacją nieformalną, budowaniem tożsamości mieszkańców i obszaru, promocją.

Problemem jest niezagospodarowany bogaty potencjał turystyczny oraz pogłębiająca się depopulacja obszaru LGD Kanału Elbląskiego. Istniejący potencjał obszaru sprzyja rozwojowi **turystyki, agroturystyki, gospodarstw edukacyjnych i opiekuńczych, wytwórców produktów lokalnych** oraz inwestycji sprzyjających ludziom i środowisku. Lokalna Grupa Działania Kanału Elbląskiego podejmuje zadania tworzeniu sieciowej oferty turystycznej i jej promocji. Od lat tworzone są pakiety turystyczne i ich komercjalizowanie, w tym stosowanie narzędzi informatycznych.

Niski poziom kapitału społecznego nie generuje rodzimego kapitału inwestycji i nie przyciąga inwestorów zewnętrznych.

Dlatego w nowym okresie programowania zmieniono podejście do planowania nowej Lokalnej Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich Kanału Elbląskiego. Proces planistyczny wzbogacono o udział **wykładowców** i ekspertów zewnętrznych. Uznano, że sposobem na zrównoważony rozwój obszarów wiejskich jest prawidłowe zdefiniowanie problemów i potrzeb, budowanie partnerstw, kształcenie liderów wiejskich w zakresie ekonomii, przedsiębiorczych postaw, zawodów przyszłości, rozwijania pracy zespołowej, współpracy i partnerstwa oraz sieciowania, tożsamości ludzi i miejsc, kultury, środowiska, cyfryzacji.

Ważnym jest pobudzanie aktywności społecznej i przedsiębiorczości, rozwój nowych usług, rozwój nowych produktów turystycznych i spożywczych, dywersyfikacja działalności i dochodów, tworzenie miejsc pracy na bazie posiadanego potencjału przyrodniczego, kulturowego i społecznego, ochrona środowiska oraz włączenia cyfrowego. Ma temu służyć proces planowania LSR OW KE 2023-2029 metodą społeczno-ekspercką i związane **partnerstwa** w Kanał Elbląski LGD.

Zdefiniowane problemy i posiadany potencjał obszaru wskazuje na wybór celów strategii ukierunkowanych na racjonalne użytkowanie zasobów przyrodniczych i kulturowych oraz poprawę jakości życia na obszarach wiejskich, **poprzez rozwój funkcji turystycznej**, budowę partnerstwa i sieciowej **WSPÓLPRACY** oraz budowania tożsamości mieszkańców i obszaru, wzmoczonej edukacji nieformalnej i promocji, z poszanowaniem środowiska oraz stosowaniem narzędzi informatycznych.

Badania ankietowe mieszkańców, członków KE LGD i młodzieży wskazują, że preferowanym kierunkiem działalności KE LGD w latach 2023-2029 powinno być podejmowanie działalności gospodarczej, budowanie sieci partnerstw i tożsamości lokalnej mieszkańców, miejscowości, gmin, edukacji nieformalnej i promocji obszaru LSR i LGD.

Dlatego tak duże znaczenie ma na nowo zdefiniowanie potencjału obszaru, wybór kierunków rozwoju oraz racjonalne zaplanowanie nowych celów i zadań LSR OW KE przy udziale lokalnej społeczności.

3.3. Wnioski z opisu wyróżników i spójności obszaru LSR OW KE 2023-2029

1. *Wyróżnikiem, łącznikiem obszaru, osią strategicznej interwencji jest 160-letni system wodny **Kanału Elbląskiego** o największej wartości kulturowej i turystycznej. Zrewitalizowany w l.2013-2015 wyznacza funkcję turystyczną obszaru.*
2. *Obszar wykazuje **spójność cech** terytorialnych, przestrzennych, gospodarczych, środowiskowych, społecznych.*
3. *Zdefiniowane problemy, potrzeby i oczekiwania mieszkańców ukierunkowały planowane cele LSR na rozwój potencjału **turystycznego**, budowanie sieciowego **partnerstwa** i tożsamości lokalnej oraz **edukację** nieformalną.*
4. *LSR OW KE **uzupełnia proces inwestycyjny** w ochronę systemu wodnego Kanału Elbląskiego, środowiska i zrównoważonej turystyki obszaru Związku Gmin i Powiatów KE i PI w ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur. Kluczowe projekty strategiczne dotyczą ochrony zabytkowych obiektów, dbałości o jakość wody i niekomercyjną infrastrukturę Szlaku Kulturowego Kanału Elbląskiego i tras rowerowych Canal Velo.*

4. PODSUMOWANIE CHARAKTERYSTYKI OBSZARU OBJĘTEGO LSR OW KE 2023-2029

1. *KE LGD obejmuje zasięgiem obszar **12** gmin w trzech powiatach o powierzchni **2.414** km² i **89.778** mieszkańców.*
2. *Obszar wykazuje **spójność cech przestrzeni**: terytorialnej, przyrodniczej, kulturowej, gospodarczej, społecznej.*
3. *Wyróżniki, potencjał, problemy, potrzeby, oczekiwania **ukierunkowują LSR** na rozwój turystyki, inteligentnej, cyrkularnej, opartej na partnerstwie, tożsamości ludzi i miejsc, edukacji nieformalnej, współpracy z uczelniami i szkołą.*
4. *Do grup w niekorzystnej sytuacji na obszarze LGD Kanał Elbląski zaliczono: **kobiety** o gorszej sytuacji na rynku pracy, długotrwale bezrobotne, powracające na rynek pracy, osoby w wieku powyżej **60** roku życia, młodzież do **25** r. życia z problemami w dostępie do rynku pracy, wykluczonych komunikacyjnie, społecznie, mieszkańców osiedli **po-PGR**.*
5. *Cele, operacje i zadania LSR OW KE są **komplementarne** do innych dokumentów planistycznych obszaru Kanału Elbląskiego i innych partnerskich obszarów.*

Rozdział III. PARTYCYPACYJNY CHARAKTER LSR OW KE 2023-2029

1. Przebieg społeczno-eksperckiego procesu planowania strategicznego LSR OW KE

Procesy monitoringu i ewaluacji LSR OW KE 2016-2023 oraz tworzenia LSR OW KE 2023-2029 przebiegały równoległe. Procesy monitoringu i ewaluacji końcowej oraz planowania LSR OW KE 2023-2029 zostały przyjęte uchwałami Zarządu. Wyniki monitoringu i ewaluacji posłużyły do modyfikowania procesu planowania i konsultowania w trakcie ich przebiegu.

Łącznie na proces planowania poświęcono **2.900** osobodni, w tym ankiety badawcze wypełniło **356** respondentów, w warsztatach strategicznych poświęcono **135** osobodni, konsultacjach społecznych, wizycie studyjnej i grupowych wywiadach pogłębionych wzięło udział **264** osobodni, a w procesie decyzyjnym **99** osobodni, poinformowano e-mailowo o spotkaniach i ich wynikach **1.938** osób. W proces planowania LSR zaangażowano **3** ekspertów lokalnych (pracowników Biura LGD) i **13** ekspertów zewnętrznych, wykładowców i moderatorów – **108** osobodni spotkań.

Przeprowadzono analizy danych statystycznych, badania ankietowe mieszkańców, beneficjentów operacji i zadań, członków KE LGD, młodzieży oraz **5** warsztatów strategicznych, **17** spotkań konsultacyjnych, **1** warsztat refleksyjny z grupowymi wywiadami pogłębionymi oraz **7** spotkań eksperckich. Podczas warsztatów strategicznych zaprezentowano **7** dobrych praktyk metody LEADER z obszaru KE LGD. Zorganizowano wizytę studyjną dobrych praktyk z innych LGD dotyczącą gospodarstw opiekuńczych, krótkich łańcuchów dostaw i wsi tematycznych oraz **5** osób uczestniczyło w sejmiku wiejskim.

1.1. Badania ankietowe oceny LSR i LGD 2016-2023 i planowania LSR na lata 2023-2029

W badaniach ankietowych wzięło udział **356** osób, w tym **106** odpowiedzi dotyczyło LSR i LGD z lat 2016-2022, a **250** planowania nowej LSR, **232** ankiet wypełniono stacjonarnie, a **124** on-line. Formularze ankiet zbierano podczas warsztatów strategicznych, konsultacji społecznych, warsztatu refleksyjnego, wysyłano pocztą elektroniczną, zamieszczano na stronach internetowych, w mediach społecznościowych, w Biurze LGD. Wyniki i rekomendacje prezentowano i dyskutowano na kolejnych warsztatach, spotkaniach, e-mailowo, w mediach społecznościowych i uwzględniano w kolejnych etapach prac.

1.1.1. Grupy docelowe

W poszczególnych badaniach (CZERWIEC 2022 roku - STYCZEŃ 2023 roku), wzięło udział odpowiednio:

– członków LGD, beneficjentów, partnerstw	57 ankiet;	34 stacjonarnie	23 on-line,
– mieszkańców	49 ankiet;	0 stacjonarnie	49 on-line,
– młodzieży	52 ankiet;	0 stacjonarnie	52 on line,
– uczestników warsztatów nowej LSR	198 ankiet	198 stacjonarnie	0 on line.

1.1.2. Metryczka ankietowanych

- **PŁEĆ:** **53,92%** respondentów to kobiety, **39,22%** to mężczyźni, **6,86%** nie określiło swojej płci,
- **WIEK:** **26,47%** do 25 roku życia, **36,27%** od 25 do 50 lat, **33,33%** powyżej 50 roku życia, **3,93%** nie określiło wieku,
- **WYKSZTAŁCENIE:** **1,42%** podstawowe i gimnazjalne, **2,45%** zawodowe, **43,14%** średnie, **48,04%** wyższe, **4,90%** bez,
- **SEKTOR:** **13,16%** gospodarczy, **28,96%** publiczny, **51,97%** społeczny, **5,92%** bez przynależności sektorowej,
- **ZAMIESZKANIE:** **68,75%** na wsi, **26,25%** w mieście do 50 tys. osób, **5%** w mieście powyżej 50 tys. mieszkańców,
- **GMINY:** pochodzenie z gmin: **35,84%** **Pasłęk**, **11,56%** **Iława**, **10,41%** **Elbląg**, **9,83%** **Gronowo Elbląskie**, **32,36%** pozostałe **8** gmin KE LGD wg aktywności: Kisielice, Rychliki, Miłomłyn, Małdyty, Godkowo, Susz, Zalewo, Markusy.

1.1.3. Tematyka badań ankietowych

Procesy monitoringu i ewaluacji zewnętrznej oraz planowania strategicznego prowadzono równoległe, metodą społeczną ze wsparciem eksperckim. Badania dotyczyły realizacji finansowej i rzeczowej LSR, jakości składanych wniosków, kryteriów oceny, procedur, wskaźników, komunikacji LSR, skuteczności LGD, wniosków i rekomendacji z badania – **3** raporty badań. Warsztaty strategiczne z grupowymi wywiadami pogłębionymi poprzedzały badania ankietowe, co dało bardzo dobry wynik planowania w zakresie diagnozy, prognozowania i wdrażania nowej LSR na lata 2023-2029 – **8** raportów.

Z wyników badań ankietowych, przedyskutowanych w trakcie warsztatów strategicznych, konsultacji społecznych, podsumowania procesu ewaluacji i planowania oraz warsztatu refleksyjnego UZYSKANO EFEKTY dotyczące kolejnych etapów planowania LSR i zakresów tematycznych: innowacyjności, cyfryzacji, środowiska i klimatu, starzenia się społeczeństwa, budowania partnerstwa, sieciowania przedsięwzięć, koncepcji SMART VILLAGE. Raporty dotyczyły:

- 1) oceny sytuacji społeczno-gospodarczej (potencjału, problemów, potrzeb, oczekiwań, wyróżników LSR i LGD, SWOT);
- 2) propozycji celów, przedsięwzięć, budżetu, zakresów finansowania, zadań w poszczególnych celach LSR;
- 3) zadań i zakresów wsparcia: innowacyjności, środowiska i klimatu, demografii, cyfryzacji, Smart Village, partnerstwa;
- 4) kryteriów w zakresach: innowacyjności, środowiska i klimatu, demografii, cyfryzacji, Smart Village, partnerstwa;
- 5) komunikacji w zakresach innowacyjności, środowiska i klimatu, demografii, cyfryzacji, Smart Village, partnerstwa;
- 6) grup w niekorzystnej sytuacji (kobiet, osób powyżej **60** roku życia, osób do **25** roku życia);
- 7) monitoringu i ewaluacji w kontekście kryteriów skuteczności i efektywności, metod badania i aktualizacji LSR;
- 8) modelu zarządzania, cech lidera jako organizacji i jako osoby.

1.1.4. Wyniki i wnioski z badań ankietowych

Wyniki, wnioski i rekomendacje z badań ankietowych zawarto w **11** raportach, w tym **3** dotyczących realizacji LSR i LGD za okres 2016-2022, a **8** planowania LSR na lata 2023-2029 i były poddane konsultacjom i grupowym wywiadam pogłębionym. W badaniach ankietowych planowania LSR OW KE na lata 2023-2029 uzyskano częściowe wyniki i wskazano:

- 1) największy potencjał należy skupić na **budowaniu partnerstwa i sieciowaniu przedsięwzięć**, a kluczowymi zasobami obszaru jest **bogate dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze** oraz czyste środowisko;
- 2) propozycję **celów i podziału budżetu**;
- 3) zadania rozwoju turystyki wewnętrznej, zdrowotnej i rekreacyjnej (usługi i inwestycje), niekomercyjnej infrastruktury, oraz szkoleń i wzmożonej promocji, budowania tożsamości ludzi i miejsc w ramach **budowania partnerstwa**;
- 4) premiowanie KRYTERIAMI takich zakresów jak: **innowacyjność, cyfryzacja, środowisko i klimat, partnerstwo**;
- 5) kanały komunikacji: media społecznościowe, spotkania, warsztaty, szkolenia, konferencje, strony WWW, doradztwo;
- 6) premiowanie grup w niekorzystnej sytuacji, tj. kobiet, osób powyżej **60** roku życia, osób poniżej **25** roku życia;
- 7) monitoring i ewaluację LSR i LGD prowadzić wg kryteriów skuteczności i efektywności metodą analiz i ankiet;
- 8) cechy lidera jako **organizacji** (umiejętności budowania partnerstwa, wdrażania metody LEADER, pracy zespołowej, kreatywności i innowacyjności) i jako **osoby** (pasja, wizja i działanie, zaangażowanie i zapał, autentyczność).

1.2. Warsztaty planowania strategicznego LSR na lata 2023-2029 – 137 osobodni

Przeprowadzono pięć warsztatów strategicznych dotyczących następujących bloków tematycznych:

- 1) Diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej;
- 2) Analizy SWOT, potencjału potrzeb i oczekiwań;
- 3) Misji, Wizji, analizy problemów i celów;
- 4) Budżetu, przedsięwzięć, zadań i zakresów wsparcia;
- 5) Sieciowania partnerstw, kryteriów i procedur wyboru, grup w niekorzystnej sytuacji, Planu komunikacji.

Warsztaty strategiczne przebiegały wg schematu i były podstawowym narzędziem planowania LSR i konsultowania:

- 1) Wykłady, prezentacje i ćwiczenia wprowadzające w temat warsztatu;
- 2) Badania ankietowe częściowe i prezentacja wyników z rekomendacjami z poprzednich warsztatów;
- 3) Warsztatu poszczególnych etapów prac nad LSR;
- 4) Wywiady pogłębione i dyskusja oraz podsumowanie wyników warsztatu.

W wyniku spotkań eksperckich uzgodniono wprowadzenie do warsztatów **prezentację dobrych praktyk KE LGD** oraz po badaniu ankietowym **wizytę studyjną** celem poznania dobrych praktyk innych LGD, w tym funkcjonowania gospodarstw agroturystycznych, edukacyjnych i opiekuńczych, krótkich łańcuchów dostaw, wsi tematycznych. Wyniki, wnioski i rekomendacje z warsztatów były dokumentowane i każdorazowo konsultowane mailowo z ekspertami i członkami KE LGD.

1.3. Spotkania konsultacyjne planowania LSR na lata 2023-2029 – 264 osobodni

Przeprowadzono **13** spotkań konsultacyjnych LSR na poziomie **12** gmin LGD i **1** podsumowujące wyniki planowania i konsultacji: potrzeb i oczekiwań, analizy SWOT, problemów, celów, misji, wizji, przedsięwzięć, zadań, wskaźników i budżetu, sieciowania, procedur i kryteriów wyboru i oceny operacji i zadań. Wyniki planowania i konsultacji społecznych zweryfikował zespół ekspertów, moderatorów warsztatów, recenzentów, członków LGD. Po analizie wyników badań, warsztatów i konsultacji społecznych zdecydowano o dodatkowych konsultacjach na warsztacie refleksyjnym, spotkaniach partnerstw z grupowym wywiadem pogłębionym. Wyniki prezentowano ekspertom, organom, na stronie www i Facebooku.

1.4. Wnioski wynikające z przebiegu procesu planowania LSR OW KE na lata 2023-2029

1. Łącznie na proces planowania 4 edycji LSR OW KE poświęcono 7.627 osobodni, w tym 12 lokalnych ekspertów i 32 moderatorów warsztatów oraz wykładowców, w tym w LSR 2023-2029 2.900 osobodni uczestników i 16 ekspertów.

2. Partycypanyjne metody konsultowania LSR OW KE

Lokalna Strategia Rozwoju jest efektem pracy członków KE LGD, animatorów gminnych i powiatowych, pracowników Biura LGD, ekspertów, wykładowców, moderatorów, mieszkańców, beneficjentów, członków partnerstw, uczniów szkół średnich.

2.1. Metody prac planistycznych i konsultacyjnych

Łącznie w procesie planowania i konsultowania LSR OW KE na lata 2023-2029 poświęcono 2.900 osobodni, w tym:

- 1) badania ankietowe: 11 raportów, 356 respondentów, 106 w procesie oceny LSR i LGD, 250 osób – planowania, stacjonarnie – 232 stacjonarnie, 124 on-line lub za pośrednictwem poczty;
- 2) warsztaty strategiczne: 5 spotkań stacjonarnych, 5 dni, 137 osobodni, w tym 35 zdalnie;
- 3) wizyta studyjna: 1 wizyta, 2 dni, 23 osoby, 46 osobodni oraz udział w sejmiku wiejskim – 5 osób zdalnie;
- 4) spotkania konsultacyjne: 12 gmin, 12 spotkań stacjonarnych, 6 dni, 104 osobodni;
- 5) spotkanie podsumowujące proces planowania i konsultowania: 1 spotkanie online, 1 dzień, 17 osobodni;
- 6) spotkanie fokusowe nt. partnerstwa: 1 spotkanie, 5 osobodni;
- 7) warsztat refleksyjny i spotkanie partnerstw: 1 spotkanie, 4 partnerstwa, 34 osobodni;
- 8) spotkanie ekspertów: 2 spotkania, hybrydowo, 2 dni, 11 osobodni (8 stacjonarnie + 3 zdalnie);
- 9) spotkanie podsumowujące planowanie LSR: 1 spotkanie, hybrydowo, 1 dzień, 51 osób (48 stacjonarnie + 3 zdalnie);
- 10) zespół ekspercki: 22 spotkania, hybrydowo, 18 ekspertów, 22 dni, 91 osobodni (84 stacjonarnie, 7 zdalnie);
- 11) posiedzenia organów KE LGD: Zarząd – 10 (42 osobodni), KR – 1 (3 osobodni), Rada – 1 (10 osobodni), WZC – 1 (40 osobodni). RAZEM 13 posiedzeń organów, 99 osobodni, w tym 2 zdalnie;
- 12) informowanie e-milowo o wynikach badań, warsztatów członków KE LGD i ekspertów – 1.938 listów e-mailowych;
- 13) Zespół autorski LSR OW KE 2023-2029: 3 autorów, 3 recenzentów, 6 osobodni.

2.2. Metody informowania o warsztatach i konsultacjach społecznych

Stosowano różne formy zapraszania do udziału w procesach monitoringu i ewaluacji oraz planowania LSR OW KE i informowania o wynikach prac planistycznych. Były to:

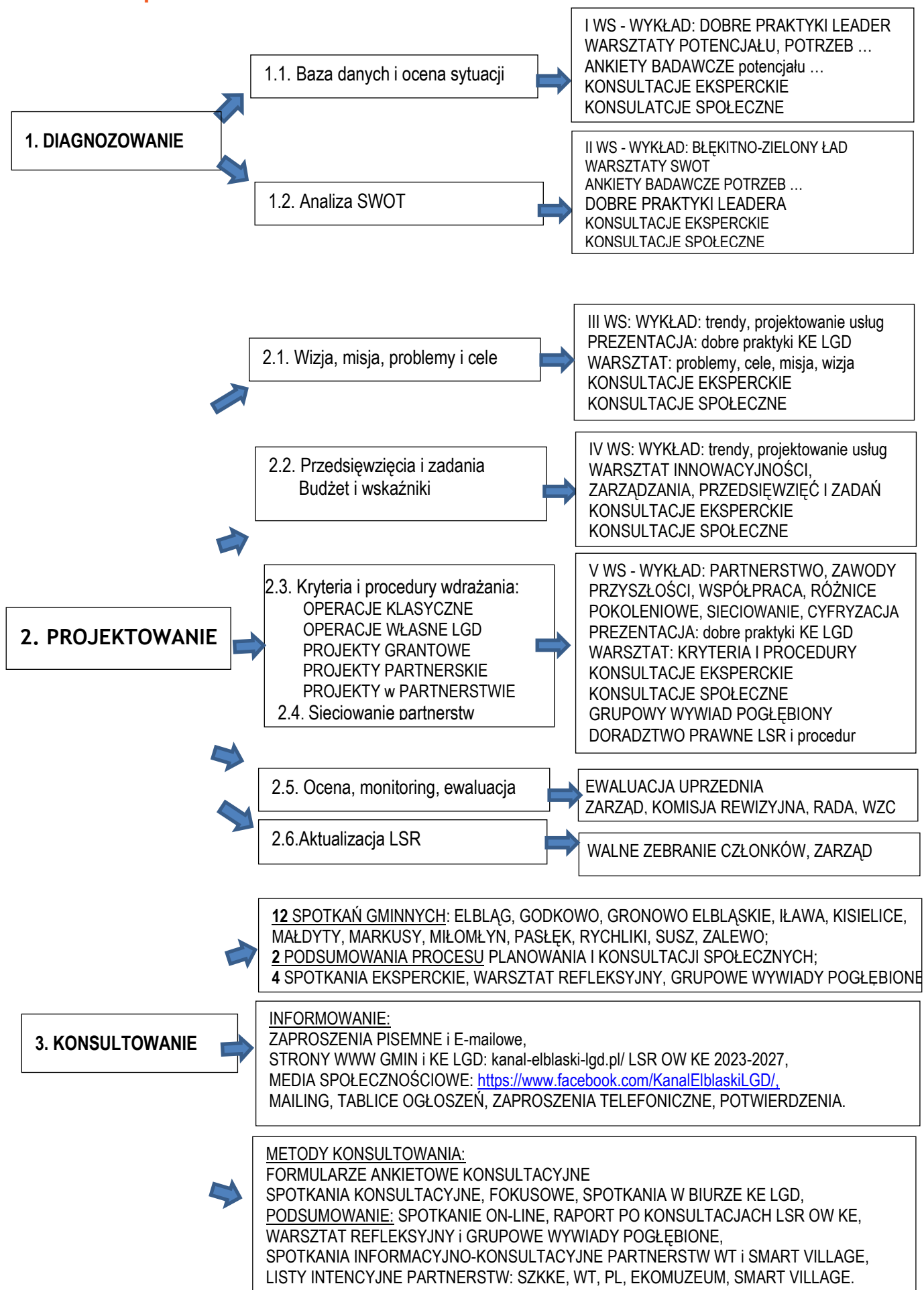
- 1) ogłoszenia na stronie www.kanal-elblaski-lgd.pl i partnerskich gmin oraz www.facebook.com/Kanal-Elblaski-LGD;
- 2) ogłoszenia pisemne na tablicach ogłoszeń KE LGD, partnerskich Gmin KE LGD;
- 3) zaproszenia pocztą e-mailową do członków LGD, NGO i przedsiębiorców oraz mieszkańców;
- 4) telefoniczne zaproszenia i e-mailowe potwierdzenia udziału w warsztatach i spotkaniach konsultacyjnych.

2.3. Wnioski dotyczące partycypanyjnych metod planowania LSR OW KE.

Na każdym etapie planowania LSR prowadzono badanie, planowanie, konsultowanie i weryfikowanie wyników w trakcie grupowych wywiadów pogłębionych, a o wynikach informowano na każdym etapie powstawania LSR OW KE, w tym:

1. Wyniki monitoringu i ewaluacji, były prezentowane podczas warsztatów strategicznych i konsultacji LSR.
2. Wyniki badań ankietowych wskazały potencjał obszaru i wyróżniki, które ukierunkowały cele tematyczne, podział budżetu i zakresów wsparcia, grupy w niekorzystnej sytuacji, monitoring i ewaluację, plan komunikacji i zarządzanie.
3. Wyniki ankiet, warsztatów, konsultacji, grupowych wywiadów pogłębionych, wizyt studyjnych, przykłady praktyk posłużyły do zaplanowania zadań, wskaźników, kryteriów: cyfryzacji, środowiska i klimatu, współpracy i partnerstw.
4. Ewaluację uprzednią LSR OW KE wykonał ekspert zewnętrzny.
5. Członkowie Zarządu, Komisji Rewizyjnej, Rady i Walnego Zebrania Członków uczestniczyli w procesie planowania na każdym jej etapie i mieli realny wpływ na jej ostateczny kształt i dokument końcowy LSR OW KE na lata 2023-2029.

3. Schemat prac nad LSR OW KE 2023-2029

4. Zastosowanie danych z procesu planowania i konsultowania LSR OW KE

Wyniki monitoringu i ewaluacji LSR wskazują, że proces planowania strategicznego metodą społeczno-ekspercką sprawdzili się przy planowaniu każdej z LSR OW KE. Zmieniali się tylko wykładowcy, moderatorzy warsztatów i konsultacji społecznych oraz uczestnicy procesu planowania. Strategie są takie jak ludzie, którzy je tworzą.

Wynik procesu planowania LSR jest głównie efektem zdefiniowanych potrzeb, oczekiwań i problemów mieszkańców oraz określonych wyróżników i wyboru zadań do sfinansowania wynikających też z możliwości finansowych Inicjatywy LEADER.

Główną rolę w planowaniu strategicznym odgrywają WARSZTATY: WYRÓŻNIKI OBSZARU, potrzeby i problemy, cele i kierunki rozwoju. Badania ankietowe wspierają wyniki warsztatów strategicznych, konsultacji społecznych, wizyt studyjnych wyjazdowych i prezentacji własnych dobrych praktyk oraz grupowych wywiadów pogłębionych, w tym:

I Warsztat strategiczny: potencjału, problemów, potrzeb i oczekiwań – wykład, ankieta, wywiad pogłębiony, konsultacje:

- POTENCJAŁ obszaru stanowi **Kanał Elbląski**, jako wyróżnik i oś obszaru, do rozwoju turystyki łącznie z walorami przyrodniczymi, idealne miejsce dla seniorów, rola LGD i KGW, klubów seniora w aktywizacji społeczności obszaru,
- PROBLEMEM jest niski **kapitał społeczny**, w tym: wykluczenie komunikacyjne, cyfrowe, zawodowe, niekorzystna struktura społeczna, niskie zaludnienie, braki w infrastrukturze społecznej, komunalnej i turystycznej, niedoinwestowanie turystyki, braki w znajomości potencjału obszaru, potrzeb budowania tożsamości lokalnej ludzi miejsc, małe zaangażowanie lokalnych liderów,
- POTRZEBY I OCZEKIWANIA dotyczą zrównoważonego rozwoju turystyki, tworzenia zaplecza turystycznego, dobrej oferty turystycznej, aktywizowania liderów i NGO poprzez animację, doradztwo, edukację, wsparcie finansowe.

II Warsztat strategiczny: analizy SWOT, problemów i celów, misji, wizji – wykład, ankiety, wywiad pogłębiony, konsultacje, dobre praktyki w KE LGD. Wyniki analizy SWOT, problemów i celów, misji i wizji skupiają się wokół ważnego rozpoznania potencjału, problemów i potrzeb, a na tej podstawie określono cele, przedsięwzięcia i inwestycje dotyczące:

- zagospodarowania potencjału turystycznego,
- zagospodarowania potencjału społecznego organizacji i liderów w budowaniu tożsamości ludzi i miejsc, inspiracji,
- edukacji przyrodniczej, ochrony środowiska i klimatu, wzmacniania odwagi do działania lokalnych liderów,
- stwarzania warunków do rozwoju lokalnym liderom poprzez inspirowanie, dawanie odwagi do działania, uczenie odpowiedzialności, skuteczności i zaangażowania.

III Warsztat strategiczny: barier rozwoju, problemów i celów, misji, wizji – wykład, ankiety, wywiad pogłębiony, konsultacje, dobre praktyki w KE LGD. Wyniki analizy problemów i celów skupiły się na:

- partnerskiej współpracy sektorów jako największym problemie,
- deficycie kontaktu z naturą,
- charakterystyce społeczności lokalnej o niskim poczuciu tożsamości, świadomości społecznej, akceptacji i uznania,
- niedocenianiu wartości lokalnej kultury, historii, dziedzictwa przyrodniczego, kulturowego w rozwoju obszaru,
- potrzebie tworzenia przestrzeni artystycznej wśród najmłodszych,
- uświadamianiu wartości przyrodniczej i kulturowej obszaru oraz historii,
- potrzebie rozwijania kultury, edukacji, budowania tożsamości społeczności lokalnych, poszukiwania liderów.

IV Warsztat strategiczny: innowacyjności, trendów, budżetu i zadań, zarządzania, kryteriów i oceny – ankiety, grupowy wywiad pogłębiony, konsultacje. Wyniki warsztatu skupiły się na metodzie planowania i potrzebach:

- badania i analizowania trendów w turystyce, potrzeb turysty zanim podejmiemy działania,
- uwzględniania środowiska i klimatu oraz innowacji w rozwoju turystyki,
- zachowania autonomii w sieciowaniu partnerstw i współpracy, aby nie zakłócać komunikacji,
- nadania Kanałowi Elbląskiemu nowej tożsamości i tworzenia ofert turystycznych w oparciu o aktywną turystykę,
- opracowania modelu współpracy, sieciowania zadań i zarządzania w ramach projektów partnerskich i własnych.

V Warsztat strategiczny w zakresie: cyfryzacji, demografii, partnerstwa, cechach lidera, grupach w niekorzystnej sytuacji – wykład, ankiety, grupowy wywiad pogłębiony, konsultacje. Wyniki warsztatu skupiły się na:

- potrzebie wspierania grup w niekorzystnej sytuacji, osób starszych zagrożonych wykluczeniem cyfrowym,
- kultywowania ludzkiego podejścia do rzeczywistości, wspierania lokalnych liderów,
- tworzenia warunków do korzystania z zasobów turystycznych, w tym dla ludzi młodych.

5. PODSUMOWANIE PARTCYPACYJNEGO CHARAKTERU LSR OW KE

1. **Spółeczno-ekspercki proces planowania** LSR OW KE Metodą Aktywnego Planowania Strategii (MAPS) najlepiej odpowiada na potrzeby mieszkańców i daje szansę na wypracowanie dobrej LSR. MAPS od początku funkcjonowania KE LGD aktywizuje mieszkańców. Skuteczność LSR i LGD potwierdzają Raporty z monitoringu i ewaluacji.
2. **Włączenie mieszkańców** w proces planowania i konsultowania wywołuje efekt współuczestnictwa i sprawstwa. Znikają problemy ze znajomością LSR, jej wdrażaniem i oceną.
3. Korzystanie z **MĄDROŚCI ZBIOROWEJ** społeczności lokalnych podczas **warsztatów strategicznych** jest wartością dodaną KE LGD tak jak zdobyte w tych procesach doświadczenie lokalnych ekspertów i pracowników BIURA KE LGD.
4. **PROCES PLANOWANIA** każdej LSR był prowadzony równolegle z **PROCESEM EWALUACJI KOŃCOWEJ LSR i LGD** z poprzednich okresów programowania. Gwarantuje to ciągłość procesów, porównywalność danych, a włączenie wniosków z **MONITORINGÓW I EWALUACJI** do procesu planowania służy ocenie słuszności realizowanych kierunków rozwoju, osiągniętych rezultatów oraz do ewentualnego aktualizowania LSR OW KE.
5. Połączenie procesów monitoringu i ewaluacji LSR i LGD z planowaniem strategicznym oraz udział społeczności lokalnej w obu procesach gwarantuje prawidłowe rozpoznanie problemów, potrzeb mieszkańców i unikanie błędów. W planowaniu uwzględniono wnioski, rekomendacje i zalecenia z monitoringu i ewaluacji do planowania nowej LSR.
6. Na każdym etapie planowania LSR prowadzono **badania ankietowe**, analizowanie, planowanie, konsultowanie i weryfikowanie wyników w trakcie grupowych wywiadów pogłębionych. Uczestnicy procesu planowania i konsultowania oraz członkowie WZC byli informowani o wynikach prac na każdym etapie powstawania LSR OW KE.
7. Przedstawianie **wyników społecznego procesu** planowania i konsultowania na każdym etapie planowania oraz elastyczne reagowanie na zmiany daje pozytywne efekty w planowaniu LSR.
8. Zaplanowane **cele i kierunki rozwoju** odpowiadają na potrzeby lokalnej społeczności i skupiają się na rozwoju turystycznym obszarze, wspieraniu PARTNERSTW oraz edukacji lokalnych liderów i budowaniu tożsamości lokalnej.
9. W dalszym procesie planowania strategii uwzględniono wsparcie grup w niekorzystnej sytuacji, zdefiniowano kryteria dostępu i wyboru operacji, rolę LEADERA jako organizacji i osoby, narzędzia komunikacji. Zdecydowano o budżecie i wskaźnikach. Po pięciu warsztatach strategicznych LSR miała już gotowy zarys i była gotowa do konsultowania.
10. **Wyniki konsultacji** potwierdziły ustalenia z warsztatów strategicznych i wskazały na luki w planowaniu dotyczące:
 - ograniczenia premiowania wsparcia i liczebności grup w niekorzystnej sytuacji do: kobiet, osób powyżej 60 roku życia, osób do 25 roku życia i mieszkańców osiedli po-PGR (**26%** w ogólnej liczbie miejscowości wiejskich),
 - budowania sieci partnerstw: wsi tematycznych, produktu lokalnego, EkoMuzeum, Smart Village, Szlaku Kulturowego,
 - wskaźników dotyczących operacji klasycznych i własnych, projektów grantowych, w partnerstwie i partnerskich,
 - kryteriów dostępu i premiowych w zakresach cyfryzacji, innowacyjności, partnerstwa, infrastruktury niekomercyjnej i podejmowania działalności w turystyce, wsparcia gospodarstw agroturystycznych, edukacyjnych i opiekuńczych,
 - potrzeby BUDOWANIA POTENCJAŁU materialnego i kadrowego LGD, podjęcia współpracy z nauką.
11. Elastyczność w procesie planowania pozwoliła na wprowadzenie **wizyty studyjnej** wyjazdowej, organizację warsztatów i spotkań oraz podpisanie listów intencyjnych w sprawie współpracy i budowania sieci partnerstw KE LGD.
12. Warsztat **refleksyjny** z grupowym wywiadem pogłębionym wyłonił liderów grup partnerskich, projekty partnerskie oraz projekty w partnerstwie, potrzeby rozwoju rzemiosła, dodatkowych aktywności, budowania ofert z wyróżników obszaru.
13. **Grupowe wywiady pogłębione** z warsztatów i konsultacji uporządkowały cele, zakresy wsparcia i rolę LGD.
14. Wskazano **nową rolę KE LGD**: kształcenia, motywowania, animowania, informowania, komunikacji, doradztwa, pobudzania aktywności społecznej, promowania liderów, współpracy, sieci partnerstw i tworzenia tożsamości lokalnej.
15. **Konsultacje eksperckie** LSR wniosły innowacyjne pomysły na rozwój turystyki, partnerstwo, edukację, projektowanie.
16. LSR OW KE jest bardzo dobrym narzędziem planowania rozwoju obszaru w połączeniu z metodą inicjatywy **LEADER**.

Rozdział IV. ANALIZA POTRZEB I POTENCJAŁU LSR OW KE

1. Analiza potrzeb rozwojowych i potencjałów LSR

1.1. Najważniejszy potencjał obszaru

POTENCJAŁ obszaru stanowią:

1. **Kanał Elbląski** z przyrodą, jako wyróżnik i oś rozwoju turystyki zrównoważonej, cyrkularnej, inteligentnej.
2. **Lokalne partnerstwa** wsi tematycznych, produktu lokalnego, EkoMuzeum Krainy Kanału Elbląskiego, Smart Village i Szlaku Kulturowego Kanału Elbląskiego we współpracy z uczelniami oraz szkołami obszaru Kanału Elbląskiego.
3. **Liderzy** i organizacje pozarządowe, jak LGD, KGW, kluby seniora z wiodącą rolą w aktywizacji społeczności obszaru.

1.2. Najważniejsze obszary problemowe

Największym PROBLEMEM obszaru KE LGD jest niewystarczająca **PARTNERSKA WSPÓŁPRACA SEKTORÓW** oraz:

1. **Braki** w niekomercyjnej **infrastrukturze** społecznej, komunikacyjnej i turystycznej, niedoinwestowanie turystyki.
2. **Niski kapitał społeczny** (wykluczenie komunikacyjne, zawodowe, niekorzystna struktura społeczna, niskie zaludnienie, nieznanostwo potencjału obszaru, niskie poczucie tożsamości, świadomości społecznej i zaangażowanie liderów).
3. **Mała dbałość o środowisko przyrodnicze**, deficyt kontaktu z naturą.
4. **Niedocenywanie kultury**, historii, dziedzictwa przyrodniczego, kulturowego w rozwoju obszaru.

1.3. Najważniejsze potrzeby i oczekiwania

Najważniejsze POTRZEBY I OCZEKIWANIA dotyczą:

1. Zrównoważonej **turystyki** cyrkularnej, inteligentnej, tworzenia zaplecza turystycznego i dobrej oferty turystycznej.
2. Budowania **sieci partnerstw** wsi tematycznych, wytwórców produktów lokalnych i turystycznych, EkoMuzeum Krainy Kanału Elbląskiego, Smart Village, Szlaku Kulturowego Kanału Elbląskiego.
3. Budowania **tożsamości** społeczności lokalnych, poszukiwania i aktywizowania liderów i organizacji pozarządowych poprzez animację, edukację, doradztwo, wsparcie finansowe, akceptację i uznanie, uczenie problemowe, projektowe.
4. Tworzenia **przestrzeni artystycznej** wśród najmłodszych, rozwijania kultury, edukacji i współpracy z otoczeniem.
5. Uświadamiania **wartości potencjału** obszaru Kanału Elbląskiego, przyrodniczego, kulturowego, społecznego i historii.

2. Określenie i wybór grup docelowych

2.1. Kluczowe grupy docelowe

Interwencja w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju kierowana jest przede wszystkim do mieszkańców obszaru KE LGD, tj.:

- 1) podmiotów podejmujących i rozwijających działalność gospodarczą w obszarze turystyki;
- 2) małoobszarowych gospodarstw rolnych, agroturystycznych, edukacyjnych, ekologicznych, opiekuńczych;
- 3) partnerstw: wsi tematycznych KKE, EkoMuzeum KKE, Smart Village, Szlaku Kulturowego KE, produktu lokalnego;
- 4) organizacji pozarządowych planujących i realizujących projekty grantowe, projekty w partnerstwie, projekty partnerskie;
- 5) JSFP kreujących rozwój lokalny, w tym inwestycje w infrastrukturę niekomercyjną turystyczną, rekreacyjną, kulturalną.

2.2. Grupy w niekorzystnej sytuacji

Grupy w niekorzystnej sytuacji zostały określone w ankietach badawczych, potwierdzone w warsztatach i konsultacjach społecznych oraz wyselekcjonowane podczas grupowych warsztatów pogłębionych. Będą wspierane w **kryteriach premiowych**. Za grupy w niekorzystnej sytuacji, przewidziane do wsparcia w kryteriach premiowych uznano w kolejności:

- 1) **Kobiety** z powodu wykluczenia komunikacyjnego, zawodowego, niekorzystnej pozycji na rynku pracy i wynagradzania. Kobiety były najczęściej wymienianą grupą w procesie planowania LSR;
- 2) Osoby powyżej **60 roku życia** z powodu wykluczenia cyfrowego, komunikacyjnego, osamotnienia, dostępu do usług;

- 3) Osoby do **25 roku życia** z powodu braku doświadczenia, wykluczenia komunikacyjnego, niedojrzałości społecznej. Zaledwie **17%** ankietyowanych młodych ludzi deklaruje pozostanie w miejscu zamieszkania i rozwijanie swojej małej ojczyzny. Młodzi ludzie nie są zainteresowani aktywnością społeczną. Są krytyczni do miejsca zamieszkania;
- 4) Mieszkańcy **osiedli po-PGR**, najczęściej pozbawieni dostępu do rynku pracy z uwagi na oddalenie od miast (**26%**).

3. Analiza możliwości wsparcia lokalnych i ponadlokalnych inicjatyw

Badania i analizy wskazują, że **najważniejszy problem** obszaru zostanie zniwelowany poprzez **budowanie partnerskiej współpracy**. Na każdym etapie procesu planowania LSR odnoszono się do zakresów: cyfryzacji, budowania partnerstw, depopulacji, grup w niekorzystnej sytuacji, innowacji, ochrony środowiska i klimatu, koncepcji Smart Village.

3.1. Cyfryzacja i technologie

Temat CYFRYZACJI był podjęty na V warsztatach strategicznych. KE LGD dotychczas wdrożyła innowacyjną metodę digitalizacji 85 km trasy rowerowej Kanału Elbląskiego i sklep internetowy produktów turystycznych. Projekty w zakresie cyfryzacji mogą dotyczyć digitalizacji trasy wodnej Kanału Elbląskiego, zabytków metodą modeli, tras turystycznych metodą Street View, dokumentowania spotkań, promocji, edukacji nieformalnej, komercjalizacji produktów turystycznych i lokalnych. CYFRYZACJA będzie wspierana w kryteriach premiowych w operacjach klasycznych i edukacją w projektach grantowych.

3.2. Budowanie partnerstw

Temat partnerskiej współpracy, różnic pokoleniowych był podjęty na V warsztatach strategicznych. LGD KE zorganizowała partnerstwo **25** podmiotów w **Ekomuzeum Krainy Kanału Elbląskiego** w ramach operacji własnej LGD (organizacja, edukacja, oznakowanie i promocja). **Partnerstwo wsi tematycznych** wspierano w ramach **2** operacji własnych LGD (edukacja i promocja). Tworzone jest partnerstwo **Smart Village (15** koncepcji) w ramach projektu grantowego. Przygotowywana jest baza do tworzenia sieci **wytwórców produktów lokalnych** (projekt współpracy i 2 operacje własne LGD). Uczestniczono w powołaniu **Szlaku Kulturowego Kanału Elbląskiego** i jego promocji w ramach funkcjonowania KE LGD oraz działalności statutowej odpłatnej. Na etapie planowania LSR zawarto listy intencyjne partnerstw i form wsparcia:

- 1) **EkoMuzeum Krainy Kanału Elbląskiego** – planowane są operacje w partnerstwie. Zarząd KE LGD przyjął Regulamin Organizacyjny i kryteria certyfikacji członków EkoMuzeum (UCHWAŁA NR II-IV-4/2/2018 Zarządu KE LGD z 22 maja 2018 roku w sprawie przyjęcia Regulaminu funkcjonowania EkoMuzeum KKE wypracowanego przez Członków założycieli EkoMuzeum KKE w ramach operacji własnej Kanał Elbląski LGD w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego PROW 2014-2020, z późn. zm.) – **25** członków, w tym **10** certyfikowanych;
- 2) **Sieć Smart Village KKE** – planowany jest projekt w partnerstwie wsi z **15** koncepcjami SV wypracowanymi w ramach KE LGD. KE LGD uczestniczyło w opracowaniu **43** Planów Odnowy Miejscowości. Został zawarty LIST INTENCYJNY z Uniwersytetem Warmińsko-Mazurskim zs. w Olsztynie (Instytut Nauk o Zarządzaniu i Jakości) – **2** sygnatariuszy;
- 3) **Sieć wsi tematycznych Krainy Kanału Elbląskiego** – planowane są operacje w partnerstwie, projekt grantowy na przygotowanie i realizację międzynarodowego projektu partnerskiego. Zawarto LIST INTENCYJNY DOTYCZĄCY BUDOWANIA PARTNERSTWA WSI TEMATYCZNYCH KKE z 16 maja 2023 roku – **2** sygnatariuszy;
- 4) **Sieć wytwórców produktów lokalnych Krainy Kanału Elbląskiego** – planowane są: operacja własna KE LGD i operacja w partnerstwie. LISTY INTENCYJNE dotyczące budowania PARTNERSTWA WYTWÓRCÓW PRODUKTÓW LOKALNYCH, w tym rozwoju Bioryneczku produktów lokalnych ze Stowarzyszeniem „Przystań od Pokoleń” w Elblągu i Studio kulinarne Aneta Sokołowska „Jak to ugryźć”, zawarte 23.05.2023 roku – **3** sygnatariuszy;
- 5) **Szlak Kulturowy Kanału Elbląskiego** – planowane są: projekt grantowy na przygotowanie i realizację projektu partnerskiego i operacje w partnerstwie. W tym celu zawarto LISTY INTENCYJNE dotyczące:
 - WSPÓŁPRACY w celu powołania, rozwoju i promocji Szlaku Kulturowego Kanału Elbląskiego z 30 sierpnia 2021 roku, operacja w partnerstwie – **2** sygnatariuszy,
 - POROZUMIENIA o współpracy na rzecz organizacji, rozwoju i promocji Szlaku Kulturowego Kanału Elbląskiego z 1 grudnia 2022 roku, regionalny projekt partnerski – **24** sygnatariuszy,
 - WSPÓŁPRACY w zakresie projektu „Żeglarski szlak kulturowy Deltę Wisły, Zalewu Wiślanego, Kanału Elbląskiego i Pojezierza Iławskiego z 7 lutego 2023 roku, projekt partnerski – **8** sygnatariuszy,

- PARTNERSTWA wokół Szlaku Kulturowego KE i Smart Village KE z Uniwersytetem Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie z 21 marca 2023 roku, operacje w partnerstwie – 2 sygnatariuszy,
- PARTNERSTWA wokół KANAŁOWYCH SZLAKÓW KULTUROWYCH z 10 maja 2023 roku (Kanały: Augustowski, Elbląski, Mazurski), międzyregionalny projekt partnerski – 3 sygnatariuszy.

PARTNERSTWA będą wspierane animacją, doradztwem, premiowaniem w operacjach klasycznych, realizacją operacji własnych, projektów grantowych, partnerskich i projektów w partnerstwie oraz poszukiwaniem innych źródeł wsparcia.

3.3. Innowacyjność

Do tematu INNOWACYJNOŚCI odnoszono się w badaniach ankietowych, IV i V warsztatach strategicznych, warsztatach partnerskich, grupowych wywiadach pogłębionych i konsultacjach eksperckich. Za innowacyjne w KE LGD uznaje się:

- 1) **wprowadzanie nowych** produktów, usług, procesów, technologii, metod organizacji, sposobów zagospodarowania oraz **udoskonalanie już istniejących** – w wymiarze lokalnym;
- 2) **tworzenie koncepcji** i sieci 15 partnerstw Smart Village z 36 miejscowości metodą społeczno ekspercką. Ekspertami są praktycy i przedstawiciele nauki z Instytutu Nauk o Zarządzaniu i Jakości z Uniwersytetu W-M;
- 3) **społeczno-ekspercką metodę planowania LSR**, łączenie procesów monitoringu i ewaluacji z planowaniem LSR, współpracę z nauką przy wyznaczaniu trendów, budowaniu partnerstw, projektowaniu usług;
- 4) tworzenie sieci partnerstw Wsi Tematycznych KKE, SV KKE. EkoMuzeum KKE, Produktu lokalnego KKE, Szlaku KKE.

Innowacyjność, partnerstwo, środowisko i klimat, w tym gospodarka cyrkularna i inteligentna oraz gospodarstwa agroturystyczne, edukacyjne i opiekuńcze będą wspierane w kryteriach premiowych wszystkich operacji i zadań.

3.4. Współpraca z innymi podmiotami

KE LGD w latach 2021-2022 prowadziła **Biuro Związku Gmin i Powiatów Kanału Elbląskiego i Pojezierza Iławskiego**. W ramach tej współpracy nadzorowano aktualizację Strategii Rozwoju Krainy Kanału Elbląskiego, opracowano 4 fiszki strategiczne do finansowania z FE WiM na wartość dotacji ponad 83 mln EURO. Został powołany Szlak Kulturowy Kanału Elbląskiego, a 01.12.2022 r. przyjęte Porozumienie na rzecz organizacji, rozwoju i promocji Szlaku Kulturowego Kanału Elbląskiego, w którym KE LGD jest jednym z 23 SYGNATARIUSZY.

KE LGD od 2017 roku jest **członkiem Rady Naukowo-Programowej ds. Szlaku Kanału Elbląskiego** działającej przy Marszałku Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

Podjęto **współpracę z Uniwersytetem Warmińsko-Mazurskim** w zakresie tworzenia sieci partnerstw Smart Village i Szlaku Kulturowego Kanału Elbląskiego, zarządzania obszarem, tworzenia oferty i kompleksowej promocji marki KKE.

KE LGD od 2014 roku pełni rolę **Punktu Animacyjno-Doradczego** w projekcie NOWE FIO Warmia Mazury Lokalnie.

Kanał Elbląski LGD jest **członkiem innych organizacji**:

- Forum Aktywizacji Obszarów Wiejskich (od 2009 roku),
- Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich (po odnowie od 2015 roku),
- Warmińsko-Mazurskiej Lokalnej Organizacji Turystycznej (od 2016 roku),
- Związku Stowarzyszeń Lokalne Grupy Działania Warmii i Mazur (od 2016 roku),
- Związku Stowarzyszeń Forum Warmia Mazury Lokalnie (od 2016 roku).

Kanał Elbląski LGD **współpracuje z zorganizowanymi członkami KE LGD**: Warmińsko-Mazurską Izbą Rolniczą, Związkiem Gmin i Powiatów Kanału Elbląskiego i Pojezierza Iławskiego. W okresie 2016-2022 KE LGD podpisało 61 umów i porozumień o partnerskiej współpracy.

4. Uzasadnienie specyfikacji obszaru

LGD obejmuje obszar 2.414 km² w zachodniej części województwa warmińsko-mazurskiego, granicząc z województwem pomorskim. Działa na terenie 12 gmin, w obecnym składzie od 2011 roku. Kulturowo to: Żuławy, Warmia i Powiśle.

Położenie geograficzne obszaru działania KE LGD, w którym wyróżnia się cztery makroregiony i dziesięć mezoregionów:

1) Pojezierze Chełmińsko-Dobrzyńskie

- Dolina Drwęcy: Iława, Miłomłyn,
- Pojezierze Brodnickie: Iława, Kisielice;

2) **Pobrzeże Gdańskie**

- Żuławy Wiślane: Elbląg, Gronowo Elbląskie, Rychliki, Pasłęk, Markusy,
- Równina Warmińska: Godkowo, Pasłęk,
- Wybrzeże Staropruskie: Elbląg,
- Wysoczyzna Elbląska: Elbląg, Pasłęk;

3) **Pojezierze Iławskie**

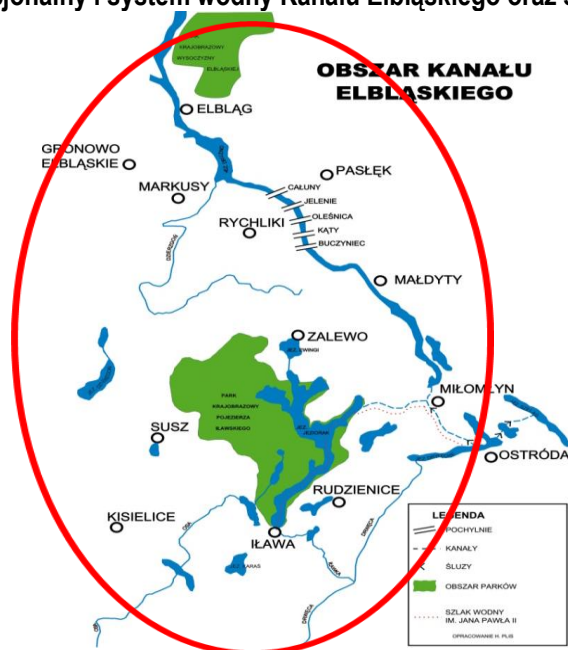
- Pojezierze Dzierżgońsko-Morańskie: Godkowo, Pasłęk, Rychliki, Małdyty, Markusy, Miłomłyn, Susz, Zalewo,
- Pojezierze Łasińskie: Iława, Kisielice, Susz,
- Równina Iławska: Iława, Miłomłyn, Susz, Zalewo;

4) **Pojezierze Mazurskie:**

- Równina Olsztyńska: Miłomłyn.

Pojezierze Iławskie i Żuławy Wiślane łączy unikatowa na skalę światową droga wodna, jaką jest **Kanał Elbląski**. Gminy te tworzą spójny terytorialnie obszar, którego spoiwem jest system wodny **Kanału Elbląskiego**. Położenie w systemie wodnym Kanału Elbląskiego i administracyjnym ilustrują poniższe rysunki mapowe.

Rys. 6. Obszar funkcjonalny i system wodny Kanału Elbląskiego oraz siedziby gmin

Źródło: arch. KE LGD.

KE LGD położony jest w granicach obszaru strategicznej interwencji wojew. „**Tygrys Warmińsko-Mazurski**”, wyznaczony wzdłuż dróg krajowych nr 7 i nr 16. Uzasadnieniem strategicznej interwencji wskazanym w „Strategii ...” jest: **konieczność dynamizacji procesów rozwojowych oraz wzmocnienie konkurencyjności krajowej i międzynarodowej regionu**. W sieć dróg krajowych (nr 7, 15, 16, 22) wpleciona jest gęsta sieć dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych o niskiej jakości nawierzchni powodującej wykluczenie komunikacyjne znacznej części ludności wiejskiej obszaru KE LGD.

Rys. 7. Gminy z obszaru KE LGD w „Tygrysie Warmińsko-Mazurskim”

Źródło: oprac. własne na podstawie „Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego woj. warmińsko-mazurskiego do r. 2030”

- 1) Obszar wykazuje spójność cech **przestrzenno-geograficznych**. Łącznikiem jest **system wodny Kanału Elbląskiego**.
- 2) Obszar wykazuje spójność cech **przyrodniczo-krajobrazowych**. Występowanie cennych terenów, gatunków roślin oraz wód naturalnych powodują, że obszar ten jest **wyjątkowo atrakcyjny pod względem turystycznym**.

4.1. Stan infrastruktury w kontekście potrzeb rewitalizacji

Obszar KE LGD cechuje gęsta sieć drogową, kolejową, a także duża ilość infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i kulturalnej. Jednak infrastruktura ta wymaga stałych nakładów, żeby utrzymać ją w odpowiednim stanie i rozwijać. Liczba wniosków związanych z niekomercyjną infrastrukturą turystyczną, rekreacyjną i kulturalną, które zostały zrealizowane w ramach LSR OW KE na lata 2016-2023 wskazują, że jest bardzo duże zapotrzebowanie na tego typu działania. Wynika to także z badań przeprowadzonych przez KE LGD w ramach przygotowań do realizacji LSR OW KE 2023-2029.

WYBRANA specjalizacja tematyczna LSR jest ukierunkowana na **rozwój turystyki zrównoważonej, cyrkularnej, inteligentnej** w oparciu o zdefiniowane potrzeby. Istnieją braki w inwestycjach niekomercyjnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej, kulturalnej, społecznej skierowanej także do mieszkańców. Wsparcie dla rozwoju niedoinwestowanej infrastruktury turystycznej komercyjnej obejmuje gospodarstwa agroturystyczne, edukacyjne, opiekuńcze oraz podmioty turystyczne działające w partnerstwach wsi tematycznych KKE, wytwórców produktów lokalnych, EkoMuzeum KKE, koncepcji Smart Village, Szlaku Kulturowego KE

Współpraca partnerstw z uczelniami i szkołami jest właściwą drogą do ewolucyjnego rozwoju turystyki i warunkiem sukcesu.

4.2. Charakterystyka gospodarki/przedsiębiorczości

W systemie REGON w 2020 r. było **7.088** zarejestrowanych podmiotów gospodarczych. Tempo ich wzrostu na obszarze KE LGD w latach 2013-2020 wyniosło **18,61%** i było wyższe od średniej wojewódzkiej, gdzie notowano wzrost o **14,57%** oraz kraju – **11,60%**. Nasyconie podmiotami gospodarczymi w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców na tle województwa czy kraju jest zdecydowanie niekorzystne. W 2020 roku przypadło **790** podmiotów gospodarczych na 10 tys. mieszkańców, w województwie – **984**, w kraju – **1.224**. W strukturze podmiotów gospodarczych większość stanowiły podmioty małe, zatrudniające do 9 osób – **95,92%**. Biorąc pod uwagę te dane, w dalszym ciągu istnieje znaczne zapotrzebowanie na działania związane z podejmowaniem działalności gospodarczej, co jest możliwe dzięki środkom Inicjatywy LEADER.

Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym wynosi **9,80**; w kraju – **8,73**; w województwie – **7,08**. Rozmieszczenie podmiotów gospodarczych w gminach jest zróżnicowane, a największe ich skupisko jest wokół większych ośrodków miejskich – Elbląga i Iławy. Na terenie KE LGD **31,83%** stanowią przedsiębiorstwa związane z przemysłem i budownictwem i jest to wyższy wskaźnik niż w województwie – **22,95%** i kraju – **22,40%**.

Obszar KE LGD charakteryzuje się wyższym udziałem rolnictwa w ogólnej ilości podmiotów (**6,22%**), niż w województwie – **3,05%** i kraju – **1,51%**. W porównaniu do województwa czy kraju stosunkowo dużo niższe ma znaczenie „pozostałej działalności” – **61,95%**, (województwo – **73,99%**, kraj – **76,09%**).

W niewielkim stopniu na terenach wiejskich przybywa osób zakładających mikroprzedsiębiorstwa, w tym korzystających z dotacji na działalności nierolnicze. Z obszaru KE LGD w latach 2009-2015 z tej formy dotacji skorzystało **26** podmiotów, w tym **7** kobiet. W l. 2016-2023 LGD nie dysponowały środkami na tę działalność. Planowane jest wsparcie w l. 2023-2029.

Obszar cechuje niski wskaźnik przedsiębiorczości mimo wzrostu liczby podmiotów gospodarczych. Wykrystalizowała się specjalizacja związana z przemysłem i budownictwem. Jest wysoki udział rolnictwa w liczbie zarejestrowanych podmiotów.

4.3. Rynek pracy (poziom zatrudnienia i stopa bezrobocia)

Na obszarze KE LGD na koniec 2020 roku było **14.414** pracujących. Wskaźnik pracujących² na 1000 mieszkańców ogółem kształtuje się na poziomie **161‰** – w obszarze KE LGD, **204‰** – w województwie i **254‰** – w kraju.

Na koniec 2020 roku było **3.871** bezrobotnych (z tendencją malejącą), w tym **2.272** kobiet. Udział kobiet w liczbie bezrobotnych ogółem wynosi **58,69%** (województwo – **53,67%**, kraj – **55,24%**). Od wielu lat **stopa bezrobocia** rejestrowanego w woj. utrzymuje się na najwyższym poziomie w kraju (woj. **10,2%**; kraj **6,3%**). Na obszarze KE LGD udział zarejestrowanych bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym jest wyższy niż w województwie i kraju.

Wysoki jest udział bezrobotnych w liczbie pracujących – **26,86%** (w województwie wskaźnik ten wyniósł **18,23%**, a w kraju – **10,83%**). W gminach Elbląg (**9,69%**), Iława (**13,92%**) i Zalewo (**16,46%**) wskaźnik ten jest korzystny, natomiast w gminach: Rychliki (**153,17%**), Markusy (**120,73%**), Godkowo (**91,15%**), bardzo niekorzystny. Problemem jest niska mobilność mieszkańców. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym na obszarze KE LGD jest

² Wskaźnik pracujących nie obejmuje sfery budżetowej i firm do 9 zatrudnionych.

zróżnicowany i wyższy niż w województwie i kraju. Najwyższy udział bezrobotnych w 2020 r. odnotowano w gminie Rychliki (13,78%), gminie Godkowo (11,53%) i gminie Pasłęk (10,73%), najniższy w gminie Ława (2,56%).

W 2020 r. w KE LGD bezrobotne kobiety stanowiły 4,18% ludności w wieku produkcyjnym mieszkających na wsi, (w województwie – 3,42%, w kraju – 2,48%), mężczyźni – 2,94% (województwo – 2,77%, kraj – 2,14%).

Zjawisko bezrobocia na wsi ma charakter trwalszy niż w miastach. Rynek pracy na terenach wiejskich jest mało elastyczny i na obszarze KE LGD jest silnie związany z rolnictwem. Gospodarstwa o powierzchni do 1 ha stanowią 32,2% ogólnej liczby gospodarstw rolnych. Podstawą ich utrzymania nie są dochody z gospodarstwa, ale inne źródła, w tym pomoc socjalna. Wieś często pełni funkcję amortyzatora skutków bezrobocia na miejskim rynku pracy.

1. Wskaźnik liczby **pracujących** na 1000 mieszkańców jest niski w porównaniu z województwem i krajem.
2. Cechą wiejskiego **bezrobocia** jest jego strukturalny charakter oraz znaczne zróżnicowanie przestrzenne.
3. **Bezrobotnych kobiet** jest więcej niż mężczyzn. Stanowią one tzw. ukryte bezrobocie.
4. Jedną z grup szczególnego ryzyka są **osoby młode**. Liczba bezrobotnych ma tendencję malejącą.

4.1. Działalność sektora społecznego

Zwiększa się aktywność sektora pozarządowego, zróżnicowanego w gminach, uzależnionego od świadomości mieszkańców, animowania i wspierania finansowego organizacji. Działają stowarzyszenia i fundacje na rzecz rozwoju wsi, miłośników przyrody, zespoły artystyczne, koła gospodyń wiejskich, kluby sportowe, ochotnicze straże pożarne, koła myśliwskie, wędkarskie, pszczelarskie. W Pasłęku działa Uniwersytet III Wieku. Aktywne organizacje pozarządowe stanowią doskonały potencjał do aktywizowania i włączania społeczności lokalnej w proces tworzenia Konceptji Smart Village.

1. Wzrasta **aktywność obywatelska** mierzona liczbą organizacji pozarządowych.
2. Tworzone **partnerstwa**, w tym Smart Village będą wyznacznikiem lokalnej aktywności w aktywnych miejscowościach.

4.2. Problemy społeczne

Na obszarze KE LGD stacjonarna pomoc społeczna wraz z filiami liczy 7 zakładów. Opieka społeczna skoncentrowana jest głównie na środowiskowej pomocy społecznej. W 2020 r. udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej na 10.000 ludności wyniósł średnio 1.099, (województwo – 738, kraj – 416). Ze świadczeń rodzinnych na dzieci w 2020 roku korzystało 6.730 dzieci w 3.151 rodzinach.

Obszar charakteryzuje wysoki odsetek korzystających z **pomocy społecznej** – znacznie więcej niż w województwie i kraju.

4.3. Zasada równości i niedyskryminacji

W ramach planowania, tworzenia i wdrażania KE LGD dominowała **zasada równości szans i niedyskryminacji** – umożliwienie wszystkim osób – bez względu na płeć, wiek, niepełnosprawność, rasę lub pochodzenie etniczne, wyznawaną religię lub światopogląd, orientację seksualną – sprawiedliwego, pełnego uczestnictwa we wszystkich dziedzinach związanych z LSR OW KE 2023-2029 na jednakowych zasadach. Wskazane w LSR grupy w niekorzystnej sytuacji będą premiiowane przy wyborze operacji zadań i są to: kobiety, osoby powyżej 60 r. ż, do 25 r. ż., mieszkańcy osiedli po-PGR.

4.4. Dziedzictwo kulturowe/zabytki

Dziedzictwo kulturowe obszaru KE LGD obejmuje historyczne **układy przestrzenne miast, wsi i osiedli wiejskich**, architekturę sakralną i cmentarze, rozplanowanie i kształt zagród oraz tradycyjną, murowaną zabudowę.

Na terenie KE LGD znajdują się dawne **majątki ziemskie** obejmujące siedziby mieszkalne (pałac, dwór), założenie parkowe, folwark (niekiedy z wsią folwarczną) oraz obiekty przemysłowe (tartaki, młyny). Są one wyróżniającym się elementem kształtowania otwartego krajobrazu i stanowią istotny zasób dla rozwoju gospodarki turystycznej.

Architektura **sakralna** tworzy odrębną grupę zabytków. Wyróżnikiem jest murowana, wzniesiona z czerwonej cegły licowej świątynia, o rodowodzie gotyckim lub cechach neogotyckich. Są to przede wszystkim kościoły katolickie (ponad 60) z cennymi rzeźbami i malowidłami, zabytkowymi organami i ambonami, w niektórych kryptach z grobowcami darczyńców.

Na obszarze KE LGD występują **cmentarze wyznaniowe**: rzymskokatolickie, ewangelickie, rodowe powiązane z dawnymi majątkami ziemskimi, cmentarze żydowskie, mennonickie z charakterystycznymi nagrobkami (głównie na Żuławach).

Elementem kształtującym krajobraz wiejski jest gęsta **sieć drogowa, kolejowa** oraz infrastruktura gospodarczo-przemysłowa. Charakterystyczna dla krajobrazu jest sieć alei przydrożnych z wielorakimi funkcjami (przyrodniczą, kulturową, komunikacyjną), aktualnymi do czasów obecnych. Sieci drogowej towarzyszyła infrastruktura, wiadukty i mosty.

Liczne **zabytki techniki**: kuźnie, cegielnie, młyny wodne, wiatraki związane były z gospodarką wiejsko-folwarczną.

Kanał Elbląski i urządzenia hydrotechniczne z nim związane należą do zabytków o największych wartościach kulturowych, unikalnych w skali światowej. Kanał składa się z trzech żeglownych odcinków zasadniczych o łącznej długości **129,8 km** oraz z wielu odgałęzień bocznych. Układ drogi wodnej Kanału Elbląskiego łączy jeziora: Druzno, Piniewo, Sambród, Ruda Woda, Bartężek, Ilińsk, Drwęckie, Pauzeńskie, Szelaż Wielki, Szelaż Mały, Karnickie, Dauby, Jeziorak, Mały Jeziorak. Długość całego systemu wodnego wynosi **151,7 km**. Kanał zaprojektowany przez Georga Jakoba Steenke i wybudowany w latach 1844-1881 składa się z pięciu pochylni (Buczyniec, Kąty, Oleśnica, Jelenie, Całuny), czterech śluz (Miłomłyn, Zielona, Ostróda, Mała Ruś), pięciu jazów (Miłomłyn, Zielona, Iława, Samborowo, Ostróda) oraz czterech wrót ochronnych (Miłomłyn, Buczyniec, Ligowo, Zagadka). Pochylnie niwelują różnicę poziomów wody o **99 m** na długości około **10 km**. Statki pokonują wzniesienia pochylni na specjalnych wózkach napędzanych siłą wody.

Na terenie KE LGD do rejestru zabytków jest wpisanych **313** obiektów nieruchomych, **1.943** zabytków architektury i techniki, **39** zabytków archeologicznych, w tym grodziska pruskie, osady nawodne, kurhany, cmentarzyska.

W rejestrach zabytków i ewidencji wojewódzkiej wpisano **367** zabytków nieruchomych i **37** zabytków archeologicznych.

W 2020 roku na obszarze KE LGD działało **8** ośrodków kultury, zorganizowane zostały **322** imprezy.

*Największą wartość kulturową i turystyczną obszaru stanowi 160-letni **Kanał Elbląski**, zrewitalizowany w latach 2013-2015.*

***Dziedzictwo kulturowe** KE LGD stanowią: średniowieczny układ miast i wsi, budownictwo sakralne, liczne dwory i pałace, sieć dróg i linii kolejowych oraz zabytkowe budownictwo techniczne z okresu budowy i funkcjonowania Kanału Elbląskiego.*

*Obszar wykazuje nasycenie obiektami kultury materialnej, ma **kalendarz imprez** kulturalnych, sportowych i turystycznych.*

4.5. Obszary atrakcyjne turystycznie

Do najważniejszych atrakcji turystycznych obszaru KE LGD należy zabytek techniki na skalę światową – **Kanał Elbląski**. Jest duże nasycenie wartościami kulturowymi: zamki, pałace, dwory, zabytki sakralne, o bogatej historii, z pięknymi lasami, czystymi jeziorami, walorami przyrodniczo-krajobrazowymi, co sprzyja rozwojowi turystyki.

Baza noclegowa liczy **21** obiektów. Liczba miejsc noclegowych (wg GUS) wynosi **1.163**. Najwięcej ogólnodostępnych miejsc noclegowych jest w gminie Miłomłyn i Iława, brak w gminach: Gronowo Elbląskie, Kisielice, Markusy, Rychliki.

Część obiektów gastronomicznych jest sezonowa. Zbyt mało jest ofert kulinarnych w gospodarstwach agroturystycznych. Niewielka jest promocja kuchni domowej, regionalnej, produktów turystycznych i ich pakietowania. Obserwuje się modę na aktywne formy wypoczynku i powrót do natury.

Wskaźnik intensywności ruchu turystycznego (wskaźnik Schneidera) wynosi **23,26** dla całego obszaru KE LGD.

Organizacje turystyczne (LOT, klastery turystyczny, PTTK) słabo ze sobą współpracują. Na obszarze działa niewielka ilość organizatorów turystyki lokalnej. Biura turystyczne nastawione są głównie na turystykę wyjazdową. KE LGD pełni m.in. także rolę organizatora turystyki (2020). Na terenie KE LGD zidentyfikowano trasy turystyczne, w tym:

- **1** Szlak Kulturowy Kanału Elbląskiego z **23** obiektami jako wyznacznikami SZLAKU,
- **3 trasy samochodowe**: Kopernikowski, Kanału Elbląskiego i Pętli Grunwaldzkiej,
- **1** Międzynarodowy Szlak Rowerowy R-1 i Wschodni Szlak Rowerowy Green Velo połączone z EV 9, 10, 13, WTR,
- **22** trasy rowerowe regionalne i lokalne zarządzane przez KE LGD o łącznej długości **683 km**,
- **500 km** tras kajakowych (wodnych od Wisły – Nogat – Kanał Elbląski – rzeka Wel – Drwęca – do Wisły),
- **8** tras pieszych, tematycznych, lokalnych.

Istnieje znaczne **zapotrzebowanie** na działania związane z niekomercyjną i komercyjną infrastrukturą turystyczną.

*Duży **potencjał** stwarza możliwości rozwijania **turystyki zrównoważonej, cyrkularnej, inteligentnej**: usług, bazy turystycznej i rekreacyjnej oraz gastronomicznej. **Aktywność** i otwartość mieszkańców na innowacje, partnerską współpracę z uczelniami i szkołami, ukierunkowanie ruchu turystycznego, nowe produkty turystyczne i lokalne w oparciu o Szlak Kulturowy Kanału Elbląskiego, trasy turystyczne, wsie tematyczne, Smart Village, odtwórstwo historyczne, promocję to warunek sukcesu.*

4.6. Obszary wiejskie

Obszar LGD zamieszkuje **89.778** osób, w tym na wsi **65.730** osób (gęstość zaludnienia wynosi **37** osób na 1 km², w tym na wsi **28** osób na 1 km²). W 2013 r. obszar KE LGD zamieszkiwało **94.173** mieszkańców ogółem, **69.206** na wsi; spadek o **4.395** osób. Spadek liczby ludności to przede wszystkim wyludnianie się obszarów wiejskich – **79,09%** całkowitego spadku.

4.7. Rolnictwo i rynek rolny

Wpływ na gospodarkę rolną miała restrukturyzacja PGR w latach 90. Pospieszna likwidacja PGR-ów spowodowała wielostronne i radykalne zmiany w dotychczasowej strukturze rozwoju gospodarczego, społecznego i zagospodarowaniu przestrzennym wsi. Skutkiem było skoncentrowane przestrzennie bezrobocie oraz zjawisko biedy i ubóstwa.

Na obszarze KE LGD wg PSR 2020 jest **4.649** gospodarstw rolnych, z tego powyżej 1 ha **97,48%** gospodarstw rolnych, w tym **38,29%** powyżej 15 ha (kraj – **12,6%**). Najwięcej gospodarstw powyżej 15 ha jest w gminie Iława (**954**) i Pasłęk (**519**), najmniej w gminie Miłomłyn (**218**), Rychliki (**195**) i Gronowo Elbląskie (**187**).

Średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego wynosi **30,57** ha, województwo – **28,16** ha, kraj – **12,65** ha. Najwyższa średnia jest w gminie Rychliki – **43,01** ha, najmniejsza w gminie Iława – **16,29** ha. W gospodarstwach rolnych pod zasiewami jest **74,89%** gruntów, łąki stanowią **16,87%**, pastwiska – **6,69%**, pozostałe użytki – **0,71%**, lasy – **2,76%**, pozostałe grunty – **5,04%**. W strukturze zasiewów dominują zboża: pszenica ozima **32,65%**, rzepak i rzepik **17,56%**, pszenżyto ozime **10,05%**. Poglówie zwierząt gospodarskich wynosi odpowiednio: bydło ogółem – **3,16%**, trzoda chlewna – **2,18%**, drób – **94,66%**.

Ze względu na mikroklimat, czyste środowisko, jakość gleb, strukturę gospodarstw rolnych obszar ma predyspozycje do tworzenia produktów lokalnych wysokiej jakości, w oparciu o inkubatory przetwórstwa, tworzenie lokalnych biorynczków.

1. W strukturze **gospodarstw rolnych** przeważają gospodarstwa >15 ha. Udział pozostałych grup jest niższy od woj. i kraju.
2. Średnia **powierzchnia gospodarstw rolnych** jest wyższa niż w podregionie i kraju.
3. W **strukturze zasiewów** przeważa uprawa zbóż, głównie pszenicy ozimej.
4. Dominują **gospodarstwa bez zwierząt** gospodarskich, gospodarstwa z produkcją zwierzęcą specjalizują się w drobiu.
5. Na obszarze KE LGD jest **118** osiedli po-PGR, co stanowi **26%** miejscowości w KKE LGD.

4.8. Produkty lokalne, regionalne, tradycyjne

W KKE jest zarejestrowanych **6** produktów tradycyjnych, nie ma zarejestrowanych produktów regionalnych i lokalnych. Specjalnością mogą stać się obszarowe produkty turystyczne Krainy Kanału Elbląskiego kształtowane w oparciu o:

- 1) trasy rowerowe Krainy Kanału Elbląskiego w połączeniu z Międzynarodowym Szlakiem Rowerowym R-1 i Wschodnim Szlakiem Rowerowym Green Velo, Euro Velo 9/WTR, Euro Velo 10/13 łączniki do Torunia, Olsztyna, Gdańska;
- 2) szlaki kajakowe atrakcyjnych cieków i zbiorników wodnych Kanału Elbląskiego, Welu, Drwęcy, Wisły i Nogatu;
- 3) żywnościowe produkty lokalne produkowane na bazie lokalnych płodów rolnych;
- 4) produkty i pamiątki lokalne wsi tematycznych – działających w sieci jak Aniolowo, czy początkujących jak Wężina i Dłużyna, Władysławowo, Kazimierzowo, Liwa, Wola Kamieńska i wiele innych o potencjale do rozwoju ekonomii społecznej, z którymi KE LGD podjęła współpracę już w okresie LSR OW KE 2009-2015;
- 5) tworzenie sieci podmiotów związanych tematycznie, kulturowo, gospodarczo: EKOMUZEM, Szlak Kulturowy KE, SV;
- 6) imprezy jak Loty Balonowe w Pasłęku i Iławie, Festiwal „Nad Jeziorakiem” w Siemianach, Triathlon w Suszu; Jarmark Św. Bartłomieja w Pasłęku, Święto Szlaku Kulturowego Kanału Elbląskiego;
- 7) inkubatory przetwórstwa lokalnego tworzone w oparciu o dziedzictwo przyrodnicze i kulturowe; Centrum Rozwoju Lokalnego w Pasłęku z funkcją edukacyjno-promocyjno-turystyczną.

Obszar charakteryzuje ożywienie budowania **sieci partnerstw** wokół największych potencjałów obszaru: Szlaku Kulturowego Kanału Elbląskiego, EkoMuzeum KKE, Smart Village, Wsi Tematycznych, produktów lokalnych, turystycznych.

4.9. Edukacja formalna

Odnotowano wzrost kształcenia uczniów w szkołach średnich. Edukacja uczniów odbywa się przede wszystkim w miastach. W 2020 roku było **1.856** uczniów szkół średnich (bez policealnych) i liczba ich wzrosła o **129** osób w stosunku do 2013 roku.

Obszar charakteryzuje niewielki **wzrostowy trend** liczby uczniów w szkołach średnich.

4.10. Zrównoważenie środowiska

Obszar KE LGD to strefa, którą tworzą: czyste powietrze (tzw. Zielone Płuca Polski), dobra jakość środowiska przyrodniczego, atrakcyjne kompleksy lasów, rzek i możliwość obcowania z przyrodą, niska gęstość zaludnienia, zrównoważona sieć osadnicza i gęsta sieć dróg lokalnych, sukcesywnie modernizowanych. Mało jest terenów zdegradowanych przez przemysł, a zanieczyszczenie powietrza jest stosunkowo niewielkie.

Bogactwa naturalne

Występują mało zróżnicowane złoża zasobów naturalnych, niewielkie ilości piasków i żwirów. Bogactwem są dobre gleby, zasoby leśne i wodne. Ponad **48%** użytków rolnych to obszary nizinne o dobrych warunkach gospodarowania. Występujące gleby na Pojezierzu Iławskim to gleby brunatne, hydrogeniczne i bielice, na Żuławach mady. Gleby klasy IV – **51%**, gleby klasy I-III – **32%**, klasy V – **13%** i klasy VI – **4%**. Czyste gleby stwarzają warunki do uzyskania wysokiej jakości upraw i produkcji ekologicznej żywności. Nie są wykorzystane warunki do obrotu produktów wytwarzanych metodami tradycyjnymi.

Zasoby leśne i wodne

Wskaźnik lesistości wynosi **25,81%** ogólnej powierzchni i jest zróżnicowany: na Żuławach od **0,0%** (gmina Gronowo Elbląskie **0,0%** i gmina Markusy **6,1%**) do **43,8%** – gmina Iława i **41,9%** – Miłomłyn – na Pojezierzu Iławskim. Warunki glebowe i cechy klimatu sprawiają, że głównym gatunkiem jest sosna, świerk, dąb, buk, olcha, brzoza i modrzew. Lasy spełniają tu funkcje: ochrony przyrody, rekreacji i turystyki oraz produkcji drewna. Przeważają lasy gospodarcze i ochronne. Występują tu rzadkie gatunki zwierząt jak: orzeł bielik, orlik krzykliwy, rybołów, puchacz, kormoran, żuraw i łoś oraz popularne: sarna, jeleni, dzik, borsuk, lis, bóbr. Spotykane są okazy flory atlantyckiej i północno-borealnej. Przez obszar przepływają rzeki, łączące „Wisłę z Wisłą” (Nogat, jezioro Drużno, Kanał Elbląski, rzeka Drwęca, Wisła). Jeziora i rzeki są zarybione, udostępnione do wędkowania. Ciek i zbiorniki wodne to baza żeglownej drogi wodnej i turystyki kajakowej.

Wysoki potencjał naturalny wyznacza rolnicze zagospodarowanie i turystyczne w oparciu o żeglowną drogę wodną, zobowiązuje do racjonalnego korzystania i ochrony zasobów, rozwoju turystyki cyrkularnej, inteligentnej, zrównoważonej.

4.11. Obszary cenne przyrodniczo prawnie chronione (w tym Natura 2000)³

Obszary cenne przyrodniczo stanowią **42,5%**, w tym **2,1%** to rezerваты (13 rezerwatów – **5.096,90 ha**), **9,5%** parki krajobrazowe (2 parki – **22.832,80 ha**) i **32,1%** obszary chronionego krajobrazu (**15 OChK – 77.443,30 ha**). Jest tu **447** pomników przyrody, **16** obszarów sieci Natura 2000, ponad **80** jezior, które zajmują ok. **12 tys. ha**.

- **13 rezerwatów** przyrody: Jeziora Czerwica, Drużno, Gaudy, Iłgi, Jasne, Karaś, Niedźwiedzie Wielkie, Rzeka Drwęca, Ujście Nogatu, Zatoka Elbląska, Zielony Mechacz, Dęby w Krukach Pasłęckich, Ostoja Bobrów na rzece Pasłęce – **5.064,73 ha**,
- **2 parki krajobrazowe**: Pojezierza Iławskiego, Wysoczyzny Elbląskiej – razem **22.764,55 ha**,
- **15 obszarów chronionego krajobrazu** – razem **77.050,04 ha**:
Żuławy Wiślane: Jeziora: Drużno, Rzeki Nogat; Pojezierza Iławskiego, Wysoczyzny Elbląskiej – Zachód, Kanału Elbląskiego, Pojezierza Iławskiego – część A i B, Pojezierza Iławskiego Wschód, rzeki Liwy, Jeziora Goryńskiego, doliny Dolnej Drwęcy, Lasów Taborskich; Równiny Warmińskiej: Rzeki Baudy, Rzeki Wąskiej;
- **7 użytków ekologicznych**: Czaplak, Jezioro Czarne, Jezioro Łajskie, Kociołek, Plajtek Duży, Plajtek Mały, Polder Jagodno – razem **160,39 ha** oraz **447** pomników przyrody,
- **16 obszarów sieci Natura 2000** (4 obszary specjalnej ochrony ptaków: Dolina Pasłęki, Jezioro Drużno, Lasy Iławskie, Zalew Wiślany, **12** obszarów siedliskowych: Aleje Pojezierza Iławskiego, Budwity, Dolina Drwęcy, Doliny Erozyjne Wysoczyzny Elbląskiej, Jezioro Drużno, Jezioro Karaś, Murawy koło Pasłęka, Niedźwiedzie Wielkie, Ostoja Iławska, Ostoja Radomno, Rzeka Pasłęka, Zalew Wiślany i Mierzeja Wiślana) – razem **178.540,02 ha**.
- **2 jeziora w Konwencji RAMSAR**: Jezioro KARAŚ – 1984 r, pow. **814 ha** i Jezioro Drużno – 2002 r, pow. **3.021,6 ha**.

ŚRODOWISKO I KLIMAT, turystyka cyrkularna będą wspierane w kryteriach premiowych we wszystkich operacjach.

Sposobem na zachowanie dziedzictwa przyrodniczego w kontekście rozwoju jest:

1. Wspieranie **rozwoju zrównoważonej turystyki cyrkularnej, inteligentnej, nowych usług i produktów lokalnych, dywersyfikacji działalności i dochodów, tworzenia miejsc pracy na bazie posiadanego potencjału.**
2. **Tworzenie warunków do tworzenia sieci partnerskiej współpracy wokół największego potencjału i wyróżników obszaru.**
3. **Budowanie lokalnej tożsamości, aktywizowanie lokalnych liderów wiejskich i społeczności, edukacja nieformalna.**

³dr hab. Mirosław Grzybowski: PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO, grudzień 2015

4. Analiza SWOT obszaru objętego LSR OW KE 2023-2029

4.1. Mocne strony, słabe strony, szanse, zagrożenia

Analiza SWOT została wykonana techniką „burzy mózgów” na potrzeby LSR OW KE na lata 2016-2023. Zweryfikowana w 2022 roku analiza SWOT jest rejestracją zmian sytuacji społeczno-gospodarczej w okresie 2016-2022, co potwierdza wynik badania ankietowego, warsztatów strategicznych, konsultacji i grupowych wywiadów pogłębionych. Weryfikacja SWOT została przeprowadzona na II warsztatach strategicznych w Miłomłynie, systemem głosowań nad rangą poszczególnych czynników z 2015 roku i wykonana na II warsztatach strategicznych. Plusy oznaczają głosy na TAK, minusy na NIE

Mocne strony	Bilans	Słabe strony	Bilans
1. System wodny Kanalu Elbląskiego (cieki i zbiorniki wodne) jako atrakcja turystyczna obszaru LGD KE (131)	+12	1. Niedobór nowych miejsc pracy, niskie płace , wysokie i długotrwale bezrobocie (164)	-1
2. Czyste środowisko , brak ciężkiego przemysłu, potencjał do rozwoju agroturystyki (turystyki wiejskiej) i produkcji żywności wysokiej jakości (99)	+11	2. Słaba infrastruktura techniczna (drogi, gaz, kolej, kanalizacja) i wysokie koszty dostarczania usług publicznych na obszary peryferyjne (123)	+6
3. Bogate dziedzictwo historyczne i kulturowe (sieć zabytków) - korzenie pruskie, mennonici, TRUSO, Goci, Krzyżacy; różnorodność kulturowa ludności napływowej (możliwość rozwoju różnych kultur) (78)	+7	3. Ubogie społeczeństwo , wysoki odsetek korzystających z pomocy społecznej (52)	+1
4. Atrakcyjne kompleksy leśne i bogate dziedzictwo przyrodnicze (62)	+9	4. Migracja młodej, wykształconej ludności (47)	+5
5. Czyste i żyzne gleby do produkcji żywności ekologicznej i wysokiej jakości (60)	+2	5. Zły stan techniczny zabytków obszaru i ich słaba dostępność (45)	+1
6. Wytyczone i oznakowane szlaki rowerowe, piesze i wodne o charakterze międzynarodowym, regionalnym i lokalnym (50)	+2	6. Niski poziom wykształcenia społeczeństwa (40)	-1
7. Rosnąca aktywność mieszkańców w organizacjach pozarządowych (46)	0	7. Niski poziom przedsiębiorczości (33)	-3
8. Rozwój przedsiębiorczości głównie ze specjalizacją turystyczną, drzewną, metalową (33)	+1	8. Mentalność mieszkańców (33)	+1
9. Wypracowane wzorce POM, wybudowane świetlice, dobrze rozwinięta infrastruktura o charakterze sportowo-rekreacyjnym: place zabaw, orliki (30)	+1	9. Wykluczenie społeczne ze względu na słabą jakość nawierzchni dróg lokalnych (26)	0
10. Bliska odległość do dużych aglomeracji miejskich jako potencjalnych rynków zbytu (21)	0	10. Starzejące się społeczeństwo (26)	+1
11. Dobrze rozwinięta sieć dróg gminnych i powiatowych (19)	-1	11. Słaba promocja poza granicami obszaru, niespójna promocja obszaru (25)	-1
12. Wolne tereny inwestycyjne (19)	0	12. Niska świadomość ekologiczna mieszkańców (16)	-1
13. Spójność terytorialna znacznego obszaru LGD z obszarem strategicznym Strategii Woj. W-M „Tygrys Warmiński” (15)	-1	13. Niski stopień skomunikowania z ośrodkami miejskimi (15)	-2
14. Wzrastająca aktywność starzejącego się społeczeństwa (50+) (12)	0	14. Niska świadomość tożsamości, identyfikacji regionalnej, potencjału obszaru (13)	-1
15. Istnienie lokomotyw rozwoju lokalnego (gminy Elbląg i Iława) (11)	-1	15. Niska gęstość zaludnienia i rozproszenie zabudowy (11)	0
16. Młode społeczeństwo (11)	-3	16. Niska edukacja regionalna (11)	-1
17. Korzystna struktura wielkości gospodarstw rolnych (11)	-1	17. Mało lokalnych organizatorów turystyki i nieefektywne działanie oraz mała ilość ofert turystycznych w formie pakietów (9)	-1
18. Zainteresowanie młodzieży organizacjami pozarządowymi (1)	-4	18. Mniejsza konkurencyjność firm z obszarów wiejskich (8)	0
Szanse		Zagrożenia	
1. Moda na czynny rodzinny wypoczynek weekendowy i zmiana modelu wypoczynku oraz rozwój turystyki biznesowej (120)	+10	1. Migracja zarobkowa wykształconej ludności z regionu (251)	+2
2. Wspieranie zachowania i propagowanie dziedzictwa kulturowego (86)	+7	2. Niskie wsparcie dla rozwoju przedsiębiorców (niekorzystne przepisy prawne, wysokie koszty pracy) (99)	+3
3. Rozwój energetyki prosumenckiej (77)	0	3. Mniejsze środki finansowe na rozwój (99)	-1
4. Rozwój edukacji pozaszkolnej społeczeństwa (75)	+1	4. Rosnąca konkurencja ze strony żywności importowanej (65)	-1
5. Popyt na ekologiczną i wysokiej jakości żywność, produkty lokalne (73)	+7	5. Niska stabilność polityczna kraju (56)	+1
6. Polityka rozwoju usług i przedsiębiorczości (62)	0	6. Degradacja środowiska przyrodniczego (37)	+2
7. Dostępność komunikacyjna (56)	+3	7. Niestabilna polityka cenowa (34)	+3
8. Potrzeba ucieczki od cywilizacji i kontaktu z naturą (53)	+6	8. Niskie poczucie bezpieczeństwa gości (14)	-2
9. Zrównoważony rozwój regionu (44)	0	9. Sytuacja międzynarodowa (polityczna) (10)	0
10. Zmiana szkolnych programów edukacyjnych (37)	0	10. Niewystarczająca ilość środków finansowych (z budżetu państwa oraz UE) na wyposażenie i poprawę konkurencyjności istniejących przedsiębiorstw	0
11. Wzrost zamożności społeczeństwa (23)	0	11. Kryteria wyboru projektów nie odpowiadające realnym potrzebom przedsiębiorców	-2
12. Rozwój ekonomii społecznej (1)	-2	12. Brak lub niski poziom zaliczkowania szczególnie projektów skierowanych do przedsiębiorców	-1

2.1. Innowacyjny charakter diagnozy, analizy SWOT MISJI i WIZJI

- 1) zastosowano nowe metody badawcze w postaci ankiet internetowych i audytoryjnych;
- 2) zweryfikowano analizę SWOT z zapisami danych statystycznych diagnozy i wiedzą społeczności lokalnej;
- 3) wprowadzono nowe metody konsultacji bezpośrednich, e-mailowych, grupowych wywiadów pogłębionych, ekspertów.

5. PODSUMOWANIE diagnozy partnerstwa, obszaru i planowania

1. KE LGD jest **TRÓJSEKTOROWYM PARTNERSTWEM** ze **104** członkami, gdzie żaden sektor, ani pojedyncza grupa interesu nie kontroluje procesu decyzyjnego. Działa na obszarze o pow. **2.414 km²** i liczbie **89 778** mieszkańców.
2. KE LGD ma **17** lat i pozyskała **39.970.630,96** zł dotacji, w tym **95,82%** stanowią środki Inicjatywy LEADER. Jest cenionym skutecznym partnerstwem za zaangażowanie, kompetencje, zdecydowanie i konsekwencję w działaniu.
3. KE LGD **wzmacnia potencjał** własnej organizacji, elastycznie reaguje na zmiany, angażuje się w projekty poza LSR.
4. KE LGD jest **CZŁONKIEM 5 ORGANIZACJI** o zasięgu krajowym i regionalnym, współpracuje z **3** podmiotami o zasięgu ponadlokalnym oraz **6** partnerstwami z obszaru KE LGD i przedstawicielami nauki.
5. KE LGD dostosowuje swoją **KADRĘ I SPOSÓB DZIAŁANIA** do nowych zadań poprzez animację, komunikację, informowanie lokalnej społeczności o celach i zadaniach LSR i LGD, w tym w kontekście grup w niekorzystnej sytuacji.
6. Obszar LSR obejmuje **12** gmin w **3** powiatach i wykazuje **SPÓJNOŚĆ** terytorialną, funkcjonalno-przestrzenną, przyrodniczo-geograficzną, kulturowo-historyczną, społeczną. **WYRÓŻNIKIEM** i osią strategicznej interwencji jest **Kanał Elbląski** jako największe dziedzictwo kultury materialnej i łącznik obszaru.
7. Spójne dla obszaru są **PROBLEMY SPOŁECZNE**: braku zaangażowanych lokalnych liderów, kobiet powracających na rynek pracy, miejsc pracy dla osób młodych, starzejącego się społeczeństwa oraz mieszkańców osiedli po-PGR.
8. Istniejący **POTENCJAŁ OBSZARU** sprzyja rozwojowi turystyki zrównoważonej, cyrkularnej, inteligentnej, agroturystyki, przetwórstwa rolno-spożywczego i inwestycji sprzyjających ludziom i środowisku.
9. **POTRZEBY I OCZEKIWANIA** mieszkańców obszaru dotyczą wspierania:
 - 1) rozwoju **ZRÓWNOWAŻONEJ TURYSTYKI WEWNĘTRZNEJ** w oparciu o potencjał poprzez wspieranie rozwoju usług i przedsiębiorczości, nowych produktów lokalnych, dywersyfikację działalności i dochodów, tworzenie miejsc pracy;
 - 2) budowania **MIĘDZYSEKTOROWEGO PARTNERSTWA** opartego na wyróżnikach obszaru i wartościach: wiedzy i doświadczeniu, zaangażowaniu, zaufaniu i autorytetach i pytaniach: co wnosimy, co gwarantujemy, czego oczekujemy:
 - EkoMuzeum Krainy Kanału Elbląskiego,
 - Sieci Smart Village,
 - Sieci Wsi Tematycznych Krainy Kanału Elbląskiego,
 - Sieci wytwórców produktów lokalnych i organizacji biorynczków,
 - Szlaku Kulturowego Kanału Elbląskiego;
 - 3) **Budowanie KAPITAŁU SPOŁECZNEGO**, tożsamości ludzi i miejsc poprzez animację, aktywizację i edukację lokalnych liderów i społeczności z zakresu zarządzania, informowania i konsultowania decyzji z lokalną społecznością.
10. **Łączenie PROCESÓW** monitoringu i ewaluacji LSR i LGD z procesem planowania Metodą MAPS z udziałem **36** ekspertów jako dobrą praktyką KE LGD. Wypracowanie **4** LSR zajęło **7.627** osobodni, w tym **2.900** LSR 2023-2029.
11. Zastosowana **społeczno-eksperscka METODA PLANOWANIA** daje poczucie sprawstwa i współuczestnictwa, co przekłada się na wymierne efekty realizacji kolejnych LSR OW KE.
12. **WDRAŻANIE LSR OW KE** na lata 2023-2029 odbywać się będzie poprzez realizację:
 - 1) **operacji klasycznych** w zakresie przedsiębiorczości (podejmowania i rozwijania działalności gospodarczej, tworzenia i rozwoju gospodarstw agroturystycznych, edukacyjnych, opiekuńczych), inwestycje w infrastrukturę niekomercyjną, w tym trasy turystyczne, rozwój gospodarki cyrkularnej, turystyki zrównoważonej, inteligentnej;
 - 2) **operacji własnych**: biorynczku i sieci wytwórców produktów lokalnych, edukacji lokalnych liderów, digitalizacji tras;
 - 3) **projektów grantowych** przygotowania międzynarodowego i międzyregionalnego projektu partnerskiego;
 - 4) **projektów grantowych** w zakresie: **a) edukacji** rękodzieła i rzemiosła, kultury, przyrody; **b) tworzenia koncepcji Smart Village**; **c) budowania tożsamości wsi** i promocji, aby miały: prestiż, autorytet i oddziaływanie na lokalną społeczność;
 - 5) **projektów partnerskich**: międzynarodowego WT, międzyregionalnego SzKKE;
 - 6) **projektów w partnerstwie**: WT, Szlak Kulturowy KE, Ekomuzeum, SV, uczenie problemowe, projektowe,
13. **PREMIOWANIE** obejmie operacje i zadania z zakresu: cyfryzacji, grup w niekorzystnej sytuacji, innowacji w zakresie poprawy racjonalności i funkcjonalności, koncepcji Smart Village, partnerstwa, sieciowania oraz środowiska i klimatu.
14. **ZARZĄDZANIE LSR OW KE** na l. 2023-2029 poprzez: animację, komunikację, informowanie, promocję liderów i LGD, marketing terytorialny i budowanie marki KKE, rozwijanie współpracy z nauką, angażowanie społeczne młodzieży.

Rozdział V. SPÓJNOŚĆ, KOMPLEMENTARNOŚĆ I SYNERGIA

Kanał Elbląski jako strategiczna oś rozwoju integruje przestrzeń i daje impuls do współpracy samorządów lokalnych, środowiska biznesu, organizacji społecznych z mieszkańcami i nauką. Przyjęto założenie, że Kanał Elbląski ma wpływ na rozwój społeczno-gospodarczy, kulturowy, turystyczny, marketingowy i przestrzenny całej Krainy Kanału Elbląskiego. Zaplanowane w LSR cele, przedsięwzięcia i działania realizują to założenie dla obszarów wiejskich gmin partnerstwa LGD.

Zintegrowane działania KE LGD na rzecz rozwoju obszarów wiejskich wokół Kanału Elbląskiego stanowią **uzupełnienie i wsparcie** działań podejmowanych przez poszczególne samorzady w ramach realizacji własnych strategii gminnych i powiatowych oraz ponadlokalnych, dla których Kanał Elbląski także stanowi **spójnik i kluczowy element rozwoju**. Wspierane w LSR OW KE **partnerstwa** organizacji pozarządowych, biznesu i JSFP oraz współpraca i tworzenie **sieci**, a także budowanie **tożsamości** i aktywizowanie lokalnych liderów i środowisk poprzez informowanie, animowanie, edukację są **komplementarne** z kierunkami rozwoju Krainy Kanału Elbląskiego, województwa i kraju oraz przynoszą efekt **synergii w działaniach lokalnych**, wynikających z realizacji polityk rozwoju na poziomie ponadlokalnym, wojewódzkim i krajowym.

Włączenie do **partnerskiej współpracy przedstawicieli nauki i szkół** jest warunkiem sukcesu określonego celami LSR.

1. Opis zgodności i komplementarności LSR z innymi dokumentami

1.1. LSR OW KE na lata 2023-2029

O spójności LSR OW KE na lata 2023-2029 ze strategią województwa, ponadlokalną i lokalnymi decyduje zbieżność celów.

W LSR OW KE wybrano **3 TEMATYCZNE cele rozwoju** wynikające ze zdiagnozowanych potrzeb i zweryfikowanej analizy SWOT. W LSR jest badana ich zgodność z celami strategii wyższego rzędu. Wybrane w LSR cele tematyczne wiążą się ze zrównoważonym zagospodarowaniem endogenicznego potencjału kulturowego, przyrodniczego i społecznego do rozwoju turystyki, budowania sieci partnerstw i tożsamości społeczności lokalnej i aktywizowania lokalnych liderów. Przy planowaniu, wdrażaniu i zarządzaniu LSR uwzględniono siedem cech metody LEADER, jako skutecznego narzędzia rozwoju. Na pierwszym miejscu jest **sieciowanie partnerstw**, jako odpowiedź na zdiagnozowane problemy i potrzeby.

Cele TEMATYCZNE LSR OW KE skupiają się na trzech powiązanych obszarach: TURYSTYKA—PARTNERSTWO—LUDZIE, w celu ogólnym: **Wysoki poziom rozwoju lokalnego obszarów wiejskich wokół Kanału Elbląskiego:**

Cel 1: Racjonalnie zagospodarowany potencjał turystyczny obszaru Kanału Elbląskiego

Cel 2: Rozwinięta partnerska współpraca

Cel 3: Wysoki poziom kapitału społecznego

1.2. PS dla WPR, I.13.1. – LEADER /Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS)

Cele LSR OW KE 2023-2029 są zgodne z następującymi celami i priorytetami PS WPR 2021-2027:

CS 7. P1. Poprawa dostępu do usług związanych z rolnictwem i leśnictwem, dywersyfikacja dochodów gospodarstw

CS 7. P6. Poprawa dochodów młodych rolników

CS 8. P4. Poprawa dostępu do infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej

CS 8. P7. Poprawa dostępu do usług komercyjnych

CS 8. P8. Rozwój form współpracy na obszarach wiejskich w wymiarze produkcyjnym, usługowym, społecznym

CS 8. P9. Rozwój przedsiębiorczości poprzez tworzenie i utrzymanie miejsc pracy i dywersyfikację dochodów

CS 8. P10. Włączenie osób z grup defaworyzowanych lub wykluczonych na obszarach wiejskich

CS 8. P11. Stymulowanie rozwoju lokalnego poprzez innowacje, cyfryzację i wykorzystanie potencjału endogenicznego

CS8. P12. Zaangażowanie młodych w życie lokalne, w tym w podejmowanie decyzji, tworzenie sieci społeczności

CS8. P13. Rozwój wiedzy/umiejętności: cyfryzacji, oszczędności zasobów, przedsiębiorczości, środowiska, klimatu

1.3. Warmińsko-Mazurskie 2030 Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego

Cele LSR OW KE 2023-2029 są zgodne z **4** celami strategicznymi i **12** celami operacyjnymi Warmińsko-Mazurskie 2030:

1. **KOMPETENCJE PRZYSZŁOŚCI:**

- 1.1. Użyteczne kwalifikacje i kompetencja, kierunek B – uczenie się przez całe życie (Bb., Bc.), C – kompetencje kluczowe (Ca., Cb.).
- 1.2. Nowoczesne usługi, kierunek A – jakość usług (Aa., Af., Ag.), B – różnorodność usług (Ba., Bb.).
- 1.3. Profesjonalne organizacje, kierunek B – konkurencyjność organizacji (Ba, Bc., Bd.), C – nowe organizacje (Cb.), D – współpraca organizacji (Db.).

2. INTELIGENTNA PRODUKTYWNOŚĆ:

- 2.1. Satysfakcjonująca praca, kierunek B – uczenie się całe życie (Bd.), C – (Cb.), D – (Db.);
- 2.2. Inteligentna specjalizacja: kierunek A – (Af., Al.), E – (Ea.);
- 2.3. Wysoka konkurencyjność: kierunek G – (Gf.).

3. KREATYWNA AKTYWNOŚĆ:

- 3.1. Inspirująca twórczość: kierunek B – (Bc.), C – (Ca., Cb.);
- 3.2. Efektywna współpraca: kierunek A – (Aa., Ab.), B – (Ba.);
- 3.3. Ukształtowana tożsamość: kierunek A – (Aa., Ac.), B – (Ba.); D. – promocja regionu (Da., Db.).

4. MOCNE FUNDAMENTY:

- 4.1. **Silny kapitał społeczny:** kierunek **A** – aktywność mieszkańców (Aa. – Af.); **B** – organizacje budujące kapitał społeczny regionu (Aa. – Ae.); **C** – współpraca wzmacniająca więzi społeczne (Ca. – Cf.); **D** – rewitalizacja (Da., Db.)
- 4.2. **Optymalna infrastruktura rozwoju:** Kierunek **E** – infrastruktura socjalna (Eb.); **F** – infrastruktura bezpieczeństwa publicznego (Fa., Fc., Fd.)
- 4.3. **Wyjątkowe środowisko przyrodnicze:** Kierunek **A** – zapewnienie ochrony i racjonalnego użytkowania zasobów naturalnych (Aa-Af), **B** – poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego (Ba., Bb., Bk.)

Wszystkie gminy KE LGD zostały zaliczone do Obszarów Strategicznej Interwencji wyróżnionych w Strategii Województwa:

- **OSI Tygrys Warmińsko-Mazurski** wyznaczony na podstawie odległości **15 km** od drogi Nr 7, Nr 5 i nr 16 (gminy miejsko-wiejskie: Kisielice, Miłomłyn, Pasłęk, Susz, Zalewo, gminy wiejskie: Elbląg, Godkowo, Gronowo Elbląskie, Iława, Małdyty, **Markusy**, Rychliki) – celem dynamizacji procesów rozwojowych i wzmocnienia konkurencyjności,
- **OSI MOF Elbląga** wskazany w Planie Zagospodarowania Przestrzennego WW-M (gminy miejsko-wiejskie: Pasłęk, gminy wiejskie: Elbląg, Gronowo Elbląskie, **Markusy**) – celem wzmocnienia konkurencyjności,
- **OSI Niebieski Zachód** wyznaczony na skutek nałożenia trzech obszarów funkcjonalnych: Iławsko-Ostródzkiego, Żuław i Kanału Elbląskiego (gminy miejsko-wiejskie: Miłomłyn, Pasłęk, Zalewo, gminy wiejskie: Elbląg, Gronowo Elbląskie, Iława, Małdyty, **Markusy**, Rychliki) – celem integracji obszaru wokół zabytkowego systemu przyrodniczo-technicznego oraz Elbląga z Iławą i Ostródą.
- **OSI Obszary marginalizacji** (gminy miejsko-wiejskie: Kisielice, Susz Zalewo, gminy wiejskie: Godkowo, Małdyty, **Markusy**, Rychliki) – celem zbieżności planowanych kierunków interwencji na szczeblu kraju i województwa.

LSR OW KE jest zgodna z INTELIGENTNYMI specjalizacjami i przedsiębiorczym odkrywaniem Strategii Województwa:

IS 1. EKONOMIA WODY i IS 2. ŻYWNOŚĆ WYSOKIEJ JAKOŚCI.

1.4. Strategia Rozwoju Krainy Kanału Elbląskiego

W SRKKE 2022-2030 wyznaczono oś strategicznej interwencji KANAŁ ELBLĄSKI WRAZ Z PRZYBRZEŻEM. Cele LSR OW KE 2023-2029 są zgodne z CELAMI strategicznymi, kierunkami działań i projektami flagowymi i zintegrowanymi SRKKE:

1. Mieszkańcy KKE – kompetentni i przedsiębiorczy

- 1.1. Dostosowanie kwalifikacji mieszkańców do zmieniającej się sytuacji na rynku pracy
- 1.2. Nowoczesne rozwiązania w sferze edukacji
- 1.3. Profesjonalizm sektora publicznego i pozarządowego

2. Usługi w KKE – dostępne i wysokiej jakości

- 2.1. Wsparcie i unowocześnienie działań instytucji i organizacji działających w sferze zadań publicznych
- 2.2. Aktywizacja i włączenie społeczne
- 2.3. Wzrost bezpieczeństwa w Krainie Kanału Elbląskiego

3. Gospodarka KKE – innowacyjna i ekologiczna

- 3.1. Rozwój infrastruktury i usług okołobiznesowych
- 3.2. Wspólny system atrakcji turystycznych
- 3.3. Dziedzictwo kulturowe jako fundament rozwoju turystyki
- 3.4. Rozwój turystyki zdrowotnej i uzdrowiskowej

4. Środowisko przyrodnicze KKE – bezpieczne i wyjątkowe

4.2. Budowanie proekologicznych postaw w społeczeństwie

4.3. Innowacyjne rozwiązania w zakresie ochrony środowiska

5. Infrastruktura KKE – nowoczesna i włączająca

5.3. Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury społecznej

5.4. Wzrost jakości przestrzeni publicznych oraz rozbudowa infrastruktury turystycznej

6. Relacje w KKE – budujące zaufanie i synergię

6.1. Współpraca nad spójnym wizerunkiem i kreacją marki Krainy Kanału Elbląskiego

6.3. Budowanie relacji między partnerami KE

LSR OW KE2023-2029 jest komplementarna z flagowymi i zintegrowanymi projektami SRKKE 2022-2030, tj.:

- PROJEKT FLAGOWY: Odbudowa systemu wodnego Kanału Elbląskiego
- PROJEKT FLAGOWY: Szlak Kulturowy Kanału Elbląskiego
- PROJEKT FLAGOWY: CANAL VELO – budowa spójnego systemu sieci dróg i tras rowerowych KKE
- PROJEKT FLAGOWY: Ochrona środowiska systemu wodnego KE i dbałość o jakość wody i zasoby wodne
- PROJEKT ZINTEGROWANY: Aktywni mieszkańcy Krainy Kanału Elbląskiego
- PROJEKT ZINTEGROWANY: Ekomuzeum Krainy Kanału Elbląskiego
- PROJEKT ZINTEGROWANY: Kanał Elbląski – przedsiębiorczy region
- PROJEKT ZINTEGROWANY: Kapitał społeczny dla rozwoju i promocji Kanału Elbląskiego i KKE
- PROJEKT ZINTEGROWANY: Kompleksowa promocja obszaru Kanału Elbląskiego
- PROJEKT ZINTEGROWANY: Produkty Kanału Elbląskiego i Krainy Kanału Elbląskiego
- PROJEKT ZINTEGROWANY: Rozwój infrastruktury technicznej ochrony środowiska w KKE

1.5. Zintegrowanie celów LSR, PS WPR, Warmińsko-Mazurskie 2030, Kraina KE

Zgodność celów LSR OW KE 2023-2029 z dokumentami planistycznymi wyższego rzędu w ujęciu tabelarycznym:

Tabela 5. Cele tematyczne LSR OW KE 2023-2029 a cele PS WPR na lata 2021-2027

Cele tematyczne LSR OW KE 2023-2029	PS WPR 2023-2027 (przyjęty 8 lutego 2023 roku)										
	CS 6.	CS7 P1	CS7 P6	CS8 P4	CS8 P7	CS8 P8	CS8 P9	CS8 P10	CS8 P11	CS8 P12	CS8 P13
1. Racjonalnie zagospodarowany potencjał turystyczny obszaru Kanału Elbląskiego	+	+	+	+	+		+	+	+	+	+
2. Rozwinięta partnerska współpraca	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
3. Wysoki poziom kapitału społecznego								+	+	+	+

Tabela 6. Cele tematyczne LSR OW KE 2023-2029 a cele W-M 2030 Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego

Cele tematyczne LSR OW KE 2023-2029	Warmińsko-Mazurskie 2030 Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego (przyjęta 18 lutego 2020 r.)											
	1.1.	1.2.	1.3.	2.1.	2.2.	2.3.	3.1.	3.2.	3.3.	4.1.	4.2.	4.3.
1. Racjonalnie zagospodarowany potencjał turystyczny obszaru Kanału Elbląskiego					+	+	+		+	+	+	+
2. Rozwinięta partnerska współpraca			+		+	+		+	+	+	+	+
3. Wysoki poziom kapitału społecznego	+	+	+	+		+						

Tabela 7. Cele tematyczne LSR OW KE 2023-2029 a cele Strategii Rozwoju Krainy Kanału Elbląskiego

Cele tematyczne LSR OW KE 2023-2029	Strategia Rozwoju Krainy Kanału Elbląskiego (31 stycznia 2022 r.)															
	1. 1.	1. 2.	1. 3.	2. 1.	2. 2.	2. 3.	3. 1.	3. 2.	3. 3.	3. 4.	4. 2.	4. 3.	5. 3.	5. 4.	6. 1.	6. 3.
1. Racjonalnie zagospodarowany potencjał turystyczny obszaru Kanału Elbląskiego				+	+	+	+	+	+		+	+	+			
2. Rozwinięta partnerska współpraca				+	+	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+
3. Wysoki poziom kapitału społecznego	+	+	+								+					

1.6. Planowana realizacja celów LSR z innych źródeł poza Interwencją LEADER

Ze względu na duże potrzeby i oczekiwania mieszkańców, określone w badaniach, KELGD będzie ubiegać się o dodatkowe środki na realizację celów wytyczonych w LSR OW KE 2023-2029 z innych źródeł interwencji, zgodnie z dotychczasowym doświadczeniem, potrzebą wzmocnienia potencjału organizacji (materialnego i kadrowego), rozbudzonymi potrzebami i oczekiwaniami sieci PARTNESRTW oraz ambicjami Partnerstwa KE LGD – konkursy ofert dla NGO – regionalne i krajowe. Przewidywane projekty zaspokajające potrzeby i oczekiwania społeczności lokalnych w układzie celów LSR OW KE dotyczą:

Cel 1: Racjonalnie zagospodarowany potencjał turystyczny obszaru Kanału Elbląskiego:

- 1) zbudowania spójnego wizerunku tras rowerowych KKE, miejsc odpoczynku rowerzystów, monitoringu i konserwacji tras rowerowych KKE, digitalizacji tras turystycznych, sieciowej oferty turystycznej – we współpracy ze Związkiem Gmin i Powiatów Kanału Elbląskiego i Pojezierza Iławskiego, PTTK – konkursy ofert dla NGO – regionalne i krajowe;
- 2) doposażenia Centrum Rozwoju Lokalnego – Informacji Turystycznej, pokoi gościnnych, wypożyczalni rowerów, instalacji fotowoltaicznej – konkursy ofert dla NGO – regionalne i krajowe.

Cel 2: Rozwinięta partnerska współpraca:

- 1) organizacji i promocji bioryneczku produktów lokalnych i turystycznych we współpracy z twórcami tych produktów;
- 2) tworzenia pakietów turystycznych, ich promocji i komercjalizowania w oparciu o badania turystów oraz kompleksowy projekt tworzenia i promocji marki Szlaku Kulturowego Kanału Elbląskiego, Krainy Kanału Elbląskiego ze zdefiniowanymi partnerstwami we współpracy z Instytutem Nauk o Zarządzaniu i Jakości Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego;
- 3) włączenia KE LGD w proces wpisu Kanału Elbląskiego na Listę UNESCO we współpracy z innymi podmiotami.

Cel 3: Wysoki poziom kapitału społecznego:

- 1) edukacji i promocji z zakresu marketingu terytorialnego, tożsamości we współpracy JSFP, sieciami partnerstw i nauką;
- 2) edukacji i promocji Szlaku Kulturowego Kanału Elbląskiego, kultury we współpracy z regionalistami i JSFP;
- 3) edukacji i promocji przewodników turystycznych, gestorów bazy, młodzieży we współpracy z nauką i ekspertami.

Wnioski i rekomendacje wypracowane w procesie planowania LSR 2023-2029 dotyczą zabiegania o dodatkowe środki.

1.7. Wnioski dotyczące zgodności i komplementarności LSR ze strategiami wyższego rzędu

Cele LSR OW KE 2023-2029 są zgodne i komplementarne ze strategiami wyższego rzędu, tj.:

1. PS dla WPR inicjatywa LEADER: z 3 celami interwencji, 11 priorytetami i 8 zakresami wsparcia.
2. Cele LSR są zgodne i komplementarne z 4 celami Strategii Województwa 12 celami operacyjnymi i 28 kierunkami.
3. Cele LSR są zgodne 6 celami SRKKE 16 kierunkami działań, 4 projektami flagowymi, 7 projektami zintegrowanymi.
4. KE LGD będzie ubiegać się w otwartych konkursach ofert na zadania związane głównie z utrzymaniem i promocją tras rowerowych KKE, digitalizacją obiektów kulturowych, szlaku wodnego KE, organizacją bioryneczku produktów lokalnych, ofert turystycznych, budowania marki Szlaku Kulturowego Kanału Elbląskiego, edukacją nieformalną i promocją.
5. LSR OW KE wykazuje spójność planowania, potencjału i potrzeb, zgodność i spójność z celami strategii wyższego rzędu

2. Opis sposobu integrowania różnych sektorów, partnerów, zasobów

2.2. Korzyści z komplementarności i synergii we współpracy z innymi podmiotami

W ramach wdrażania LSR OW KE będzie kontynuowana trójsektorowa współpraca w ramach inicjatywy LEADER oraz:

- 1) z sieciami partnerstw Wsi Tematycznych KKE, wytwórców produktów lokalnych i pakietów turystycznych, Ekomuzeum Krainy Kanału Elbląskiego, Smart Village KE LGD, Szlaku Kulturowego Kanału Elbląskiego w zakresie badania, analizowania, tworzenia, promocji i komercjalizacji ofert tych PARTNERSTW we współpracy z ekspertami i nauką;
- 2) z innymi LGD w kraju w zakresie spójnych tematów związanych z zagospodarowaniem turystycznym systemów wodnych Kanału Augustowskiego, Elbląskiego, Mazurskiego oraz w perspektywie Kanału Bydgoskiego, animacji w ramach PROGRAMU NOWE FIO WARMIA MAZURY LOKALNIE;
- 3) z koordynatorami Szlaków żeglarskich Zalewu Wiślanego, Deltu Wisły, Kanału Elbląskiego, Pojezierza Iławskiego.

2.3. Wartość dodana podejścia LEADER

O SKUTEKZNOŚCI KE LGD decyduje konsekwentne stosowanie siedmiu zasad metody LEADER, tj.:

- 1) oddolności w tworzeniu, wdrażaniu i zarządzaniu LSR OW KE;
- 2) terytorialności, czyli kierowaniu interwencji do spójnego obszaru, realizowaniu zadań poza obszarem KE LGD
- 3) zintegrowaniu sił i środków z różnych dziedzin, obszarów aktywności, partnerów;

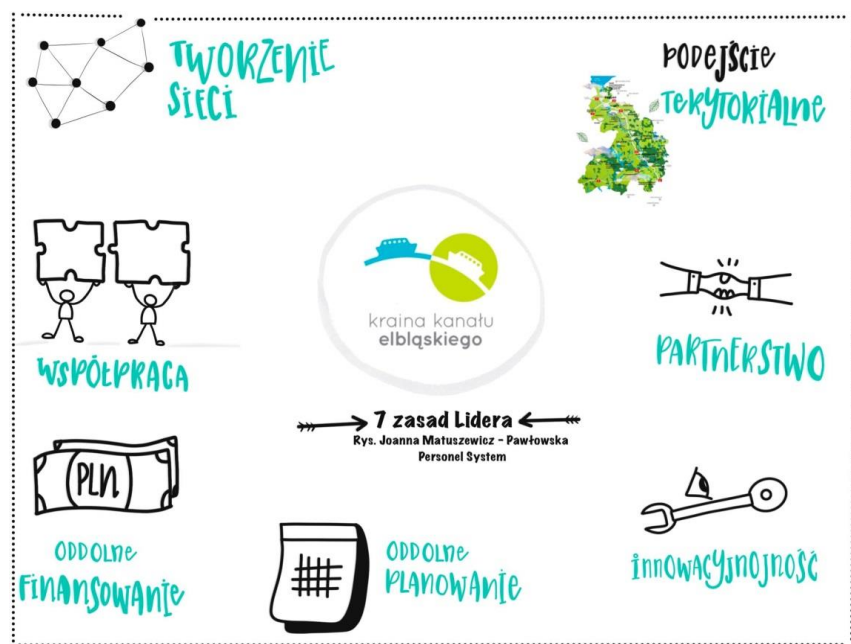
- 4) partnerstwie sektorów i branż we współpracy z nauką;
- 5) innowacyjności, czyli wprowadzania nowych rozwiązań, metod i procesów w lokalnej skali oraz ich udoskonalanie;
- 6) decentralizacji zarządzania i finansowania, dysponowania pozyskanymi środkami w uzgodnieniu ze społecznością;
- 7) sieciowania i współpracy, czyli wymiany doświadczeń, korzystania z najlepszych praktyk i ich rozpowszechniania.

KE LGD jest ugruntowanym PARTNERSTWEM. Od początku konsekwentnie pracuje zgodnie z cechami metody LEADER terytorialności, partnerstwa, innowacyjności, zintegrowania, oddolności, sieciowania i współpracy. W LSR OW KE 2023-2029 tworzenie **sieci i partnerską współpracę** postawiono na pierwszym miejscu. Jest to efekt konsekwentnej, wieloletniej pracy i dojrzenia do PARTNERSTWA lokalnych liderów życia społecznego. Nadal będzie kontynuowana praca na rzecz porozumień i budowania partnerstwa opartego na wartościach, zaangażowaniu, wiedzy, doświadczeniu, zaufaniu i autorytetach. Dużą rolę dostrzegamy w budowaniu tożsamości ludzi, miejscowości, organizacji po to, aby miały prestiż, autorytet i większe oddziaływanie na lokalną społeczność, we wspieraniu i promocji liderów oraz dobrych przykładów.

Metoda LEADER jest innowacją w rozwoju społeczności lokalnej. Udział społeczności lokalnej w ocenie skuteczności działania LGD, określeniu potencjału, potrzeb, planowaniu celów, budżetu, doboru zakresów wsparcia i źródeł finansowania, sposobu wdrażania, poszukiwania dodatkowych możliwości wsparcia, także LGD jako organizacji, daje wartość dodaną i wywołuje poczucie sprawstwa i współuczestnictwa.

Poniższy schemat wskazuje na kolejność cech metody LEADER w KE LGD. Model został wypracowany przez uczestników warsztatów diagnozy marki Krainy Kanału Elbląskiego z dr Jackiem Pogorzelskim, a sedno uchwycone i wyrysowane przez rysowniczkę konferencyjną. Tego typu efekt warsztatów, który pozostaje na lata jest **innowacją**, trwałą wartością KE LGD.

Rys. Nr 8. Siedem cech metody LEADER w Krainie Kanału Elbląskiego

Inicjatywa LEADER jest efektywną metodą aktywizowania, inspirowania społeczności lokalnej do działania na rzecz rozwoju.

3. PODSUMOWANIE spójności, komplementarności i synergii

Metoda LEADER przynosi efekty poprzez sieciowanie PARTNERSTW, a LSR OW KE 2023-2029 wykazuje:

- spójność z potencjałem i dobór właściwych metod wdrażania operacji dostosowanych do grup docelowych,
- spójność metody planowania bazującą na doświadczeniu pozwala na skuteczne Wdrażanie i Zarządzanie LSR i LGD,
- zgodność i spójność z wiodącymi tematami strategii wyższego rzędu, co zapewnia komplementarność i synergię.

Metoda LEADER przez informowanie, animowanie, doradztwo, konsultowanie włącza mieszkańców w planowanie i wdrażanie oraz ocenę efektów, co daje poczucie współuczestnictwa i sprawstwa.

Metodę LEADER i kolejność cech najlepiej charakteryzuje powyższy schemat dla Krainy Kanału Elbląskiego i LGD KKE.

Rozdział VI. CELE I WSKAŹNIKI

1. Wizja i Misja LSR OW KE na lata 2023-2029

Wynikiem społeczno-eksperckiego procesu planowania LSR OW KE na lata 2023-2029 jest wypracowana Wizja rozwoju, Misja KE LGD, cele, przedsięwzięcia, budżet, wskaźniki, kryteria, wsparcie grup w niekorzystnej sytuacji, plan wdrażania.

1.1. Wizja rozwoju LSR OW KE 2023-2029

Obszar Kanału Elbląskiego atrakcyjny dla mieszkańców, otwarty na nowe perspektywy i możliwości rozwoju

1.2. Misja KE LGD na lata 2023-2029

Wspieramy działania na rzecz rozwoju obszarów wiejskich wokół Kanału Elbląskiego

1.3. Partycypacyjny charakter planowania Misji i Wizji KE LGD

Wizję i misję zweryfikowano w badaniu ankietowym, metodą punktową podczas II warsztatów strategicznych, konsultacji społecznych i grupowych wywiadów pogłębionych. Wizja rozwoju obszaru i Misja LGD jako organizacji nie uległy zmianie.

2. Opis celów i źródeł finansowania LSR OW KE na lata 2023-2029

2.1. Specyfika i opis celów tematycznych LSR OW KE

Cele LSR OW KE 2023-2029 zdefiniowano na podstawie analizy problemów i utworzenia „Drzewa Problemów”, wypracowanych metodą przyczynowo-skutkową oraz wybór najistotniejszych problemów do rozwiązania, wybór wyróżników obszaru, określonych potrzeb i oczekiwań przez społeczność lokalną. Na bazie „DRZEWA PROBLEMOW” wypracowano „DRZEWO CELÓW” jako wynik zdiagnozowanych potrzeb, oczekiwań i trendów rozwojowych.

Wypracowany **CEL GŁÓWNY** brzmi: 1. Wysoki poziom rozwoju lokalnego obszarów wiejskich wokół Kanału Elbląskiego.

Z palety celów wybrano do wsparcia w ramach interwencji LEADER **Cele tematyczne szczegółowe** i określono % budżet:

Cel 1.1: Racjonalnie zagospodarowany potencjał turystyczny obszaru	– 70% środków LSR,
Cel 1.2: Rozwinięta partnerska współpraca	– 20% środków LSR,
Cel 1.3: Wysoki poziom kapitału społecznego	– 10% środków LSR;

2.2. Cele i źródła ich finansowania

Cele LSR 2023-2029 wynikają z diagnozy stanu: potencjału, ludności, obszaru w powiązaniu ze zweryfikowaną analizą SWOT, uwzględniają kontekst zewnętrzny, analizę problemów i potrzeb podanych w badaniach ankietowych, warsztatach strategicznych, refleksyjnym, grupowych wywiadach pogłębionych, bezpośrednich spotkaniach konsultacyjnych, konsultacjach e-mailowych oraz w trakcie spotkań w Biurze KE LGD i konsultacji eksperckich.

Logika interwencji w LSR OW KE 2023-2029 wypracowana metodą przyczynowo-skutkową, przedstawiona jest przy pomocy „drzewa problemów” i „drzewa celów”, czyli: **przyczyna → problem cząstkowy → problem główny**.

Problemy zdefiniowano jako negatywne zjawiska tu i teraz, które wymagają interwencji na poziomie przyczyn.

Przedsięwzięcia i tematyczne cele szczegółowe zostały zdefiniowane jako pozytywne zjawiska za jakiś czas po zastosowaniu interwencji na poziomie przedsięwzięć, z tym że przyczynom problemów odpowiadają przedsięwzięcia, a im poszczególne operacje i wskaźniki produktu: **przedsięwzięcie → cel szczegółowy → cel ogólny**.

Problemom cząstkowym odpowiadają cele cząstkowe, a im grupy operacji i zadań ze wskaźnikami rezultatu. Głównemu problemowi odpowiadają cel główny i wskaźniki oddziaływania (nie określane w LSR 2023-2029).

Przedsięwzięciom i celom przyporządkowano **budżet** w postaci operacji klasycznych, operacji własnych KE LGD, projektów grantowych, projektów partnerskich i projektów w partnerstwie w ramach *Wdrażania i Zarządzania LSR*.

Z budżetem związane są **wskaźniki**, z tym, że wskaźniki produktu odpowiadają przedsięwzięciom, wskaźniki rezultatu – tematycznym celom szczegółowym, natomiast wskaźniki oddziaływania celowi głównemu. W tej edycji LSR nie określano problemów i celów nadrzędnych oraz odpowiadających im wskaźników oddziaływania wyższego rzędu.

Wpisane w LSR OW KE 2023-2029 cele i przedsięwzięcia są szyte na miarę ambicji lokalnej społeczności i możliwości finansowych KE LGD, rozwiązują konkretne przyczyny problemów i wyzwań określone przez mieszkańców podczas III warsztatów strategicznych i były konsultowane na wielu poziomach. Wskaźniki pozwalają zmierzyć poziom realizacji celów możliwych do osiągnięcia przy odpowiednim poziomie zasobów finansowych, ludzkich, w określonym czasie.

Budżet i wskaźniki LSR OW KE odpowiadają randze celów i przedsięwzięć określonych w LSR OW KE i są zgodne z PS WPR 2023-2027. LSR OW KE ma innowacyjny charakter na etapie planowania (rozszerzenie partycypacyjne) i wdrażania (Plan komunikacji z lokalną społecznością) oraz w kryteriach dostępu, wyboru i oceny operacji lub zadań.

Wskaźniki LSR OW KE 2023-2029 przedsięwzięć i celów tematycznych są statyczne lub dynamiczne, zgodne z Planem Strategicznym Wspólnej Polityki Rolnej 2023-2027. Wskaźniki mają proste nazwy, jednostki miary wyrażone w liczbach i mianie oraz postęp ich pomiaru w czasie ze wskazaniem danych bazowych.

Źródłem danych dla wskaźników będą karty monitoringu operacji lub zadań, sprawozdania końcowe beneficjentów operacji lub grantobiorców, BDL GUS, współpraca z Urzędem Marszałkowskim i ARiMR.

Postęp w realizacji przedsięwzięć i celów będzie mierzony na bieżąco, oceniany w odstępach rocznych (sprawozdanie z realizacji LSR i raport z monitoringu i ewaluacji wewnętrznej LSR) oraz kamieni milowych (raporty z ewaluacji) i przyjmowane uchwałami przez organy kolegialne KE LGD (Zarząd, Komisję Rewizyjną, Walne Zebranie Członków).

3. Przedsięwzięcia i sposób ich realizowania w LSR OW KE 2023-2029

Kanał Elbląski LGD skupia się na realizacji celów i przedsięwzięć możliwych do sfinansowania w ramach Inicjatywy LEADER, przewidzianej dla obszarów wiejskich. Szerszy kontekst i większe środki (83 mln EURO) zostały zaplanowane w FE WiM w ramach Strategii Rozwoju Kraju Kanału Elbląskiego, gdzie osią strategicznej interwencji jest **Kanał Elbląski** jako żeglowna droga wodna i **Szlak Kulturowy Kanału Elbląskiego**, jako obszar unikatowy, zabytek hydrotechniki na skalę światową. Ranga i historyczny charakter **OSi Kanału Elbląskiego** stanowi niezaprzeczalny potencjał, który jednak bez przemyślanej, kierunkowej interwencji może pozostać nie w pełni zagospodarowany. Interwencje te będą przebiegać zarówno na poziomie lokalnym jak i ponadlokalnym oraz dotyczyć zarówno sfery technicznej (utrzymanie żeglowności, infrastruktury hydrotechnicznej i infrastruktury towarzyszącej – drogowej, wodno-kanalizacyjnej), przestrzenno-funkcjonalnej (rozwoju obszarów przybrzeżnych) jak i społeczno-gospodarczej (rozwój infrastruktury turystycznej i okoturystycznej). Ważna jest promocja i budowa marki kanału, szlaku, Kraju Kanału Elbląskiego. LGD uczestniczyła w planowaniu rozwoju KKE i w ramach Interwencji LEADER włącza się w główny nurt **rozwoju turystyki** zrównoważonej, cyrkularnej, inteligentnej.

Cele, przedsięwzięcia, operacje i zadania KE LGD stanowią ofertę uzupełniającą Szlaku Kulturowego Kanału Elbląskiego i są uzupełnieniem głównych działań inwestycyjnych Strategii Rozwoju KKE. Część zadań wskazywanych przez mieszkańców, turystów, użytkowników tras turystycznych będzie realizowana za pośrednictwem LSR OW KE 2023-2029.

Cele i przedsięwzięcia odpowiadają na zidentyfikowane problemy, potrzeby, uwzględniają potencjał i wyróżniki, możliwości budżetu oraz prognozowane trendy. Zakładana jest współpraca w ramach sieci partnerstw ze szkołami, nauką i ekspertami.

3.1. Cele, przedsięwzięcia i wskaźniki LSR OW KE 2023-2029 – rezultatu i produktu

1) Cel strategiczny ogólny (wskaźnik kontekstowy – oddziaływania)

1. WYSOKI POZIOM ROZWOJU LOKALNEGO OBSZARÓW WIEJSKICH WOKÓŁ KANAŁU ELBLĄSKIEGO

– 2.908 osób liczba osób objętych Interwencją LEADER

2) Cele tematyczne szczegółowe (wskaźniki rezultatu (liczba – miano):

1.1. RACJONALNIE ZAGOSPODAROWANY POTENCJAŁ TURYSTYCZNY OBSZARU KANAŁU ELBLĄSKIEGO

– 15 miejsc pracy liczba utworzonych miejsc pracy
– 500 osób odsetek ludności wiejskiej korzystającej z lepszego dostępu do usług i infrastruktury dzięki wsparciu z WPR

1.2. ROZWINIĘTA PARTNERSKA WSPÓŁPRACA

– 30 podmiotów liczba podmiotów połączonych w ramach nowej lub rozwiniętej sieci
– 2 złożone projekty liczba złożonych PG współpracy międzynarodowych i międzyregionalnych
– 20 złożonych strategii liczba wspieranych strategii inteligentnych wsi

1.3. WYSOKI POZIOM KAPITAŁU SPOŁECZNEGO

- **20** gospodarstw/rolników odsetek gospodarstw uczestniczących w grupach producentów, organizacjach producentów, lokalnych rynkach, krótkich cyklach łańcucha dostaw i systemach jakości objętych wsparciem WPR połączonych w ramach nowej lub rozwiniętej sieci
- **2.408** liczba osób liczba osób korzystających z doradztwa, szkoleń, wymiany wiedzy lub biorących udział w grupach operacyjnych europejskiego partnerstwa innowacyjnego (EPI) wspieranych w ramach WPR, by zwiększyć zrównoważoną efektywność gospodarczą, społeczną, środowiskową, klimatyczną, w zakresie gospodarowania zasobami

2.3. Przedsięwzięcia dla celu szczegółowego 1.1. – wskaźniki produktu (liczba – miano):

1.1.1. WYSOKI POZIOM PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

- **10** szt. liczba utworzonych nowych przedsiębiorstw
- **5** szt. liczba rozwiniętych działalności pozarolniczych

1.1.2. DOBRZE ROZWIĘTA NIEKOMERCYJNA INFRASTRUKTURA TURYSTYCZNA

- **10** szt. nowa lub odnowiona infrastruktura turystyczna, społeczna, rekreacyjna lub kulturalna

2.4. Przedsięwzięcia dla celu szczegółowego 1.2. – wskaźniki produktu (liczba – miano):

1.2.1. ROZWIĘTA SIEĆ WSI TEMATYCZNYCH KRAINY KANAŁU ELBLĄSKIEGO

- **1** projekt przygotowanie zagranicznego projektu grantowego
- **1** sieć liczba rozwiniętych sieci wsi tematycznych Krainy Kanału Elbląskiego

1.2.2. ROZWIĘTA SIEĆ WYTWÓRCÓW PRODUKTÓW LOKALNYCH I TURYSTYCZNYCH

- **1** sieć liczba rozwiniętych sieci wytwórców produktów lokalnych i turystycznych

1.2.3. DOBRZE FUNKCJONUJĄCA SIEĆ EKOMUZEUM KRAINY KANAŁU ELBLĄSKIEGO

- **1** sieć liczba rozwiniętych sieci wytwórców produktów lokalnych i turystycznych

1.2.4. DOBRZE ZORGANIZOWANA SIEĆ SMART VILLAGE

- **1** sieć liczba rozwiniętych sieci Smart Village
- **5** koncepcji liczba stworzonych koncepcji Smart Village

1.2.5. ZNANA MARKA SZLAKU KULTUROWEGO KANAŁU ELBLĄSKIEGO, W TYM TRAS ROWEROWYCH

- **1** projekt przygotowanie międzyregionalnego projektu grantowego
- **1** sieć liczba rozwiniętych sieci szlaków kulturowych, w tym Kanału Elbląskiego

2.5. Przedsięwzięcia dla celu szczegółowego 1.3. – wskaźniki produktu (liczba – miano):

1.3.1. ROZWIĘTE USŁUGI DLA LOKALNYCH SPOŁECZNOŚCI

- **1** szt. liczba stworzonych bioryneczków

1.3.2. UKSZTAŁTOWANA ŚWIADOMOŚĆ OBYWATELSKA

- **5** szt. liczba przeprowadzonych modułów szkoleniowych

1.3.3. SKUTECZNE ZARZĄDZANIE LSR I WŁĄCZONE SPOŁECZNIE GRUPY W NIEKORZYSTNEJ SYTUACJI

- **364** narzędzi komunikacyjnych informowania, edukowania, animowania, promocji.

Produktami w ramach *Wdrażania LSR* będzie **40** operacji, a w ramach *Zarządzania LSR* **364** narzędzi, w tym **180** doradztw wnioskodawcom. Zostanie zrealizowanych **25** operacji klasycznych (**10** nowych firm, **5** rozwiniętych firm, **10** infrastruktury niekomercyjnej), **4** operacje własne KE LGD, **6** projektów grantowych, **2** projekty partnerskie i **3** projekty w partnerstwie.

Rezultatami będzie: **15** utworzonych miejsc pracy, **500** osób korzystających z infrastruktury turystycznej niekomercyjnej, **30** podmiotów działających w **5** partnerskich sieciach, **20** dofinansowanych koncepcji Smart Village, w tym **5** opracowania, **20** podmiotów/rolników korzystających z bioryneczku oraz **2 408** osób korzystających z **364** narzędzi komunikacji społecznej.

Efektem będzie rozwinięta turystyka zrównoważona, cyrkularna, inteligentna, zbudowana tożsamość ludzi i miejsc, utrwalona współpraca, zaktywizowani liderzy, włączone grupy w niekorzystnej sytuacji, w nurt życia społecznego w tym młodzież, poprzez uczenie problemowe i projektowe we współpracy szkół z otoczeniem, nauką i ekspertami zewnętrznymi.

2.6. Wskaźniki osiągnięcia celów i przedsięwzięć

Tabela 8. Wskaźniki osiągnięcia celów i przedsięwzięć

CEL	lata	do 31.12.2024		do 31.12.2025		do 31.12.2026		do 31.12.2027		do 31.12.2028		do 31.12.2029		Program
	Nazwa wskaźnika	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika następująco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika następująco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika następująco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika następująco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika następująco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika następująco	
C.1.	Wysoki poziom rozwoju lokalnego obszarów wiejskich wokół Kanalu Elbląskiego													
1.1. RACJONALNIE ZAGOSPODAROWANY POTENCJAŁ TURYSTYCZNY OBSZARU KANAŁU ELBLĄSKIEGO	Liczba utworzonych nowych przedsiębiorstw	4 szt.	40,00%	8 szt.	80,00%	10 szt.	100,00%	10 szt.	100,00%	10 szt.	100,00%	10 szt.	100,00%	PS WPR
	Liczba rozwiniętych działalności pozarolniczych	2 szt.	40,00%	4 szt.	80,00%	5 szt.	100,00%	5 szt.	100,00%	5 szt.	100,00%	5 szt.	100,00%	
	Nowa lub odnowiona infrastruktura turystyczna, społeczna, rekreacyjna lub kulturalna	2 szt.	20,00%	5 szt.	50,00%	10 szt.	100,00%	10 szt.	100,00%	10 szt.	100,00%	10 szt.	100,00%	
1.2. ROZWINIĘTA PARTNERSKA WSPÓŁPRACA	Przygotowanie zagranicznego Projektu Granowego	0 projekt	0,00%	1 projekt	100,00%	1 projekt	100,00%	1 projekt	100,00%	1 projekt	100,00%	1 projekt	100,00%	PS WPR
	Liczba rozwiniętych sieci wsi tematycznych Krainy Kanalu Elbląskiego	0 sieć	0,00%	0 sieć	0,00%	1 sieć	100,00%	1 sieć	100,00%	1 sieć	100,00%	1 sieć	100,00%	
	Liczba rozwiniętych sieci wytwórców produktów lokalnych i turystycznych	1 sieć	100,00%	1 sieć	100,00%	1 sieć	100,00%	1 sieć	100,00%	1 sieć	100,00%	1 sieć	100,00%	
	Liczba rozwiniętych sieci Ekomuzeum Krainy Kanalu Elbląskiego	1 sieć	100,00%	1 sieć	100,00%	1 sieć	100,00%	1 sieć	100,00%	1 sieć	100,00%	1 sieć	100,00%	
	Liczba rozwiniętych sieci Smart Village	1 sieć	100,00%	1 sieć	100,00%	1 sieć	100,00%	1 sieć	100,00%	1 sieć	100,00%	1 sieć	100,00%	
	Liczba stworzonych koncepcji Smart Village	0 koncepcja	0,00%	0 koncepcja	0,00%	5 koncepcja	100,00%	5 koncepcja	100,00%	5 koncepcja	100,00%	5 koncepcja	100,00%	
	Przygotowanie międzyregionalnego PG	1 projekt	100,00%	1 projekt	100,00%	1 projekt	100,00%	1 projekt	100,00%	1 projekt	100,00%	1 projekt	100,00%	
	Liczba rozwiniętych sieci szlaków kulturowych, w tym Kanalu Elbląskiego	0 sieć	0,00%	1 sieć	100,00%	1 sieć	100,00%	1 sieć	100,00%	1 sieć	100,00%	1 sieć	100,00%	
1.3. WYSOKI POZIOM KAPITAŁU SPOŁECZNEGO	Liczba stworzonych biorynczeków	0 szt.	0,00%	0 szt.	0,00%	0 szt.	0,00%	1 szt.	100,00%	1 szt.	100,00%	1 szt.	100,00%	PS WPR
	Liczba przeprowadzonych modułów szkoleniowych	1 szt.	20,00%	2 szt.	40,00%	3 szt.	60,00%	4 szt.	80,00%	5 szt.	100,00%	5 szt.	100,00%	

Lokalna Strategia Rozwoju Obszarów Wiejskich Kanalu Elbląskiego 2023-2029

CEL	lata	do 31.12.2024		do 31.12.2025		do 31.12.2026		do 31.12.2027		do 31.12.2028		do 31.12.2029		Program
	Nazwa wskaźnika	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika następująco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika następująco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika następująco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika następująco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika następująco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika następująco	
Wskaźnik rezultatu 1.1.1. i 1.1.2: Nowe miejsca pracy objęte wsparciem w ramach projektów WPR	Liczba utworzonych miejsc pracy	6		12		15		15		15		15		PS WPR
Wskaźnik rezultatu 1.1.3.: odsetek ludności wiejskiej korzystającej z lepszego dostępu do usług i infrastruktury dzięki wsparciu z WPR	200 liczba osób			400		500		500		500		500		PS WPR
Wskaźnik rezultatu 1.2.1., 1.2.2., 1.2.4., 1.2.5.: Liczba podmiotów połączonych w ramach nowej lub rozwiniętej sieci	10 podmiot			15		20		20		20		20		PS WPR
Wskaźnik rezultatu 1.2.1., 1.2.5.: liczba złożonych PG międzynarodowych i międzyregionalnych	1 złożony projekt			2		2		2		2		2		PS WPR
Wskaźnik rezultatu 1.2.4.: liczba wspieranych strategii inteligentnych wsi	1 Liczba strategii			1		2		2		2		2		PS WPR
Wskaźnik rezultatu 1.3.1.: odsetek gospodarstw uczestniczących w grupach producentów, organizacjach producentów, lokalnych rynkach, krótkich cyklach łańcucha dostaw i systemach jakości objętych wsparciem WPR	Liczba gospodarstw /rolników	0		0		0		20		20		20		PS WPR
Wskaźnik rezultatu 1.3.2.:liczba osób korzystających z doradztwa, szkoleń, wymiany wiedzy lub biorących udział w grupach operacyjnych europejskiego partnerstwa innowacyjnego (EPI) wspieranych w ramach WPR, by zwiększyć zrównoważoną efektywność gospodarczą, społeczną, środowiskową, klimatyczną i w zakresie gospodarowania zasobami	400 liczba osób			800		1200		1600		2000		2408		PS WPR

4. Partycypacyjny charakter potrzeb, problemów, przedsięwzięć, celów i wskaźników

Na opracowanie LSR metodą społeczno-eksperską poświęcono **2.900** osobodni. LSR OW KE, w tym potrzeby, problemy, cele, przedsięwzięcia i wskaźniki wypracowano na podstawie:

- 1) wyników **ankiet badawczych** skierowanych do mieszkańców, uczniów szkół średnich, członków KE LGD, beneficjentów operacji LSR OW KE z lat 2016-2023, pracowników Biura KE LGD. Ankiety badawcze dotyczyły oceny wdrażania i zarządzania określenia potrzeb, problemów, wyróżników, oczekiwań, celów, przedsięwzięć, wskaźników, budżetu, kryteriów wyboru operacji i zadań oraz roli lidera w rozwoju lokalnym. W badaniach ankietowych wzięło udział **356** respondentów, w tym **250** dotyczyło planowania nowej LSR na lata 2023-2029;
- 2) wyników **dyskusji i pracy zespołowej** na I-V warsztatach planowania strategicznego – podczas których wypracowano „drzewo problemów”, jako strukturę negatywnych zjawisk dotyczących ludności i obszaru „tu i teraz” oraz przekształcono w pozytywne zjawiska w przyszłości czyli „drzewo celów” określając strukturę **przyczyna →skutek**, przyporządkowano budżet i wskaźniki produktu oraz rodzaj operacji do zakresów działań. Pracowano metodą „burzy mózgów” dokumentując wypowiedzi i przekazując wyniki dyskusji do konsultacji – **137** osobodni;
- 3) wyników **spotkań konsultacyjnych**, wizyty studyjnej, podsumowania konsultacji społecznych, warsztatu refleksyjnego oraz spotkań konsultacyjnych partnerstw. Na konsultowanie poświęcono łącznie **264** osobodni;
- 4) wyników **konsultacji e-mailowych** – pocztą e-mailową przekazywano **1.938** listów z wynikami i podsumowaniami poszczególnych etapów prac nad LSR, w których porządkowano problemy i cele wg ich rangi;
- 5) wyników **grupowych wywiadów pogłębionych** w trakcie warsztatów strategicznych, warsztatu refleksyjnego i spotkań informacyjno-konsultacyjnych sieci partnerstw – skomasowano problemy i odpowiadające im cele, przereklamowano problemy, uporządkowano budżet, wskaźniki, potencjalnych beneficjentów operacji lub zadań, grupy w niekorzystnej sytuacji, kryteria dostępu, wyboru i oceny operacji i zadań;
- 6) wyników **doradztwa ekspertów i prac zespołu autorskiego (108** osobodni) – uporządkowano problemy, cele, wskaźniki i przyporządkowano operacje i budżet oraz procedury i kryteria dostępu, wyboru i oceny operacji i zadań;
- 7) wyników **spotkań konsultacyjno-planistycznych** w Biurze KE LGD – uzgodniono sieć partnerstw i nowe zadania;
- 8) wyników **informowania** o sytuacji na podstawie badań i analiz, dobrych praktyk, edukacji i wskazywania **trendów**;
- 9) pracy **organów kolegialnych** LGD: Zarząd, Komisja Rewizyjna, Rada i Walne Zebranie Członków (**99** osobodni).

5. Innowacyjne podejście do planowania i realizacji LSR OW KE 2023-2029

Metoda aktywnego planowania strategii z udziałem przedstawicieli mieszkańców ,ekspertów lokalnych i zewnętrznych na wszystkich etapach prac planistycznych jest innowacją organizacyjną.

Wprowadzone **nowe cele i przedsięwzięcia** związane z sieciowaniem partnerstw w tym partnerstwa SV jest innowacją.

Nawiązana współpraca ze szkołami, nauką i ekspertami i wprowadzenie do LSR nowych trendów w edukacji, uczenia myślenia problemowego i projektowego, planowania współpracy i partnerstwa w oparciu o największe wyróżniki i potrzeby i włączenie nowych trendów do celów i zadań strategii jest innowacją

Zaplanowane innowacyjne **narzędzia komunikacji społecznej** (Street View tras turystycznych metodą 360°, obiektów kulturowych metodą modeli 3D jest innowacją.

Wprowadzenie **nowych form wdrażania strategii** jest innowacją, w tym:

- 1) międzynarodowego projektu partnerskiego w ramach **sieci wsi tematycznych** we współpracy z Niemcami, Francją i Litwą, z rolą Stowarzyszenia na Rzecz Rozwoju Wsi Aniołowo jako koordynatora;
- 2) międzyregionalnego projektu partnerskiego w ramach **sieci szlaków kulturowych** w partnerstwie z LGD „Kanał Augustowski” i LGD Wielkie Jeziora Mazurskie (przygotowanie i realizacja);
- 3) nowych **metod i narzędzi badawczych** w postaci ankiet audytoryjnych i internetowych, konsultacji społecznych wyników tych badań, grupowych wywiadów pogłębionych zbieranych za pośrednictwem strony internetowej KE LGD i fanpage na Facebook’u do monitoringu i ewaluacji LSR, LGD oraz aktualizacji LSR, Regulaminów i procedur;
- 4) aktywizacji społeczności lokalnej do **tworzenia sieci partnerstw** i korzystania z bioryneczku w obiektach KE LGD;
- 5) nowej **roli pracowników Biura KE LGD** we *Wdrażaniu i Zarządzaniu LSR OW KE 2023-2029*, wymagającej nowych umiejętności pracowników Biura KE LGD związanych z systemem wyboru, naborów i oceny, realizacji projektów partnerskich i w partnerstwie, monitoringu i kontroli realizacji zadań i LSR.

Rozdział VII. SPOSÓB WYBORU I OCENY OPERACJI ORAZ SPOSÓB USTANAWIANIA KRYTERIÓW WYBORU

1. Charakterystyka przyjętych rozwiązań formalno-instytucjonalnych

1.1. Podział ról w realizacji operacji klasycznych, własnych i projektu grantowego

- 1) **Walne Zebranie Członków** przyjmuje LSR OW KE z określonym sposobem *Wdrażania i Zarządzania LSR* oraz Plan komunikacji z lokalną społecznością, Regulamin Rady, Regulamin wyboru grantobiorców, Regulamin realizacji operacji własnych, Kryteria dostępu, wyboru operacji i grantobiorców, procedury ich ustalania oraz procedury ich zmiany, upoważnia Zarząd do nabywania praw i zaciągania zobowiązań finansowych na realizację operacji własnych, projektów grantowych i *Zarządzania LSR*.
- 2) **Zarząd** opracowuje harmonogram naborów wniosków o przyznanie pomocy i jego kwartalne aktualizacje oraz zamieszcza na stronie internetowej Stowarzyszenia po uzgodnieniu z SW i składa roczne sprawozdania z ich realizacji oraz:
 - wnioskuje o ustalenie terminu ogłaszania naboru wniosków o wsparcie operacji lub przyznanie grantu,
 - opracowuje ogłoszenie o naborze wniosków, uzgadnia z SW i ogłasza nabory wniosków na operacje klasyczne i zadania grantowe oraz nadzoruje nabory wniosków, uczestniczy w losowaniu wniosków do oceny, zatwierdza wyniki wstępnej weryfikacji, zawiadamia o posiedzeniu Rady, uczestniczy w posiedzeniach Rady, przyjmuje protesty, przekazuje dokumenty z naborów wniosków do SW,
 - w przypadku projektu grantowego dodatkowo składa wniosek o wsparcie projektu grantowego, zawiera umowę na jego realizację, zabezpiecza finansowanie projektu grantowego, przyjmuje odwołania i przekazuje pełną dokumentację z wyboru grantobiorców do SW, zawiera umowy z grantobiorcami, przyjmuje sprawozdania końcowe grantobiorców z realizacji zadań i składa wniosek o płatność ze sprawozdaniem końcowym,
 - w przypadku operacji własnej LGD dodatkowo ogłasza informację o zamiarze i potrzebie realizacji operacji własnej, przedkłada wniosek do oceny Rady i wdraża procedurę realizacji z zachowaniem zasad konkurencyjności, składa wniosek o płatność.
 - monitoruje i ocenia realizację LSR OW KE, opracowuje roczne sprawozdanie z realizacji LSR i roczne raporty z monitoringu i ewaluacji *Wdrażania i Zarządzania LSR*.
- 3) **Komisja Rewizyjna** – kontroluje finanse KE LGD, opiniuje wniosek o upoważnienie Zarządu KE LGD do zaciągania zobowiązań finansowych na koszty *Zarządzania LSR*, projektów grantowych i operacji własnych LGD, kontroluje *Wdrażanie i Zarządzanie LSR* oraz Politykę Ochrony Danych Osobowych.
- 4) **Rada**: jest organem decyzyjnym, wybiera, ocenia wnioski na operacje klasyczne, operacje własne LGD i zadania grantobiorców oraz ustala kwotę wsparcia – zgodnie z Regulaminem Rady lub Regulaminem wyboru grantobiorców lub Regulaminem wyboru operacji własnej LGD oraz kryteriami wyboru operacji lub grantobiorców.
- 5) **Biuro KE LGD** – z upoważnienia Zarządu i przy jego akceptacji prowadzi działania informacyjne, promocyjne, animacyjne i usługi doradcze zgodnie z Planem komunikacji z lokalną społecznością, prowadzi *Wdrażanie i Zarządzanie LSR OW KE*, w tym przyjmuje wnioski o wsparcie operacji lub przyznanie grantów, wykonuje wstępną weryfikację wniosków, przygotowuje losowanie wniosków do oceny przez Radę, zapewnia obsługę administracyjną wyboru i oceny Rady oraz ustalenia kwoty wsparcia, prowadzi monitoring i kontrolę realizacji operacji lub zadań, a w przypadku projektu grantowego opracowuje wniosek o przyznanie pomocy na projekt grantowy, przygotowuje dokumentację do finansowania projektu grantowego, przygotowuje umowy o warunkach powierzeniu grantu i sposobie realizacji zadania w ramach projektu grantowego z grantobiorcami, monitoruje i kontroluje realizację zadań, przyjmuje sprawozdania okresowe i końcowe z realizacji zadań, przygotowuje sprawozdanie końcowe z realizacji projektu grantowego i wniosek o płatność, pozyskuje niezbędne dane, gromadzi i archiwizuje pełną dokumentację projektu grantowego do monitorowania, ewaluacji i kontroli, prowadzi monitoring i ewaluację LSR OW KE. W przypadku operacji własnych LGD dodatkowo realizuje projekt i rozlicza. W sytuacji protestu wnioskodawcy lub skargi przygotowuje stanowisko i dokumentację odwoławczą na posiedzenie Zarządu, potrzeby SW lub Sądu Administracyjnego. Upublicznia listy operacji wybranych do przyznania pomocy.

1.2. Cele, założenia i tworzenie procedur i ich zmiany

Celem sprawnego przeprowadzenia naboru wniosków i wyboru operacji oraz zadań do wsparcia w ramach LSR OW KE opracowano dokumenty, zgodnie z którymi odbywa się wybór i ocena operacji lub zadań oraz ustalania kwoty wsparcia:

- 1) **Regulamin Rady** oraz procedur wyboru i oceny operacji zawierający: sposób udostępniania procedur do wiadomości publicznej, słowniczek określeń i skrótów stosowanych w Regulaminie Rady, charakterystykę członków Rady, podział zadań i zakres odpowiedzialności organów KE LGD i Rady, organizację i kompetencje Rady, tryb pracy Rady i sposób podejmowania decyzji, wyłączenia z oceny, przekazywanie informacji, promocji, animacji i doradztwa, organizacji naboru, trybu składania wniosków na operacje, zasady wstępnej weryfikacji wniosków o wsparcie operacji lub zadania, zasady wyboru, oceny operacji lub zadania oraz ustalania kwoty wsparcia, sposób przekazywania wniosków do ostatecznej weryfikacji, procedurę odwoławczą od decyzji Rady, informowanie o wynikach oceny, zakres operacji do wsparcia, uprawnionych wnioskodawców, warunki przyznania wsparcia na operacje lub zadania, warunki i kwalifikowalność wydatków, monitoring realizacji operacji lub zadań oraz postanowienia końcowe i załączniki zawierające wzory dokumentów;
- 2) **Regulamin naboru wniosków operacji klasycznej**, zawierający: słowniczek określeń i skrótów, informacje o naborze wniosków, zakres operacji, uprawnionych wnioskodawców, warunki udzielenia pomocy, kwalifikowalność wydatków, koszty niekwalifikowalne, kryteria wyboru operacji, organizacja naboru i tryb składania wniosków na operacje w systemie elektronicznym IT ARiMR, zasady wstępnej weryfikacji warunków udzielania kwoty pomocy, zasady wyboru operacji i ustalania kwoty wsparcia, procedurę odwoławczą od decyzji Rady, sprawozdawczość, monitoring i kontrolę realizacji zadań na miejscu, postanowienia końcowe, listę załączników zawierających wzory dokumentów oraz komunikacji elektronicznej w systemie IT. Regulamin naboru wniosków wymaga uzgodnienia z SW. Regulamin jest podstawą prowadzenia naboru wniosków o przyznanie pomocy;
- 3) **Regulamin naboru wniosków projektu grantowego** zawierający: słowniczek określeń i skrótów, informacje o naborze wniosków, zakres b zadań w projektach grantowych, uprawnionych grantobiorców, warunki udzielenia grantu, kwalifikowalność wydatków, koszty niekwalifikowalne, kryteria wyboru grantobiorców, organizacja naboru i tryb składania wniosków o powierzenie grantu, zasady wstępnej weryfikacji warunków udzielania grantu, zasady wyboru grantobiorców i ustalania kwoty wsparcia, procedurę odwoławczą od decyzji Rady, zawieranie umów o powierzenie grantu, przekazywanie i zabezpieczenie grantu, sposób realizacji i rozliczanie zadań przez grantobiorców i sprawozdawczość, monitoring i kontrolę realizacji zadań na miejscu, postanowienia końcowe, listę załączników zawierających wzory dokumentów. Regulamin naboru wniosków PG wymaga uzgodnienia z SW;
- 4) **Regulamin naboru wniosków operacji własnych** zawiera dodatkowo uzasadnienie realizacji operacji przez LGD.
- 5) **Kryteria wyboru operacji** do projektów klasycznych, w tym operacji własnych LGD, które obejmują dwustopniową weryfikację: wstępną (formalną) oraz merytoryczną z zestawem kryteriów dostępu i premiowych uniwersalnych oraz specyficznych dla każdego zakresu z uwzględnieniem osiągalności celów PS WPR 2023-2027, celów, przedsięwzięć i wskaźników LSR OW KE z zachowaniem kryterium minimum „częstkowego” i „globalnego” oraz premiowaniem grup w niekorzystnej sytuacji, kolejność przysługiwania pomocy;
- 6) **Kryteria wyboru grantobiorców** obejmują dwustopniową weryfikację: wstępną (formalną) i merytoryczną zgodności z celami PS WPR 2023-2027, celami, przedsięwzięciami i wskaźnikami LSR OW KE z zachowaniem kryterium minimum „częstkowego” i „globalnego” oraz premiowaniem zdefiniowanych grup w niekorzystnej sytuacji;
- 7) **Harmonogram planowanych naborów wniosków o przyznanie pomocy** – aktualizowany co kwartał, uzgadniany z SW, ogłaszany na stronie internetowej LGD, SW i ARiMR.

Dokumenty wdrożeniowe, Regulaminy i Kryteria zostaną przyjęte przez WZC po wyborze LGD do realizacji LSR.

2. Sposób ustanawiania i zmiany kryteriów wyboru

Kryteria wyboru operacji lub ich zmiany przyjmowane są przez WZC na wniosek Zarządu, który zawiera uzasadnienie propozycji, metodologię i nie budzącą wątpliwości procedurę wyliczania punktów, szczegółowy opis sposobu oceny i definicje. Kryteria są konsultowane z członkami KE LGD i społecznością lokalną.

Zmiany w przyjętych przez WZC kryteriach wyboru operacji lub grantobiorców mogą być wprowadzane przez Zarząd KE LGD doraźnie w zakresie udzielonego przez WZC upoważnienia w razie wezwania przez SW wynikającego z oceny LSR OW KE, oczywistych braków i omyłek oraz błędów pisarskich.

Przyjmowane kryteriów lub ich zmiany są konsultowane z członkami KE LGD zwłaszcza zaś z członkami Rady oraz społecznością lokalną co najmniej na 7 dni przed ich przedstawieniem na WZC.

Przed podjęciem uchwały w sprawie przyjęcia Kryteriów wyboru operacji przez WZC przedstawiane są wyniki przeprowadzonych konsultacji, a ponadto: sposób i termin ogłoszenia konsultacji; zestawienie uwag do proponowanych kryteriów. Kryteriach wyboru operacji lub zadań publikowane są na stronie Internetowej KE LGD.

3. Kryteria wyboru operacji z uwzględnioną innowacyjnością

3.1. Kryteria wyboru operacji i zadań – wspólne

Wnioski o wsparcie realizacji operacji i powierzenie grantu podlegają ocenie w zakresie:

- 1) **kryteriów dostępowych operacji lub zadań – warunki kwalifikowalności wnioskodawcy**
 - a) powiązania wnioskodawcy z obszarem, zamieszkania na obszarze KE LGD
 - b) przyczyniania się do realizacji zakładanych wskaźników LSR i tematyczności celów
 - c) legalności – zgodności z przepisami prawa
 - d) wymaganego uzasadnienia ekonomicznego – opracowania biznesplanu
 - e) wymaganych koncepcji funkcjonowania lub przynależności do organizacji
 - f) wymaganego wpisu do rejestru zabytków lub ewidencji zabytków w przypadku zabytku
 - g) wymaganego oświadczenia wnioskodawcy o spełnienia kryteriów dostępu, premiowych
- 2) **kryteriów obligatoryjnych celów przekrojowych PS WPR 2023-2027 i LSR OW KE 2023-2029:**
 - h) zastosowania rozwiązań sprzyjających ochronie środowiska i klimatu
 - i) zintegrowania łączącego różne dziedziny, tematyki, kompleksowe zaspokojenie potrzeb społecznych
 - j) zastosowania rozwiązań z zakresu cyfryzacji
 - a) przyczynianie się do powstania nowych miejsc pracy
- 3) **kryteriów formalnych – kalkulacji kosztów i efektywności operacji lub zadań:**
 - a) przygotowanie do realizacji a wniosek o przyznanie pomocy jest spójny z załącznikami
 - b) realne, konieczne i zasadne wydatki, czytelny, przejrzysty i zupełny budżet, brak błędów rachunkowych
- 4) **kryteriów premiujących operacje:**
 - a) objęte oddolnymi koncepcjami inteligentnych wsi
 - b) zapewniające racjonalne gospodarowanie zasobami lub ograniczające presję na środowisko
 - c) projekty realizowane w partnerstwie lub projekty partnerskie partnerstw określonych w LSR
 - d) projekty innowacyjne na poziomie LSR, gminy, miejscowości
 - e) zamieszkanie wnioskodawcy / siedziba/oddział/ na obszarze wiejskim objętym LSR lub prowadzenie działalności na obszarze Kanał Elbląski LGD powyżej 12 miesięcy
 - f) korzystanie z doradztwa indywidualnego w Biurze KE LGD w danym naborze
 - g) uczestniczenie w spotkaniach i szkoleniach organizowanych przez KE LGD w danym naborze.

Wnioski muszą spełnić kryteria dostępowe określone w pkt 1), „częstkowe” minimum punktowe, czyli uzyskać przynajmniej 1 punkt w zakresie wymagań dotyczących celów PS WPR 2023-2027, celów, przedsięwzięć, wskaźników LSR OW KE 2023-2029 w pkt 2), kalkulacji kosztów i efektywności, określonych w pkt. 3).

3.2. Kryteria specyficzne wyboru operacji:

- 1) **Rozwój przedsiębiorczości – podejmowanie pozarolniczej działalności gospodarczej:**
 - a) zatrudnienie więcej niż 1 pełny etat średniorocznie/ samozatrudnienie
 - b) zwiążanie operacji z turystyką cyrkularną
 - c) zwiążanie operacji z turystyką inteligentną
- 2) **Rozwój przedsiębiorczości – rozwijanie pozarolniczej działalności gospodarczej:**
 - a) zwiążanie operacji z turystyką cyrkularną
 - b) zwiążanie operacji z turystyką inteligentną
 - c) zatrudnienie więcej niż 1 pełny etat średniorocznie

- d) kwota dofinansowania nie przekracza **400.000** PLN
- 3) **Rozwój pozarolniczych funkcji małych gospodarstw rolnych w zakresie tworzenia lub rozwijania**
 - a) gospodarstw agroturystycznych
 - b) zagród edukacyjnych
 - c) gospodarstw opiekuńczych
- 4) **Poprawa dostępu do usług dla lokalnej społeczności z wyłączeniem inwestycji infrastrukturalnych oraz operacji w zakresach wymienionych w punktach 1-2**
 - a) operacja jest realizowana przez **NGO**
 - b) operacja dotyczy **zabytku**
- 5) **przygotowanie koncepcji inteligentnej wsi:**
 - a) jakość planowanego procesu przygotowania koncepcji SV
 - b) partnerstwo w koncepcji SV
 - c) powiązanie wnioskodawcy z obszarem objętym koncepcją SV
 - d) realizacja zadania w krótkim okresie
- 6) **poprawa dostępu do małej infrastruktury publicznej**
 - a) operacja realizowana jest przez **NGO**
 - b) kwota kosztów kwalifikowalnych nie przekracza **400.000** PLN
- 7) **kształtowanie świadomości obywatelskiej**
 - a) operacja realizowana jest przez **NGO**
 - b) kwota dofinansowania nie przekracza **200.000** zł
- 8) **Włączenie społeczne osób w niekorzystnej sytuacji**
 - a) mieszkańców wykluczonych społecznie, znajdujących się w niekorzystnej sytuacji:
 - osoby do **25** roku życia,
 - osoby powyżej **60** roku życia,
 - **kobiety**,
 - mieszkańcy osiedli **po-PGR**, gdzie realizowane są operacje

3.3. Kryteria specyficzne wyboru grantobiorców i zadań w projektach grantowych:

- a) realizacja zadania w krótkim okresie
- b) zadania realizowane jest przez **NGO**

Wniosek musi spełnić „globalne” minimum punktowe wynoszące **60%** sumy wszystkich punktów możliwych do uzyskania w lokalnym kryterium punktowym.

4. Informacja o realizacji projektów

1.1. Formy wsparcia w ramach LSR OW KE

W ramach *Wdrażania LSR* realizowanych będzie **40** operacji, w tym **25** operacji klasycznych (**10** nowych firm, **5** rozwiniętych firm, **10** infrastruktury niekomercyjnej), **4** operacje własne KE LGD, **6** projektów grantowych, **2** projekty partnerskie i **3** projekty w partnerstwie, a w ramach *Zarządzania LSR* zostanie zastosowanych **364** narzędzi, w tym **180** świadczonych doradztw wnioskodawcom, z tego:

- 1) **25** operacji klasycznych: **5** rozwoju firm, **10** tworzenia firm, **10** małej infrastruktury publicznej (turystycznej) (C.1.1);
- 2) **6** projektów grantowych:
 - **3** – edukacyjne: kultura, środowisko, cyfryzacja, myślenie problemowe i projektowanie usług w turystyce, w tym 1 skierowany do młodzieży (C.1.3.),
 - **1** – opracowania **5** koncepcji Smart Village (C.1.2.),

- 1 – przygotowania międzyregionalnego projektu współpracy szlaków kulturowych, w tym wizyta studyjna na Kanał Gota (C.1.2.),
- 1 – przygotowania międzynarodowego projektu współpracy partnerstwa wsi tematycznych KKE (C.1.2.);
- 3) 4 operacje własne LGD:
 - 2 – sieci wytwórców produktów lokalnych i bioryneczku (C.1.2.),
 - 2 – edukacyjne Akademia Lidera, tożsamość lokalna i marka Krainy Kanału Elbląskiego z publikacją o żegludze na Kanale Elbląskim (C.1.3);
- 4) 2 projekty partnerskie:
 - 1 – międzynarodowy sieci wsi tematycznych Krainy Kanału Elbląskiego z Niemcami, Francją, Litwą,
 - 1 – międzyregionalny produktów turystycznych budowania marki kanałowych szlaków kulturowych (Kanały Augustowski, Elbląski, Mazurski (C.1.2.);
- 5) 3 projekty w partnerstwie:
 - 1 – sieć EkoMuzeum Krainy Kanału Elbląskiego,
 - 1 – sieć Smart Village,
 - 1 – sieć Szlaku Kulturowego Kanału Elbląskiego, w tym tras rowerowych Krainy Kanału Elbląskiego (C.1.2.);
- 6) 28 zadań, 364 narzędzi w ramach Planu komunikacji społecznej, w tym: INFORMOWANIE – 9 zadań, 121 narzędzi, EDUKOWANIE – 6 zadań, 132 moduły szkoleniowe, w tym pogadanki w szkołach średnich raz szkolenia we współpracy z otoczeniem i nauką z myślenia problemowego i projektowania usług, ANIMOWANIE – 5 zadań, 144 spotkania, PROMOWANIE – 8 zadań – 67 narzędzi komunikacji.

5. Uspołecznienie procedur i kryteriów wyboru operacji lub zadań

Propozycje procedur wyboru operacji klasycznych, operacji własnych, projektów grantowych wypracowano w oparciu o:

- 1) badania ankietowe wag i kryteriów wyboru operacji oraz kryteriów wyboru grantobiorców – w badaniu zastosowano pytania o wagi do wypracowanych wcześniej kryteriów;
- 2) IV i V warsztatów strategicznych – przedyskutowano kryteria i wagi;
- 3) konsultacji społecznych i grupowych wywiadów pogłębionych;
- 4) konsultacji e-mailowych po V warsztatach strategicznych;
- 5) zmian redakcyjnych w Biurze KE LGD i współpracy eksperckiej.

Zmiany w zaproponowanych projektach dokumentów (Regulaminie Rady, Regulaminie wyboru grantobiorców, kryteriach wyboru operacji lub zadań, kartach wstępnej weryfikacji, kartach wyboru operacji i wyboru grantobiorców (wg kryteriów punktowych) zostaną wprowadzone po wyborze LSR do realizacji:

6. Innowacyjne podejście do ustanawiania procedur wyboru i realizacji LSR OW KE

- 1) Wprowadzono nowe narzędzia realizacji LSR OW KE w postaci projektów grantowych przygotowania projektów współpracy międzynarodowej i międzyregionalnej oraz projekty w partnerstwie dla sieci Smart Village, EkoMuzeum Krainy Kanału Elbląskiego oraz projektów sieci partnerskich wsi tematycznych i Szlaku Kulturowego KE
- 2) wprowadzono nowe kryteria dostępowe związane z legalnością, tematyčnością efektywnością oraz tożsamością oraz inteligentnych wsi.
- 3) Zastosowano nowe metody ustalania kryteriów oceny operacji i zadań oraz zastosowanych wag (ankieta badawcza, praca warsztatowa, grupowy wywiad pogłębiony, doradztwo eksperckie i prawne);
- 4) procedury i kryteria wyboru projektów indywidualnych, projektów własnych, zadań w projektach grantowych wypracowano na podstawie konsultacji warsztatowych, internetowych ankiet badawczych, konsultacji e-mailowych;
- 5) zweryfikowano wzory dokumentacji konkursowej do realizacji Projektów grantowych.

Rozdział VIII. PLAN DZIAŁANIA

Tabela 9. Harmonogram planowanych naborów wniosków o udzielenie wsparcia na wdrażanie operacji LSR

I.13.1. LEADER/RLKS

rok	kwartał	wskaźnik	nazwa operacji	zakres operacji	kwota PS WPR (euro)	kwota EFFROW (euro)
2024	III	4	OK	podejmowanie działalności pozarolniczej	129 000	70950
		2	OK	rozwijanie działalności pozarolniczej	172 000	94600
		2	OK	mała infrastruktura publiczna	180 000	99000
		1	OW	sieć wytwórców produktów lokalnych	86 000	47300
		2	PwP	sieć Ekomuzeum Krainy Kanału Elbląskiego	172 000	94600
		1	PG	przygotowanie projektu partnerskiego SzKKK	10 000	5500
		1	PG	kształtowanie świadomości obywatelskiej - kultura	43 000	23650
		13	X		792 000	435600
2025	III	4	OK	podejmowanie działalności pozarolniczej	129 000,0	70 950,0
		2	OK	rozwijanie działalności pozarolniczej	180 000,0	99 000,0
		3	OK	mała infrastruktura publiczna	266 000,0	146 300,0
		1	PG	przygotowanie projektu partnerskiego WT KKE	14 000,0	7 700,0
		1	RPP	sieć szlaków kulturowych	86 000,0	47 300,0
		1	OW	kształtowanie świadomości obywatelskiej - żegluga	43 000,0	23 650,0
		12	X		718 000,0	394 900,0
2026	II	5	OK	mała infrastruktura publiczna	450 000,0	247 500,0
		30			1 960 000,0	1 078 000,0
	IV	2	OK	podejmowanie działalności pozarolniczej	129 000,0	70 950,0
		1	OK	rozwijanie działalności pozarolniczej	86 000,0	47 300,0
		1	MPP	sieć wsi tematycznych KKK	86 000,0	47 300,0
		1	PG	przygotowanie koncepcji Smart Village	4 000,0	2 200,0
		1	PwP	sieć Szlak Kulturowy Kanału Elbląskiego - marka	43 000,0	23 650,0
		1	OW	kształtowanie świadomości obywatelskiej - Akademia	43 000,0	23 650,0
	7			391 000,0	215 050,0	
	2027	III	1	OW	sieć wytwórców produktów lokalnych	63 000,0
1			PG	kształtowanie świadomości obywatelskiej - środowisko	43 000,0	23 650,0
		2			106 000,0	58 300,0
2028	III	1	PG	kształtowanie świadomości obywatelskiej - młodzież	43 000,0	23 650,0
		10			540 000	297 000
2023-2029		40			2 500 000,0	1 375 000,0

10	OK	podejmowanie	387 000,0	212 850,0
5	OK	rozwijanie	438 000,0	240 900,0
10	OK	mała infrastruktura	896 000,0	492 800,0
4	OW	OW LGD	235 000,0	129 250,0
3	PwP	Sieci w partnerstwie 1 LGD	215 000,0	118 250,0
6	PG	Projekty Grantowe	157 000,0	86 350,0
2	PP	Projekty partnerskie	172 000,0	94 600,0
40		RAZEM	2 500 000,0	1 375 000,0

Rozdział IX. BUDŻET LSR OW KE 2023-2029

Tabela 10. Plan wykorzystania budżetu LSR

fundusz	środki zakontraktowane (w Euro) do:													
	2024-12-31		2025-12-31		2026-06-30		2026-12-31		2027-12-31		2028-12-31		2029-12-31	
	kwota ogółem (UE+krajowe)	% wykorzystania budżetu LSR	kwota ogółem (UE+krajowe)	% wykorzystania a budżetu LSR	kwota ogółem (UE+krajowe)	% wykorzystania a budżetu LSR	kwota ogółem (UE+krajowe)	% wykorzystania a budżetu LSR	kwota ogółem (UE+krajowe)	% wykorzystania a budżetu LSR	kwota ogółem (UE+krajowe)	% wykorzystania a budżetu LSR	kwota ogółem (UE+krajowe)	% wykorzystania a budżetu LSR
EFRR	893 250,00	29,66%	1 768 075,00	58,70%	2 218 075,00	73,64%	2 755 662,50	91,49%	2 935 575,00	97,46%	3 002 425,00	99,68%	3 012 100,00	100,00%
EFS+	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
EFRR	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
RAZEM	893 250,00	29,66%	1 768 075,00	58,70%	2 218 075,00	73,64%	2 755 662,50	91,49%	2 935 575,00	97,46%	3 002 425,00	99,68%	3 012 100,00	100,00%

Tabela 11. Budżet LSR OW KE wg działań ogółem

Budżet (w EUR)	Przedsięwzięcia w ramach C.1 (nazwa celu)	grupy docelowe	sposób realizacji (konkurs, projekt grantowy, operacja własna, animacja itp.)
825 000,00	1.1.1. WYSOKI POZIOM PRZEDSIĘBIORCZOŚCI	Osoby fizyczne, firmy z sektora MŚP, rolnicy	konkurs
896 000,00	1.1.2. DOBRZE ROZWINIĘTA NIEKOMERCYJNA INFRASTRUKTURA TURYSTYCZNA	JSPF, NGO	konkurs
100 000,00	1.2.1. ROZWINIĘTA SIĘĆ WSI TEMATYCZNYCH KRAINY KANAŁU ELBLĄSKIEGO	NGO, mieszkańcy wsi tematycznych	operacja własna, projekt grantowy
86 000,00	1.2.2. ROZWINIĘTA SIĘĆ WYTWÓRCÓW PRODUKTÓW LOKALNYCH I TURYSTYCZNYCH	Przedsiębiorcy, osoby fizyczne, NGO	konkurs
86 000,00	1.2.3. DOBRZE FUNKCJONUJĄCA SIĘĆ EKOMUZEUM KRAINY KANAŁU ELBLĄSKIEGO	Przedsiębiorcy, osoby fizyczne, NGO	konkurs
90 000,00	1.2.4. DOBRZE ZORGANIZOWANA SIĘĆ SMART VILLAGE	Wsie objęte SV, mieszkańcy wsi	konkurs
139 000,00	1.2.5. ZNANA MARKA SZLAKU KULTUROWEGO KANAŁU ELBLĄSKIEGO, W TYM TRASY ROWEROWE	przedsiębiorcy, NGO	konkurs, operacja własna
63 000,00	1.3.1. ROZWINIĘTE USŁUGI DLA LOKALNYCH SPOŁECZNOŚCI	LGD, lokalni producenci	operacja własna
215 000,00	1.3.2. UKSZTAŁTOWANA ŚWIADOMOŚĆ OBYWATELSKA	NGO, mieszkańcy wsi, NGO	operacja własna, projekt grantowy
562 500,00	1.3.3. SKUTECZNE ZARZĄDZANIE LSR I WŁĄCZONE SPOŁECZNE GRUPY W NIEKORZYSTNEJ SYTUACJI	LGD, mieszkańcy wsi	animacja

Tabela 12. Plan finansowy w zakresie Wdrażania i Zarządzania LSR w ramach PS WPR I 13.1. LEADER w EURO

PLANOWANA WYSOKOŚĆ ŚRODKÓW NA WDRAŻANIE LSR I ZARZĄDZANIE LSR				
Zakres wsparcia	Program/Fundusz			Środki ogółem (EUR)
	PS WPR	EFRR*	EFS+*	
Wdrażanie LSR (art. 34 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 2021/1060)	2 500 000	0	0	2 500 000
Zarządzanie LSR (art. 34 ust. 1 lit. c rozporządzenia nr 2021/1060)	562 500	0	0	562 500
Razem	3 062 500	0	0	3 062 500

* Wysokość środków danego funduszu na RLKS dostępnych dla LGD w danym województwie będzie wyższa o wartość wkładu krajowego, którego procentowy udział w tej kwocie jest określony dla danego FEW.

** W wierszu odpowiadającemu danemu EFSI, z którego LSR nie będzie finansowana, należy wstawić wartość „0”.

Rozdział X. MONITORING I EWALUACJA LSR OW KE 2023-2029

1. Opis procesu monitoringu i ewaluacji LSR OW KE 2023-2029

Wyniki badań okresowych i **analiz** monitoringu LSR OW KE za lata 2016-2022 przedstawiono w Raporcie końcowym ex-post z ewaluacji końcowej (wewnętrznej i zewnętrznej) Lokalnej Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich Kanału Elbląskiego oraz Stowarzyszenia Łączy Nas Kanał Elbląski Lokalna Grupa Działania za okres 2016-2022 oraz Raporcie z monitoringu i ewaluacji wewnętrznej za okres 2016-2022 Studium Przypadku Część I. Lokalna Strategia Rozwoju Obszarów Wiejskich Kanału Elbląskiego za lata 2016-2022.

Planowanie Wdrażania LSR OW KE 2023-2029, opiera się o doświadczenia monitoringu i ewaluacji LSR i LGD z lat 2016-2023, wyniki badań ankietowych z IV i V warsztatów strategicznych, spotkań konsultacyjnych, warsztatu refleksyjnego i grupowych wywiadów pogłębionych.

W celu jak najlepszego dopasowania do potrzeb odbiorców, KE LGD przeprowadziło badanie ankietowe dotyczące częściowych założeń procesu planowania strategicznego w siedmiu zakresach.

W LSR OW KE na lata 2023-2029 przewiduje się prowadzenie corocznego monitoringu budżetu i wskaźników, wdrażania LSR OW KE oraz funkcjonowania partnerstwa inicjatywy LEADER.

2. Procedury monitoringu i ewaluacji LSR OW KE 2016-2023

1.1. ANALIZA TRAFNOŚCI, SKUTECZNOŚCI, EFEKTYWNOŚCI I SPÓJNOŚCI

Wdrażanie LSR będzie poddawane bieżącej analizie pod kątem kryteriów oceny. Kryteriami monitoringu i ewaluacji będą: trafność, skuteczność, efektywność, trwałość.

Kryterium **trafności** ocenia adekwatność postawionych celów i dopasowanie wybranych narzędzi odpowiadających potrzebom grup odbiorców, w tym mieszkańców będących w niekorzystnej sytuacji.

Kryterium **skuteczności** ocenia czy wyznaczone cele są możliwe do realizacji poprzez zaplanowane przedsięwzięcia, działania i narzędzia.

Kryterium **efektywności** ocenia czy założone cele są uzasadnione z punktu widzenia budżetu i osiągnięcia wskaźników rezultatu. Mierzenie efektywności Planu komunikacji to uwzględnienie stopnia *Wdrażania LSR OW KE 2023-2029* i zastosowania środków na realizację celów. Istotnymi elementami oceny efektywności będą również informacje zwrotne od mieszkańców, członków KE LGD oraz beneficjentów. Dzięki nim możliwe będzie wskazanie najważniejszych i najbardziej skutecznych metod wdrażania LSR z punktu widzenia wnioskodawców oraz **aktualizacja LSR OW KE** stosownie do oczekiwań odbiorców, możliwości budżetu i kontekstu zewnętrznego.

Kryterium **trwałości dotyczy** konsekwencji w realizacji celów LSR i badania czy zachodzące zmiany przynoszą trwałe w podniesienia świadomości i integracji mieszkańców w miejscu zamieszkania.

Oceniany będzie także poziom osiągnięcia **wskaźników rezultatu** określonych w LSR OW KE. W związku z czym regularnie będzie mierzona liczba wskaźników produktu i rezultatu.

Monitoring i ewaluacja LGD i LSR będą wykonywane wewnętrznie i zewnętrznie przez Zarząd KE LGD.

1.2. PRZEDMIOTEM MONITORINGU I EWALUACJI BĘDĄ PRZEDE WSZYSTKIM DZIAŁANIA KE LGD:

Jako przedmiot monitoringu w badaniu ankietowym wskazywano:

- 1) przebieg i wyniki konkursów – dokumentacja konkursowa,
- 2) efektywność pracy organów KE LGD i efektywność pracy Biura KE LGD – statystyka danych z wniosków aplikacyjnych.
- 3) stopień realizacji wykorzystania budżetu – analizy własne z przebiegu naboru, zawartych i rozliczonych umów,

- 4) stopień realizacji wybranych operacji/zadań – na podstawie rocznych ankiet kierowanych do BO realizujących operacje i kwartalnych ankiet adresowanych do BO realizujących zadania,
- 5) jakość kryteriów wyboru – stopień osiągnięcia wskaźników produktu i rezultatu,
- 6) jakość procedur i wyboru operacji – liczbę skutecznych odwołań.

1.3. NARZĘDZIA MONITORINGU I EWALUACJI LSR OW KE 2023-2029

Narzędziami monitoringu LSR OW KE 2023-2029 będą:

- 1) analiza danych i dokumentów własnych
- 2) ankiety monitoringu realizacji operacji i zadań sporządzane przez beneficjentów po zakończeniu ich realizacji;
- 3) dokumentacja fotograficzna funkcjonowania operacji i zadań;
- 4) ankiety badawcze skierowane do członków LGD, beneficjentów operacji i zadań, szkoleń, uczestników Bioryneczku, Punktu Informacji Turystycznej i mieszkańców za pośrednictwem Internetu;
- 5) warsztat refleksyjny i grupowe wywiady pogłębione realizacji LSR OW KE 2023-2029.

1.4. ORGANIZACJA SYSTEMU MONITORINGU LSR OW KE 2023-2029

- 1) WZC: rozpatruje i przyjmuje zbiorczy Raport okresowy z realizacji LSR OW KE;
- 2) Zarząd: nadzoruje i organizuje proces monitorowania i ewaluacji LSR OW KE;
- 3) Komitet Monitorujący stanowią: przewodniczący WZC, Zarząd, Komisja Rewizyjna, Rada;
- 4) Koordynator: Prezes KE LGD/Kierownik Biura KE LGD;
- 5) Biuro KE LGD: uczestniczy w procesie realizacji, monitoringu i ewaluacji LSR OW KE.

1.5. TRYB OPRACOWYWANIA I HARMONOGRAM PREZENTACJI WYNIKÓW LSR OW KE 2023-2029

- 1) Uproszczone raporty roczne, opracowywane na podstawie dostępnych danych będą sporządzane corocznie,
- 2) Harmonogram monitoringu i ewaluacji wewnętrznej:
 - a) zebranie danych corocznie do 30.04.,
 - b) przygotowanie uproszczonego raportu corocznie do 10.05.,
 - c) opracowanie rozszerzonego raportu okresowego co 3 lata do 15.06.,
 - d) przyjęcie rozszerzonego raportu okresowego co 3 lata do 30.06.,
 - e) przyjęcie raportu końcowego co 7 lat do 30.03.

Poza corocznymi raportami wewnętrznymi z monitoringu i okresowymi z ewaluacji LSR OW KE po zakończeniu każdego roku kalendarzowego Zarząd KE LGD przygotowuje sprawozdania rzeczowe i finansowe z realizacji LSR OW KE i działalności KE LGD. Realizacja LSR OW KE podlega rocznej ocenie na podstawie:

- 1) Wzoru ankiet opracowanych w Biurze KE LGD i składanych przez beneficjentów rocznie z realizacji operacji lub kwartalnie z realizacji zadania;
- 2) Sprawozdań końcowych rocznych z realizacji operacji lub kwartalnych z realizacji zadania oraz dodatkowo;
- 3) Bezpośrednio po uzyskaniu przez beneficjentów płatności końcowej;
- 4) Po roku, do 28 lutego następnego roku po roku sprawozdawczym.
- 5) Sprawozdania roczne z działalności LGD KE i realizacji LSR OW KE to:

- a) merytoryczne z działalności KE LGD,
 - b) merytoryczne z działalności organizacji pożytku publicznego (OPP),
 - c) finansowe uwzględniające przychody, wydatki, należności i zobowiązania narastająco od 2006 r.,
 - d) finansowe: bilans, rachunek wyników: zysków i strat, informacja dodatkowa,
 - e) uproszczony raport z monitoringu i ewaluacji wewnętrznej LSR i LGD oraz sytuacji społeczno-gospodarczej;
- 6) Roczne sprawozdania, opracowania analityczne i syntetyczne oraz raport z ewaluacji wewnętrznej LSR, LGD i sytuacji społeczno-gospodarczej są przyjmowane przez WZC i prezentowane na stronie internetowej LGD KE www.kanal-elblaski-lgd.pl oraz przekazywane do: Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, Pełnomocnika ds. NGO Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego, Urzędu Skarbowego w Elblągu, Urzędu Statystycznego w Olsztynie, najpóźniej do 15 lipca następnego roku po roku sprawozdawczym.
- 7) Roczne sprawozdania z realizacji LSR OW KE i funkcjonowania KE LGD opracowywane na podstawie ankiet monitorujących realizację operacji lub zadań są przekazywane do SW do 28 lutego następnego roku po roku sprawozdawczym.
- 8) Roczna działalność KE LGD i realizacja LSR OW KE prezentowana jest w kolejnych tomach Kroniki KE LGD, udostępniana w 20 egz. drukowanych oraz ponadto na stronie internetowej www.kanal-elblaski-lgd.pl/publikacje.

3. Prezentacja wyników monitoringu i ewaluacji

Wyniki monitoringu i ewaluacji wewnętrznej będą opracowywane i prezentowane corocznie w formie RAPORTU z monitoringu i ewaluacji Planu komunikacji z lokalną społecznością, konsultowane z organami kolegialnymi KE LGD i przyjmowane w formie uchwały kolejno przez Zarząd, Komisję Rewizyjną i Walne Zebranie Członków.

Wyniki ewaluacji zewnętrznej będą opracowywane i prezentowane w kamieniach milowych LSR, a na zakończenie okresu realizacji LSR będzie sporządzony RAPORT KOŃCOWY z ewaluacją uprzednią sporządzoną przez eksperta zewnętrznego pod kątem trafności, skuteczności, efektywności i spójności Planu komunikacji, zbudowanych relacji z otoczeniem, reputacji i przejrzystości działań KE LGD.

Raporty będą upubliczniane na stronie internetowej KE LGD i w mediach społecznościowych.

Wyniki monitoringu i ewaluacji wewnętrznej będą podstawą ewentualnych zmian LSR w związku oceną poziomu *Wdrażania LSR OW KE na lata 2023-2029*, łącznie ze stopniem realizacji celów Planu komunikacji z lokalną społecznością, mierzonych zakładanymi wskaźnikami i planowanymi efektami działań komunikacyjnych oraz nowymi trendami w komunikacji.

Ewaluacja oceni w jakim stopniu LSR przyczynia się do realizacji tematycznych celów LSR 2023-2029.

Monitoring i ewaluacja weryfikują zdolność LGD do koordynacji Wdrażania LSR OW KE poprzez badanie trafności, skuteczności, efektywności i spójności działań 2023-2029.

Ocena stanu realizacji i kontekst zewnętrzny zdecydują o ewentualnej potrzebie aktualizacji LSR OW KE na lata 2023-2029.

4. Partycypacyjny LSR OW KE 2023-2029

Lokalna Strategia Rozwoju na lata 2023-2029 została wypracowana na podstawie:

- 1) Raportu Końcowego Ex-Post z ewaluacji końcowej (wewnętrznej i zewnętrznej) Lokalnej Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich Kanału Elbląskiego oraz Stowarzyszenia Łączy Nas Kanał Elbląski Lokalna Grupa Działania za okres 2016-2022;
- 2) doświadczenia partnerstwa KE LGD w koordynowaniu procesu komunikacji społecznej, wymiany informacji;
- 3) raportów z okresowych badań ankietowych wybranych grup społecznych;
- 4) wyników warsztatów strategicznych i konsultacji społecznych LSR OW KE, łącznie z planem komunikacji z lokalną społecznością;
- 5) grupowych wywiadów pogłębionych z warsztatów strategicznych i refleksyjnego oraz spotkań sieci partnerstw;
- 6) uwag Zespołu Redakcyjnego i Ekspertów oraz organów kolegialnych KE LGD.

Lokalna Strategia Rozwoju przyjmowany jest i aktualizowany uchwałą Walnego Zebrania Członków.

Udział społeczności lokalnej w ocenie i planowaniu LSR jest podstawą tworzenia marki ludzi i miejsc.

5. Innowacyjny charakter LSR OW KE 2023-2029

Innowacjami w LSR 2023-2029 jest wprowadzenie nowych operacji i zadań dostosowanych do potencjału a wynikających z uświadomionych problemów i potrzeb, przewidywanych trendów, angażowania młodych ludzi.

Nowymi **narzędziami i sposobami** działania przewidzianymi w Planie komunikacji z lokalną społecznością jest:

- 1) dostosowanie narzędzi komunikacji do grup w niekorzystnej sytuacji, zmiana roli animacji i spotkań bezpośrednich;
- 2) ewaluacja Planu komunikacji według kryteriów trafności, skuteczności, efektywności i spójności;
- 3) GALA (przeгляд) dobrych praktyk KE LGD, np. relacji z wizyt studyjnych, sieci partnerstw, operacji indywidualnych;
- 4) łączenie edukacji z promocją efektów warsztatów, szkoleń i animacji partnerstw oraz społeczności lokalnych;
- 5) korzystanie z nowych w KE LGD mediów społecznościowych jak Instagram czy TIK TOK;
- 6) ograniczenie publikacji drukowanych na rzecz narzędzi informatycznych w promocji;
- 7) spotkania animacyjne i szkolenia sieci pięciu partnerstw i czterech szkół średnich;
- 8) Street View trasy wodnej Kanału Elbląskiego metodą 360° i dziedzictwa kulturowego metodą modeli 3D;
- 9) współpraca z nauką w zakresie budowania sieci partnerstw: Smart Village i Szlaku Kulturowego Kanału Elbląskiego, w tym opracowanie strategii marki Szlaku Kulturowego Kanału Elbląskiego lub Krainy Kanału Elbląskiego;
- 10) zmiana roli LGD we *Wdrażaniu LSR* z realizatorów projektów współpracy na animatorów projektów partnerskich;
- 11) zwiększenie zadań edukacyjnych budowania tożsamości ludzi i miejsc, pracy zespołowej, sieciowania i partnerstw.

Za innowacyjne w monitoringu i ewaluacji LSR OW KE 2023-2029 uważa się wprowadzenie partycypacyjnego sposobu podejmowania decyzji, w tym internetowego badania ankietowego, warsztatów strategicznych i konsultacji e-mailowych.

WYKAZ WYKORZYSTANEJ LITERATURY

1. Dokumenty własne KE LGD

- 1.1. Fizyki projektowe dla projektów strategicznych 2021-2027 opracowane przez KE LGD dla Związku Gmin i Powiatów Kanału Elbląskiego i Pojezierza Iławskiego, KE LGD, Elbląg 2021, w tym: Nr 2 SZLAK KULTUROWY KANAŁU ELBLĄSKIEGO, Nr 3 Canal Velo budowa CANAL VELO – budowa spójnego systemu sieci dróg i tras rowerowych Krainy Kanału Elbląskiego, Nr 4 OCHRONA ŚRODOWISKA SYSTEMU WODNEGO KANAŁU ELBLĄSKIEGO, DBAŁOŚĆ O JAKOŚĆ WODY I ZASOBY WODNE.
- 1.2. Inwentaryzacja zasobów i charakterystyka obszaru objętego Lokalną Strategią Rozwoju Obszarów Wiejskich Kanału Elbląskiego na lata 2016-2023. Uchwała XVIII-2-5-2015 WZC, KE LGD, Elbląg 2015.
- 1.3. Kroniki KE LGD za okres 2004-2021, TOM I-XI, Elbląg 2011-2022.
- 1.4. Plan włączenia społeczności lokalnej w proces tworzenia Lokalnej Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich Kanału Elbląskiego (LSR OW KE) na lata 2023-2030, Uchwała XXXI/IV/3/1/2023 Zarządu KE LGD z 28 kwietnia 2023 r.
- 1.5. RAPORT końcowy EX-post z ewaluacji końcowej (wewnętrznej i zewnętrznej) Lokalnej Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich Kanału Elbląskiego oraz Stowarzyszenia Łączy Nas Kanał Elbląski Lokalna Grupa Działania za okres 2016-2022, Uchwała XXVII/1/5/2023 WZC KE LGD z 31 maja 2023 roku wraz ze STUDIAMI PRZYPADKÓW:
 - 1.5.1. Część I. Lokalna Strategia Rozwoju Obszarów Wiejskich Kanału Elbląskiego na lata 2016-2023.
 - 1.5.2. Część II. Funkcjonowanie Stowarzyszenia Łączy Nas Kanał Elbląski Lokalna Grupa Działania.
 - 1.5.3. Część III. Sytuacja Społeczno-Gospodarcza.
- 1.6. Wyniki badań ankietowych mieszkańców, członków KE LGD, młodzieży szkół średnich do Raportu z monitoringu i ewaluacji ex-post (wewnętrznej i zewnętrznej) realizacji LSR OW KE 2016-2023 i LGD za kres 2016-2022 ex-post, badania ankietowego Elbląg 2022-2023.
- 1.7. Wyniki badań ankietowych z I-V warsztatów strategicznych LSR OW KE 2023-2027 dotyczące: analizy potrzeb, oczekiwań i problemów mieszkańców, wyróżników LSR i LGD, analizy SWOT, zakresów tematycznych LSR, celów, zadań i kryteriów do finansowania, grup defaworyzowanych, monitoringu i ewaluacji, kanałów komunikacji, budowania partnerstwa, cyfryzacji i sieciowania oraz Koncepcji Smart Village, LEADERA, Elbląg 2022-023.
- 1.8. Sprawozdanie z działalności Związku Gmin i Powiatów Kanału Elbląskiego i Pojezierza Iławskiego za 2022 rok, Uchwała XXVII/1/3/2023 WZC Stowarzyszenia Łączy Nas Kanał Elbląski Lokalna Grupa Działania z 31 maja 2023 r.

2. Dokumenty zewnętrzne

- 2.1. Bank Danych Lokalnych 2016-2023. Główny Urząd Statystyczny w Warszawie. Internet www.stat.gov.pl.
- 2.2. Canal Velo Koncepcja Trasy Rowerowej. Wstępna analiza wykonalności na zlecenie ZGiPKiPI, opracowanie Vision Managment & Consulting Sp z o.o., Gdańsk 2022.
- 2.3. Poradnik dla Lokalnych Grup Działania w zakresie opracowania Lokalnych Strategii Rozwoju na lata 2014-2020. MRiRW, Warszawa 2015, wyd. III.
- 2.4. Raport z badania potencjału turystyczno-kulturowego Kanału Elbląskiego na zlecenie SWW-M, Poznań 2016 rok.
- 2.5. Regulamin konkursu na wybór strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność wraz z załącznikami, MRiRW, Warszawa 2023.
- 2.6. Warmińsko-Mazurskie 2030 Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego, Olsztyn, 18 lutego 2020 r.
- 2.7. Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2025, Olsztyn 2013.
- 2.8. Strategia Rozwoju Krainy Kanału Elbląskiego. ZGiPKiPI, Ostróda, 31 stycznia 2022 r.
- 2.9. Ustawa z 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (Dz.U. z 2022 r. poz. 1079).
- 2.10. Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności (Dz.U. z 2022 r. poz. 943 z późn. zm.).
- 2.11. Ustawa z 20 lutego 2015 roku o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (Dz. U. z 2022 r. poz. 1234 z późn. zm.).
- 2.12. Ustawa z Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 (Dz.U. z 2022 roku, poz.)

Elbląg, 31 maja 2023 roku